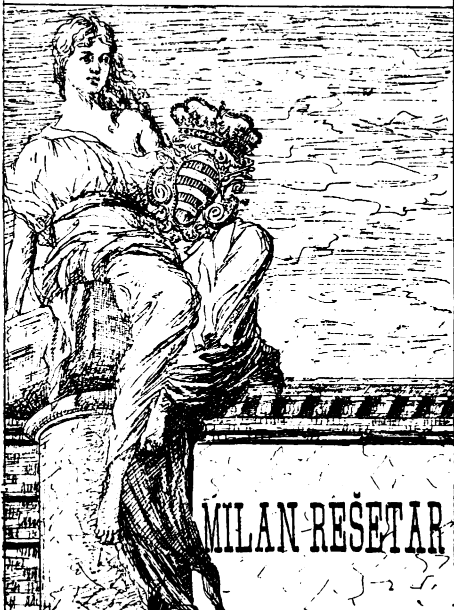

Borovich

BN MARACCI

MILAN REŠETAR

ISTORIA LORETANA

OD

SFETAE KVCHIAE BOGORODICINAE

KAZANA PO BARTOLOMEU KASSICCH

POD REDA DRVXBAE YEZVSSOVAE

(Podle pravděpodobného znění rekonstruoval 28. dubna 1931. Aton Berkopec).

MV, Pri Antoniu Zanetti 1617.

Dopuscteniyem Stareescina.

Imprimatur, ſi videbitur Reuerendiſſ. P. M. Sacri Palatij Apoſtolici.

Cæſar Fidelis Viceſg.

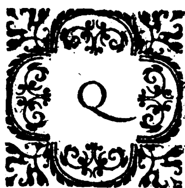
Ex commiſſione Reuerendiſſ. P. Fr. Hiacynthi Petronij Sac. Ap. P. M. Ego infraſcriptus Hiſtoriã hanc Lauretanã à Reuerendo P. Bartholomeo Caſſio Societatis Ieſu ex Patris Horatij Turſellini eiuſdem Societatis, necnon & aliorum ſcriptis fideliſſime deſumtam, ac breuius colectam vidi, eaque, cum nihil cõtineat, quod Catholicę fidei, bonisvè moribus repugnet; imo, cum Chriſtianæ pietatis ſit referta, dignam cẽſeo, quæ ad noſtrę nationis ſpiritualẽ profectum typis mandetur, &c. Ro. ex Coll. Ro. die 6. Sept. 1617

Marinus Dragus Soc. Ieſu.

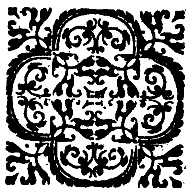
Imprimatur. Fr. Greg, Donat. Rom. Magiſter, & Reuerendiſs. P. F. Hiacynthi Petronij S. P. A. Mag. Soc. Ord. Præd.

*3 MA-

MARINVS DRAGVS SOCIETATIS IESV
Ad Lectorem.

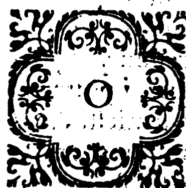
VI LAVRETANAE miracula prospicis Aedis,
Aptaque votiuis vndique signa notis;
Mira magis veterum videas spectacula rerum,
Quæ dedit Illyrico CASSIVS ore potens.
Hic etiam collecta breui sub imagine cernes,
Quæ legis antiquas fusa per Historias:
Qualia multiplici simulacra notata figura
Vnum Virginea lumen ab Aede trahunt.
Sed tamẽ hæc anima dices monumẽta carere
Victuram Historiã lingua animante diu.

KRATKA ISTORIA
OD SFETÆ KVCHIÆ
BOGORODICINÆ
OD LORETA.

Koya upijſana yeſt nà daskah veliççieh Arabski, Latinski, Garcki, Talianski, Françeski, Niemski, Spagnulski, i Dalmatinski naſcki ovako.

SKAZANYE CVDNOVATA odneſſenya od ovoga Sfetoga Stana iz Nazaretta ù ſtranæ od Dalmaçiæ blizu riekæ ù mieſto Koyéſe zòvé TERSAT, i od on le ovdi.

VI Sfeti, i Blaxeni Stan, koyi ù danaſcgni dan zovè ſe S. MARIA od LORETA yeſt bijla Kamarra od Kuchiæ Priciſtæ, i Prislavnæ Dieviççæ MARIÆ mattere Goſpodinna Naſcega Iſukarſta, koyá Ku-

chia biesce bijla ù gradu Galileyskomu, komu biesce Imme Nazaret ù zemgli od Siriæ i ù gnoyseye rodilla recenna B.D. MARIA, i ondyè odhragnena, i od Angela Gabriella naviesccliena, i onà kakòye uzhranila Sijna gnæ Yesussa vrachiena iz Egipta dò dvanaes lietaa; à poklè isti nasc Gosp. Isukarst uzijde nà nebésa, razmijscgliayucchi Prisfetà Gospoya zaedno s'dvanaes Apostolim, i s'druziemi Vcenijçim, dà cuddesá, i Boxanstvenna Otáystva, ù toy Kamarri ucignena biehu bijlà, sfi zàyedno odlucisce, dà tu kamarru ù Çarqvu, nà slávvu Gospodinna Bogga, i nà cast Prislavnæ Gospæ posfete; i takò yest ucigneno.

Sfi daklè zaedno recenni Stan zà çarqvu posfetisce, i ù gnoy postavivsci yednu prilikku ucignenu od S. Lukæ nà slikku B. D. MARIÆ, kàse i danascgni dan viddi, Boxanstvenna Posfetilijscta, i Svetæ molitvæ ondye pocésce cinitti recenni. Daklè çarqva od Karstyanskoga puka koya biesce ù onezieh stranah, mnozziem Bogogliubstvoom, i poklognenyem bi poctovana; doklè zemglia onà, ostavivsci Vierru Karstyansku pò vechi dio blud Mahumettov primi.

Erè onada Angeli Boxyu recennu çarqvu penesosce ù stranæ od Dalmaçiæ, i postavvivsceyu blijzu grada od Riekæ ù miesto, koyèse zovè Tersat; i ù komu miestu nebudducchi recenna çarqva, kakose dostoyasce poctovana, Gospodijn Boog zapoviddye dà

biyu

biyu Angeli opet od onlè ù strana od Latijn ska zemgliæ blijzu od grada Rakanatta pò nieli, postavgliayucchiyu ù nieku dubravvu niekæ plemennitæ xenæ, kóy biesce imme LAVRETA, od koyè sadáse zovè tá çarqva S. MARIA od LORETA.

A izgayayucchise, dà zà rádi velikka mnoxtva dohodecchieh, i odhodecchieh mnogga Lupextva, i uboystvase cignahu, zà ku stvar i tretyom bi od onle pò Boxyoy krieppòsti, sluxecchimu Angeli, odnesséna, i ù nieku basctinu od dva bratta postavgliena. Od koyæ basctinæ, i Cetvartom bi odnessenà nehtécchi Gospodijn Boog, dà Sfeti onij Stán, ù komu se sfietom biescese smijrio, budde uzrok tolikka nesKladda meyu dviemmi bratti. Yerè ona dva bratta meyu sobbom doscli biehu nà velikko prigóvorénye radi velikoga blaga, i bogastva recennoy çarqvi prikazana, hotécchi sfakki od gnih tó miesto zase imatti. Radi toga daklè òdnesseyu od onle ruka Boxya, postavgliayucchiyu nà pútu Opiénskom, gdye i dánascgni dan stoyij; i gdye od onoga briemena dò sega hipa pò krieppòsti Boxyoy ucignena yesú tolikka cudesa, kolikka nemoxese ih ni naymagni dio pokázatti.

Kadà daklè puuk od Rakanatta viddye, dà ovi Sfeti Stán od miesta yes promiegnen i dà nà zemgli bez zastavve stásce, od yednæ stránæ velése cudyahu; à od drugghæ boyècchise, dàse Sfeti Stán ne razvarxe, cij-

niga od izvanka mijrom novviem, i tvardiem obzijdati, i novvom zastavvom potvarditti, kakò i danascgni dan viddise. I dobrò dà sfakki coviek razloxan pomijscgliasce, dà ova Sfeta çarqviça biesce stvar cudnovata; niscta ne magne nebiesce nitko dò onoga briemena poznáo, od koyæ stranæ biasce prijscla. A ovoseye poznallo nà tijsuchiu, i dviesti, i devedèset, i scest lietaa; kadà B. Dieviçça MARIA prikazase ù snù gniekomu Sfetomu Coviekku, i sfému ovo obyávi, koyi ù diglie sfakka niekiem gliudem od ovæ zemgliæ ocittova; i oni tó sluscavsci skupno tudye odlucisce od tæ stvari istinu póznatti; i radi toga póslasce scesnaes dobrieh, i mudrieh gliudij ù Yeruzalem, neka poklebi oni Sféti grob viddieli, ù grad Nazarèt hodecchi s' velikom pomgnó uziscțu, yedàbi bijla stvar ònakò, kakò oni bogogliuban Coviek govvorasce; i takò bi ucigneno; zà ku stvar, budducchi sa sobbom mierru recennæ çarqvæ pónnieli, i ù Nazarettu dostighnuli nà miesto od zastavvæ, kusu ondye nascli, yesu izmierrili, i nasclisu dà od yednæ istæ mierræ sà Sfetom çarquõ biehu, i ù yednómu zijdu viddiesce upijsano kako tay çarqva ondye biesce bijla, i posliese dielilá.

Sfakka ovà daklè budducchi scesnaest ovi gliudi viddieli, ù ovu zemgliu vratisce se, povijdayucchi, i potvardyuyucchi zà istinu, i od ovoga briemena poznasse dà tay

çar-

Çarqva yest prie bijla stan B. Dieviççæ Mariæ; i od tadà puuk Kàrstyanski velikko boggogliubstvo imaye, i vazda imma ù gnóy; à navlasćtito viddecchi dà yest Gosp. Boog velikka, i neizbroyna cudessa ovdi stvorio nà slavvu gnegovvu, i nà posćtenye B. Dieviççæ Mariæ, i sfakki dan stvara; à naylisce zà çichia, viddenya, koyé yest ukázao yednomu Remetti, komu biesce imme Pavao od Dubrávvæ, Coviek velikka uzdarxanya i od S. xivotà, koyi ù yednoy hixiçi pribijvasce ù dubravvi, i sfakko yutro ù toy Çarqviçi boxanstvennæ molitvæ govorrasce. Ovi daklè Remetta ovakò recce. Yest vech dessét lietaa mallomagne, alli vechie, dà ù dan od Royénya B. Dieviççæ Mariæ, à tò yest, ù Osmi dan od Settembra dviæ urræ prie neggo sunçe iztecé, budducchi nebbo vedro, i recenni Pavao izliezecchi iz gnegovvæ hixiçæ, i hodecchi puut Çarqviçæ viddie sfietlost iz nebbà izhodecchi, i nad recennoy Çarqvi pribijvayucchi, i viddiese dà biesce ù duxijnu od dvanaest, i ù scirijnu od scest pedaglja. Kad' daklè tay sfietlost dostiglinu Çarviçu vechiese neviddie. A onij Remetta vegliasce, dà biesce B. Dieviçça Maria, kase ondi viyasce ù dan od gnæ Royenya; i toy viddye onij Sfeti Coviek.

Nà koyæ sfæ stvári sfiedocanstvo, i vierru od dva niekoya Covieka, Pavao Rinalducio, i Frano Priuri obba dva od recennoga grada, ù ovomu selù pribijvayucchi menni

Plo-

Plovannu, i Terramanovu Vladavçu recennæ çarqvæ, poviddasce, i vechie krat rekosce; i recenni Pavao recce; Dà Died Diedda gnegovva viddio yest, kad' recenna çarqva prinessena bij prikomorra, i postavgliena ù recennu dubravvu, i velè krat on s' ostasiemi gliudmi recennu çarqvu ù ovoy dubravvi pohodi; i takoyer recenni Frano mnoggo krat menni recce, Dà velè krat, doklè on xijvye, à xijvye stò, i dvàdesset godiscta bijsce pohodio recennu çarqvu ù istoy dubravvi; i takoyer zà potvardyenye ovieh stvarij, tò yest, dà recenna çarqva budde bijla ù recennoy dubravvi, velijmo, dà recenni Frano mnozziem dobriem gliudem rekao yest velè krat, dà Died gnegovva Diedda immasce stan blizu recennæ çarqvæ, i ondyæ pribijvasce; i dà budducchi yoscte on xijv, bi odnessena od onle; i ù pogliu od dva bratta, kakosmo od izgara rekli postavgliena; à poslie nà sadascgne viecno miesto.

SLAVVA BOGGV, I B. D. MARII.

Vpijsano bi ovo pò naredyenyu Sfietloga, i Pripoctovánoga Gosp. Vincença Kasala Bologneza, vladavça od ovoga Sfetoga miesta pod Zascitenyem Prisfietloga, i Pripoctovanoga Gosp. Kardinala Morona, ù godiscte Gospodinna Nascega Isukarsta. 1580. Tissuchiu petsat, i ossamdeset; à yà vierno ispijsah nà. 24. Luglia. 1517.

Bartolomeo Kassicch od Reda
Druxbæ Yezussova.

ISTORIA LORETANA OD SFETÆ KVCHIÆ BOGORODICINÆ.

DIO PÆRVI.

PRIDGOVOR.

PRISLAVNI pò sfému sfietu glassoviti od Prisfietlæ, i Prisfétæ KVCHIÆ GOSPINÆ, Koyáſe nahoddi ù gradu ſrecchnomu LORETV, tèr od sfieh Kærſtyanskieh pùkovaa, i národaa véoma caſtijſe, i pocittaſe, potrebbæ od móga neumiteonoga pijſanya, alli ocittovanya ne

A imayu.

imayu.) Zató ſumgnim veoma, dà chje Komugod ovi móy trúd neugóddan bitti, akò sfærhu ne procijni, Koyáme yès ſillovala naroddu momu Dalmatinskomu, i Slovinskomu ócittovati Velicáſtvo, i privelicko mogúcchſtvo od vazda Blagoslòvglienæ meu sfimmi naroddimi Dieviççæ Boggoroddiçæ MARIÆ.

Zamirrio ſam, etto idde Cetværto godiſcte, dà ſu náſcinçi gliudi, i xenæ Zaboravvili Priblaxenu, i Prisláνnu Dieviççu Boggoroddiçu MARIV OD LORETA, branitteliçu Dalmatinsku od ſtarijna: udùnulaſe yès onà od naſcieh ſtárieh uxexena gliubav, i Sfakolietno pohodyénye od Prisfetæ KVCHIÆ Loretánæ: pomagnkallo yès Caſtényе, i poctoványe od B. Goſpæ Máykæ naſcæ. Veoma

xallo-

xalloſtan razmísgliam , i velèſe tùxan ù ſærçu grizem razglédayucchi sfæ Dalmatinskæ , i Slovinskæ Krainæ oda sfieh ſtránaa, potiſctenæ, poghærdyenæ, i ù prah podbienæ.

Gdieſú naſci slávni Krágli, Hærçeghi, Bani, Knezzovi; paček reçimmo, gdieſu Ceſarri od narodda naſcega Imperaturi Rijmski, koyieh pobroyio yès yedan Piſallaç Scibencanin vechie od trideſſet ù pijſmu sfomu ? Gdieſu Voyvoddæ, Vitezi, i slobodna Goſpoſtva ? Ettonam yedijna ſama Goſpodà Dubrovacka oſtalla yèsu, slavna Caſt, plemennito poctényе, i Prisfietli Vrès od narodda Dalmatijnskoga.

Nie velè bremena, dàſu Túrçi pod goſpoſtvo sfoyè podbilli Hærçegovinu, i vecchi dio od

Dalmaçiæ, budducchi nas doghnalli nà pomorskæ Kamenitæ Krai-næ, Kakono poliveni suzammi yedvà izglédamo privelicko poghibilstvo nàsce.

Isctucchi yá uzròk od sfega toga, náyoh, i proçienih, dà nemoxe bitti inni, neggo ovi: yerèsu se griesi nasci uzmnoxili bijli s' nepravdami ù ohollasti prid Liçem Sfemogúchiega Bogga; alli yerè nam yès pomagnkallo Odvitnisctvo, i priyáko Branittelstvo od B. Boggoroddiçæ MARIÆ od Loréta, pomagnkávsci polak narodda nascega pohodyénye, castényе, i poctoványe od Prisfétæ Gospinæ KVCHIÆ Loretanæ.

Tkò nezna, dàsu nasci stári Dalmatijni tolikko castilli, i gliubili Gospinu S. KVCHIV ù Lorétu, i dàsu rádi gliubavvi od gnæ ne-

samo

ſamo ſtottinæ, i ſtottinæ od gliu-dij, i od xenaa yedrecchi priko morra pohodilliyu sſakko godiſcte; pacek yoſc ù pijſmieh nahoddimo, dáſu oſtavvili iſte sſoyè graddo-ve, Kuchiæ, i baſctinæ, terſu doſçli pribijvati, i xijvotòvatti okolo vazda Prislavnæ, i Prisſetæ Goſpinæ KVCHIÆ, oſtavgliayucchi pò ſmærti, alli sſè sſoyè blágo, alli od gnegga vecchi dio Vazda Pricijſtoy Dievìççi Boggò-roddiçi MARII?

Namijslioſam daklè nà slavvu, i uzvijſcenye od S. KVCHIÆ Boggoroddicinæ, ukázati, i iſpij-ſati cudnovatò od gnæ odneſsénye iz Nazaretta Galileyskoga gráda Goſpina ù naſcu Dalmaçiu; ter od tudda ù Italiu nà mieſto, gdieſe ſadà nahoddi ù tolickoy slavvi, caſtényu, i poctovanyu oda sfieh

narodaa ; yedà bih Kako moggao, Dalmatijnom naſcim, i sfemu Narodu Slovínskomu privelikko dobrò ocitovavſcı, probúditih, i gorúchiom gliubavyu uxècchi gnih ſærça nà tolikko Koriſno, i ſpaſſeno pocijtànye, i pohodyénye od iſtæ S.KVCHIÆ. Slieditichiu mallomagne ù sfemmu pijſmu momu Iſtoriu Latinsku, Koyu napiſao yès Poct: Otaç Oraçio Torſellino móy draghi priategl, budducchi on pravvim, i iſtinim pijſmom Sfoyim ugoddio sfim naroddom Kærſtyanskim, coviek vriedan ù pijſmieh mnozzieh, à veoma vechie vridniyi Sfétim, i Kreposnim xivotovànyem.

Ovi yès pokuppio oda sfieh pijſama, i kgnigaa tolikko Terſatskieh, Kolikko Rakanatskieh, i sfaççieh innieh, ù Koyiehſe nahoddi, Ko-

yăgoddi uſpomena od S. KVCHIÆ, tèr vriedno; i vierno napijſao, i priliepim rèdom razumno sloxioyès Iſtoriu Loretanu Latijnskiem yezikkom.

Zatò sfakki Ctivnik od ovoga pijſma imma znatti, dà nechiu niſcta ovdì yá upijſati izmijſglieno iz moyæ glàvæ, neggochiu ſamo onó, ſctoſu vriedniyi, i vièrniyi prie menne napijſali sfoyim Latijnskiem, alliti Tálianskiem yezikkom, naroddu momu Slovinskomu Dalmatijnskiem govorom ocittovati, i poklonitti. Prem dà mi immayu sſi proſtitti, i nezamierriti, akò nàyu alli dà zanoſsim ù govorenyu, i riecieh, alli dà ne izgováram tolikko liepiem govvorrom cudęſa, i ſtvári cudnovatæ ucignęne od vazda Priblagoslovglienæ, i Priblaxennæ

Boggoroddiçæ. Dievviççæ MARIÆ. Yerè, budducchi yá od petnaest godíſctaa otiſcao ù Italiu, prohodde dvvaeſſet, i ſeddam, dà meu Talianimi innoſtrannaç s'tuyinnami ù tuyóy zemgli xiivvém. Zatóſe ima ſtak cudditi vvechie, dà umiem Koyugod riec naſcki progovvoritti, néggoſe tuxiti, dà zanoſsim, alli dà liepo ne govvorrim. Nemóyte daklè tolikko izglédati beſieddæ moyæ, ni pijſmo priproſto, Kolikko ſtvvari cudnovvatæ, i zamierna cudeſſa B. Goſpæ od Loréta. Yerè, akò me nevvarra gliubavv od mallo trudnoga tega, nechieſe laſnò nàcchi Iſtomoga, nechiete laſnò nàcchi Iſtoriu druggù, alli cudeſsimma sfietlijyu, alliti nauççimi bogattijyu, alliti ploddom sladyu, i vveſſellijyu.

Ovvdiè nazbigl razlikku, i bezbroynu pommocch B. Dievviççæ

Lo-

Loretanæ : ovdie-sfakcáſno gnæ branitteIſtvo ù sfaççieh od sfakkæ værſtæ poghibilieh; ovdiè mallomagne od sfieh kreppoſnieh naukaa u viexbánye prisfietlom uſpomenom prikázano izglédati uzmòxemo. Odklètebbi, obitilli, i grayanom tvoyim ù razlikka bremena, ſctòſe moxe dogoditti, Koriſnochieſe pokuppiti. Yoſctè Goſpodin Boog tolikko velikko poctovanyè od ovoga S. Mieſta ù Kærſtyanska ſærça nadahnuo yès, dà sfi, Koyi K'S. KVCCHI Loretanoy priſtupayu, netolikko K' S. KVCCHI, Kolikko K' gnóy iſtoy Dieviççi, dà dohodde, sámi ù ſebbi razmijſgliayu. A nazbigl iſtinom ovdi Boog, i B. Boggoroddiça cudnim niekim nacinnom sfoyù blixnoſt ocittuye. Zató Boxanſtvenni onij ſtrah, i nepoznáno nayèxenye pohijta ſær-

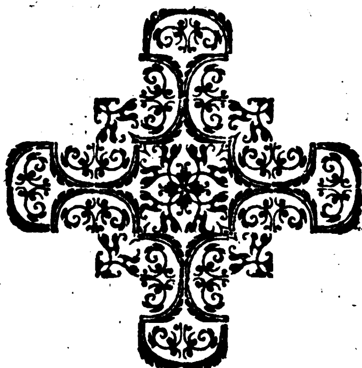
çe

çe od sfakkoga ù onij càs od ulazzenya ù S. KVCHIV. Ah Komù ne ostayye Kadà odhoddi, poxuda onà zà opet izglédati, i pohoditti ovó S. Miesto? Zató onò od złobnieh cudnovato promiegnenye; i od poghærdieh grescnika priobrachienye nà sfeto Krepposno xivotovánie? A ovò yès náyglavniye, i osobbito od S. KVCHIÆ, dà gnæ Velicanstvo, i Sfetost sfakki danvechie ráste, i sfietlise.

Pocnimmo daklè nadahnútyem Bóxyem, i Boggoroddiciniem, Koyieh yès sfè ovó pijsmo, tèr nà pommocch od Koyieh náyvechiese naslagnamo, stvári cudnovatæ, i cudesa privélikka Kazijvati pijsmom, Koye nazbigl pò millosti gnihhovoy uffam, dà chiebitti ne tolikko trúdno menni Piscittegliu, Kolikko Spasseno, i Korisno pri-

plodnó

plodno Ctivnikom nascim. Alli prem dà Istoria òd S. KVCHIÆ Loretanæ pocetak imma ne stariyi od trista, i mallo vechie goddisctaa; nisctarne magne potrebba yès dà mij povìsce od-starijnaa pócnemo pijsmo nasce, nekà sfà stvár od glavæ, i od Kladença bistriye iztecé.

Bláxenæ Dieviççæ MARIÆ Sféta KVCHIA privelikkom cáſtyu ù Galilei pocijtana yès, doklè Vierra Iſukarſtova ú Paleſtini goſpodùye sláVno.

POGLAVYE PÆRVO.

KVCHIA Pricijſtæ Dieviççæ Máykæ Bóxyæ MARIÆ ù Galiléi, Dærxavvi od Soríæ bijla yès od ſtarijnaa. Gdieyès onà ù grádu Nazarettu od S. Yoakinna, i S. Annæ Mâykæ sfoyæ Zacéta, royenà, i odhrágnena bijla. Ovdì ù gnóy od gnæ Viecnì Boog Zaccet bio yès Navieſtényem Anyeoskiem; i Spaſſenæ umarlim gliùdiem ſtupæ Bóxyæ, i Boggoroddiçæ Zapecàtyenæſu. Niti yès od mieſta Sfétoſt, alli nepoznána od bogogliubnieh gliúdij, alli neſçiegnena nikada bijla. Sfétoſt náyparvo ſaſmà ocitta yès, budducchi gnæ velicko vazda Imme, i poctoványe pri Karſtyannieh Vzmnoxito bijlo: à od gnæ po-

poctoványa pocétniçi bijlisu náypærvi isti Sféti Apostoli. Yèrbosu onì ovù Marijnu Kuchiu, alli zà ocittovanye od uspómenæ posledgnim gliúdem, alli zà xègliu od uzmnòxenya Kærstyanskæ Vierræ, naredno Konsekralli, i posfétili. Daklè od onoga bremena, i isti Apostoli velikomsuyu cástyu poctovali, i od druzzieh prilicnom cástyu dà yès poctována, hotilli su. Poslie od Apostolaa pocéta cast utemeglillase yès pri sfemmu posledgnemu naroddu Karstyanskomu. Takòsu pàka vazda sfaçςi naroddi sarcanno skupno Kuchiu rodyennu, i od Boxyega zacétya sféto miesto poctovali veoma dostóynom cástyu, i pocténnyem.

Sfeti Apostoli B. Mariæ Kucchiçu po sfechiuyu zà Çarqvu.

Zatò nàkom trista godisctaa pò Isukarstovu Rodyényu (ù Koyé brieme Vierra Karstyánska ràstit, i çvietit pocce pòd mírnim vladányem Velikoga Konstantina Çesarra Rímskoga Karstyànina) Sféta Elena Çesarriça Kùchiu B. Dieviççæ priliepóm Çærqvom urésila yèst. Yerè putuyucchi pò Palestijni (Káxe tó Nicefor ù libru 8. pog. 30.), i uressivayucchi çærqvami posfechienimi miesta boxanstvénimi stvárim uzmnòxita, ù Nazarèt dóye, i buducchi náscla od Anyeoskoga Pozdravglienya Kuchiu, prilijpu ondì Cærqvu ográdi.

Sfeta Elena mayka Konstantina çesarra pohodilla yès S. Kuchiu, i ogradila yès okolo gnæ Cærqvu.

Od tadà pocésce ne samo gliúdi od Asiæ, i od Afrikæ; pacek yoscte, i Karstyanni od

Eu-

Európæ onà sféta miesta, i ovù Sfétu Kuchiu veoma Castitti, i pocijtati. Ocittuye namse tó, Záscto Sféti Ierolim nasc Dalmatin Katolicanskæ Rijmskæ Vierræ branittegl, i B. Pávla vladikka od pærvieh plemennieh Rijmskieh Sfétu ovu zemgliu obhodecchi, otijdosce ù Nazarèt Gráad, ù Kómuse biesce odhránio, ù ovóy S. Kucchi Gospodin nasc Isukarst. Prodiglise ovó casténye, i pocijtanye ù mnogghæ Stottinæ godisctaa. Yerè okolo yoscte seddamsát lietaa Isukarstovieh, darxéechi silniem oruxyém Saracéni Ieruzalem graad, miesta od Sfétæ zemgliæ, i ovà S. Kùchia bijvahu pohodyena od Pútnikaa Européieh. Od toga sfiedòk yèst Beda pijsnik: Yèrbo níe toliko tuxno xivgliénye bijlo ù Yeruzalemmu, nì ù Palestíni Karstyánnom pod Saracenimi, kolìko im poslie bi pod Túrçi. Ovì bò ù godiscte okolo tissucchiu ipedesét uhitivsci Soríu, i Yerusalem, Imme Karstyánsko hudiemi nacſnim progonitti pocésce. Koyi glassovi Pápu Velikoga Vrbana Druggoga nà naviescteny e(novvim nacinnom) od Sfétæ Vóyskæ uxèggosce. Kome vóyskom oruxyé od Europeyskieh gliúdij, à navlasc od Gospodæ Fragnackæ, voyvodinstvom Gotifréda Herçegga od Lotarijngiæ Palestínu, i Yerusalem opet uzésce ù godíscte okolotissuchiu, i stó. Od tadà koliko Kragliéstvo Yerusálémsko gospo-

S. Yerolim, i S. Paula poho discе S. Kuchiu ù Nazarettu. Ier. Kgn. 27. Euith. Gugliel. lib. 1 Beda od miestá Sfétieh.

Lucæ 2. Et vt perfecerũt oĩa sĩn legẽ Dñi, reuersi sũt in Galilæam in Ciuitatẽ suã Nazareth. Tó yès; Kakono dovarscisce sfakka pò zakonnu Gospodinnovu, povrátiscese ù Galileu ù graad Sfóy Nazareth. A gnih ová S. Kuchia ovdì ù Nazarettu biesce.

Oslobodisce Karstyanni Ieruzalem, i S. Zemgliu Palestinu.

ſpodovà, caſténye, i slavvà od ſfétieh komiêſtaa ſaſmà ugodno ráſtoſce. Meyu koyem nàyposledgne mieſto neímaſce Kucchiça Sféta Bogoroddiçæ Dieviççæ. Daklè Tankrédo roddóm Nortmannicch, onni, koyéga izvarſna Kreppoſt nà sfétoy vóyski bieſceſe prosfietlila, Vladavaç od Galiléæ, Nazarénsku Cærqvu uzmnoxitimi darrovi cáſtio yèſt. Poslie ne tolikko çichia blága, koliko çichia Sfetoſti od mieſta Arhibiskupátom ova Cærqva bi prosfietgliena. Takò tó pijſce ù lib. 9. Guglielmo Arhibiskup od Tijra. Pacék yoſcte Yakob Viktriako Patriarka od Yeruſalemma værſnik recennoga pijſce, dàye ceſto pohodivao Nazarèt, ter dàye ceſto ù Sfétoy Kùcchi, gdiè od Angela bijla pozdravgliena B. D. Maria, slavno Posfetiliſcte Boggu prikazijvao ù iſti dán od Angelskoga Pozdravglienya. Izniknuſce ù ovo iſto brieme dva Reda plemennita od boynijkaa Immenom Templarij, i od Sfétoga Ivanna, obba odlúceni zà prijmati, i brániti putníke od Sfétieh mieſtaa pohoditteglie. Toliko uzmoxe od ovoga branitelſtva gláas slávni, dà yóſc tyà od prikomorskieh, i od prikogorskieh narodáa Yednako Rodyenna B. Mariæ Kùchia pocijtaſceſe ù Nazarettu, koliko ù Yeruſalemmu Sféti Gròb Iſukærſtov, i ù Betlemmu rodyenna Spilla Spaſſiteglieva. Alli yaoh malloſe ovi mijr prodigli.

Izgubgliénye od Yeruzalemma, i Palestinæ opeta.

digli. Saladin Cȧr Yeyupacki Balduina Immenom Peroga Kraglia od Yeruzalemma rattom predobivſci uhitti. Tutako vóysku okolo vodecchi Yeruzalema, i okolo inne graddove pod sfoyè goſpoſtvo podloxi, na kom devedeſet godiſćta, odklè ù rúkæ Karſtyanskæ doſcle biahu. Otijdoſce poslie ù Soriu, alli zà Yeruzalem oſslobodìtti, alli zà uzdærxati od Paleſtinæ darxavvu Konrado Çeſſar, Filip Drugghi od Françæ, i Rikardo od Inghilterræ Kragli s' privelikkom voyskom. A etto alliti neprìatélskimi buſsiami, alli privarrom od pútovaa; alliti gnihhoviem neskladdom obhichieni, i razbieni, bez koriſti domma ſe vrátiſce. Póyye poslie Federico Drugghi Çeſſar, i Kragl od Sicilliæ, i Yeruzalemski immenovan Kragl. Ovi nagováranyem, i ſillovanyem Papæ Ghargura Devétoga voysku póneſe ù Soriù: Alli on uciniviſci priatélſtvo, i zadruxſtvo s' Çarrem Yeyupackiem Yeruzalem, i drugghe blixe graddove ne oruxyem, neggo zlátom Kúpi ù godiſće okolo tiſſuchiu dviesti, i dvaeſet, i pét; nazbigl s' vecchimi glaſſovi, neggo slavvom. Nitti bi diglia vèchie, neggo sláona ová targovina. Mallo godiſćtaa poslie Perſiani od Tattara proghnáni iz gnihhovæ zemgliæ Siriu porobiſce, i Yeruzalem dò práha razoriſce. Daklè Ludoviko Devéti Kragl Fragnacki ù go-

S. Ludoviko Kragl Fragnacki otijde s'voyskom ù Soriu.

ù godiſcte tiſſuchiu dvieſti ceterdeſet, i pét ná pomocch Karſtyanſtva voysku ù Soriu povede. Alli sfè uſsillovanye nayposlie ù niſcta propadde. Milloſtivi Kragl uhitivſci Damiátu Kgliuc od Egipta, prie mnokrat ſrècchnæ ratti s'Yeyupackiem Kragliem voyevá; poslie morécchi vóysku Kugga, ſillom vrativſci Damiatu, mijr odkuppi od nepriateglia. Náyposlie, voyuyucchiſe ù Sorij mallo ſrecchno, prineſe domma vóysku. Prem dá príe, neggoſe povvráti, neká nebi bijla oná voynicka Správva, ſaſmá zá lúdo, dobitti koyigod boggo-milloſtivi plood òdluci. Daklè sféta oná od Paleſtínæ mieſta pohodecchi iz Taborra varhá, ù Nazarèt púut obrátio yeſt. Sparviçe kád B.D. Mariæ Sfétu Kuchiu pogledda, yunácki iz kogná skocci, kleknu ná kolienna, i klagnayucchiſe rodyennu B.Dieviççæ Kuchiu, i iſtu Dieviççu Maríu pozdravvi. Odklè dò Cærqvæ pieſciçe hodecchi, Boxyega Sijna ondì zá národ Clovicanski Cloviekka ucignená, tèr zaedno prisfétu gnegovvu Máyku Sarcanno pocijta, i ctùye. A blizu bieſce oní posféchieni, i slávni dan od Gabriella Arhangela pozdravglienyem, i Boxyem od Dieviççæ zacétyem. Zátó milloſtivi Krágl priedgni dán Sfetkovinæ súho ſamo kruhhom, i vodóm poſtécchi poſti, ná golóy putti koſtrettinom obuccen.

S. Ludovik pohoddi S. Kuchiu.

Nà Dan Sfecanni zapovidda, dàsse slàvnom narédbom, i Kragliévskom pripravvom Prisféto Posfetilisćte dovarsci. Srid Posfetilisćta ù priùzmnòxitoy Bogoroddicinoy Kùcchi, Priposfechieno Tielo Isukarstovo pricestivsciſe uze, s'priveliççiem, i slatkiem placcem bezbroynimi suzammi polivén. Nazbigl rétki nauk od dobrottæ Karstyánskæ navlasc ù Kragliu sfoyom ùnùkkom. Od cessase mòxe gonétati, ù kolickoy cásti, alliti ù onó dobba bijla yest Prisféta Marijna Kùchia. Niese ni odhoddom Ludovikoviem izgubillo Imme Karstyánsko, ni od Sfétieh miestaa pocitanye ù Sorij. Yèrbo Templarij Voynijçi yosćte ù S. Vierri, i sluxenyu pribijvahu; ter prikomorskiem pomáganyem podporreni, primnoggom sillom ostánkæ od sfetæ Zemgliæ brágnahu. Nisćtarnemagne gorécchi Taliánska grayãskiemi rattimi zemglia çichia smærtnoga neskladda od Gvelfovaa, i Gibellinaa; i tollikoyer kuppecchi nà rát oruxyé proklèto Kragli od Inghilterræ, od Francæ, i od Aragonæ ostávglieno od Europea, à protreseno od neviernika Gospostva Karstyánstvo ù Sorij nayposlie òborise. Yerè Çar Yeyupacki zamirrivsci, dàye nesklàd Gospodæ Karstyánskæ gnemmu prigodda, sillom grád Trippol ùze, i razzori. Poslie Ptolemáidu plemenitu, i pripunnu puka od Feniçiæ

Italia gori ù neskladdu od Gvelfovaa, i Gibellinaa.

grád,

gràd, koyá sáma vecch' ù Palestijni Kar- Car uzima
styánne brágnasce, obsiedde: ter náyposli Sfétu Zem-
pridobivsci sabgliom, i oggnèm razrusci. gliu Palesti-
Terse uxèxe ù Pogannieh supprot Immenu nu.
Karstyánskomu privelikka særdittost: Grà-
yane sfè dò yednóga poklásce :-mijri, i
Kùchiæ oborisce dò zemgliæ. S'tiem yoscte
isti od mijraa tèmegli podkopásce, neká ni
stupa od Karstyanstva ostanne ù Sòrij.
Takò vecch' izgubijvscise Ptolemajda
grádi proghnánismo izdarxavvæ od Pale-
stinæ, i Sfetæ Zemgliæ, ù godiscte od po-
rodda Dievičçæ tissuchiu dviesti devede-
set, i yednò. Od kád Zemgliáçi Karstyan- 1291.
ni yedni razbieggoscese iz Soriæ; drùzzi,
kakoye obicay, ù gospodársko xivotová-
nye pogánsko privrátiscese. A Innostrán-
çi, i pútniçi Stráhom od Turackæ yadovi-
tosti (akò zlátom puut neotvorrise) odagh-
náni biehu. Zátó náyposledgna oná po-
ghibio, stáru od prisfetoga grobà Gospo-
dinova cást, kómuse pærvo poctovánstvo
cignásce, mallomagne sasmà pòghærdi.
Zazijva K' sebbi pútnike prigodda od grá-
da Yeruzalemma Kraglièvskoga stari-
nom, sadà náypærvoga, od koga blixnost
pocijtányu, i vlascitosti od Isukærstovieh
yoscter yásliçaa, i Sfetæ od porodda Spillæ
pomága. A Kuchiu rodyennu Bogoroddi-
çæ ù Galilei dalecina od miesta, i stran-
puttiçæ, Turskiemi Strielami ne mijrnæ

 ni-

nikako caſtènyu od pohoditteglia prigodnu cignáhu. Koyi uzròk bi od cudnovatoga, i pò coviecanskoy ùſpommeni dò onoga dneva od necuvennoga cudda.

IZGVBIVSCI SE Pocitanye od S. Kùchiæ ù Galiléi, Cudnovato prineſſenà bi ù Dalmaçiu Blizu Terſatta.

POG. II.

ERBO kadáſe vecch' ni od Zemgliáká, ni od tuyieh púkova cáſt Prisfetoy Cærqviçi doſtóyna ne cignáſce, nie velè bremena dopúſtio Goſp. Boog ſtupæ sfoyæ, ni Máykæ sfoyæ ne ſçijgnenæ meyu pogannim tlàcciti. Iſtoga bò onègga godijſcta, koye izværſno bi nayposleggniem od Paleſtínæ oborrenyem, Boggu drága Kuchiça Zaedno s'vierrom Kærſtyánskom otijſcla yèſt iz Soriæ. Pijſce táko Ivan Villanovicch Pijſallaç onégga dobba nazbigl plemennit, okolo poloviççæ od mieſſeça Aprila,

la, dà ye ubichiena bijla Ptolemáidaù godisćte tissuchiu dviesti devedeset, i yednò. 1291.

Daklè misseça sliedechiega od istoga lietta, tò yest, nà Devet Máya, buducchi Nikolla Cetværti Immenom Rijmski Pápa (kakò Yerolim Angelíta iz pisamaa Tersatskieh kazijva) Boggoroddiçæ S.Kùchia bi prinessenà ù Európu, ù Dalmáçiu, oborrénye od Palestinæ tolikko veliççiem dobróm od Európæ priplátivsci. Nahoddese koyigod, koi izględáyucchi Immánye B. Yoakima Oçà Pricistæ Dieviççæ Mariæ, ne tolikko Kùchiu gnegovvu; Kolikko Kamarriçu yednù od ostálæ vécchiæ Kuchiæ razdieglienu sçiene. Yáse nekáyyem sliediti súmgnu onèzzieh, koyí govorre, dáyes bijla, i Kamarriça, i Kùchia B. Dieviççæ, tóyest, od Occinæ Kuchiæ stránà náyizværsníya. Potværdyùyu nam tó (nekà nisćta od ormára ne recém, Koyíse ondì izgléda) vráta velè vechia, neggosu potrebna zà Kamarriçu od ostálæ Kùchiæ odieglienu. Nitti nàs Yoakimovo Immánye, ni blágo Krénuti Immayu. Yèr bo Niceffor Kalisto pijsce, dà su se roditte gli B.Boggoroddicæ Dieviççæ, rádi rattenya od Palestinæ, iz gráda Betlemma starinom gnihhova, ù Galilæu priselilli; tèr ù Nazarettu Kùchiu sagrádili. Nekà razumiemo, dà ovà nié diedinska, neggo yès Ocinska

Nà devet Maya prinessena bi S. Kuchia ù Dalmaçiu.

Kuchia ſtò ès, i cigo- a bi ù Na- zarettu.

ska Dievicça B. Kùchia, mallo (ſumgnim) ocinskomu blágu prilicna; niſcta ne ma- gne, kako uzrokkom od bremena pripra- vna, nie nazbigl nezkladna, nitiyès do- brotti od ſtáræ onæ ponixnoſti neslicna. Vremmu takòvva yèſt, daſe izværſna onà B. D. Mariæ gliubao od ubogarſtva izglè- da. Daklè alli yès ovà Kamarriça, alli Kùchia bijla B. Boggoroddicæ; iſtinom S. Apoſtoli posfetiliſuyu (kakoſmo prie rekli) i ucinilli ſuyu Cærqvu: poslie Kar- ſtyanniſuyu pocitali, i uresſivali. Ovà daklè Kuchia Sfeta ſillom onéga, i mogu- cthſtvom, koyi na molitvæ B. Garguræ Cudnotvorça, gorù dà vna iz gnæ mieſta; pomaknùvſci nà drùggo prineſe, zà pogo- ditti Kraglicçi od Angelaa, iz zemaeglia; i podumienta iz Kinnuta bi: tèr bez ſumgnæ sluxbom od Angèlaa, tyà od ónde od Gali- leæ (çudnovato recénye; i cuvénye) priko priduzzich zemágliaa, i morskich ſcirinaa; ù Dalmaçiu bi prineſſena. Yèr bo ovà di-

Diglína od Nazaretta dò Terſatta.

glína dechia yeſt od dvi niſſuchie migliaa. Meyu Terſattom, i Riekom mallahnoſe yedna glaviçça uzdvixe: Nà værhù od ko- yæ uprávna ravniçça mieſto cini j yato vno nàd morrem naſciem Adriatikom: koyé od prie ceſtimi, i ghærdovitimi goddina- mi ſramotno, od ovoga bremena doſtiſe tihho pravvi. Vieruymi, dà yès Boggo- roddiça Dievicça hotilla mahnitte ovègga morra

morra vallove prikazányem od S. Sfoyæ Kuchiæ uzdærxati; neká alli iz ovéga gonétamo, fctòchie oná ucinitti ù coviecanskomu xivotù, koyiye razliççimi sfakki dàn túgami, i xalloftimi lúpan. Ovdi daklè Nazarèçka Kuchia (kako vlafctitti fctijt od onieh, koyi ghinnu) od slúgaa nebbéskieh pò zàpoviedi Boggoròddiçæ, poftávgliena yèft, okolo cetvartæ urræ nòcchi. Tutako sfietloft ukáza dár od Bòxyæ blagòlti mieftanom: zàfcto ne sámo zacùdyenye,dufcæ zabùfcenæ nevidyenom ftvári, pacèk yofcte Boxanftvenna ftrahha uhitti. Koyi daklè dalèc nebiehu, koliko koyi pærvi cuddo biafce upazzio, tolikko bærxe xègliom zà vidditi tekú. Kucchiçu razglédayu s' artovittom ftrehhom, ter zaedno od dimyakaværhom, i uzvifcenim zvonçém izværfnu: Alliti ftvari niednom vechie, neggo ftari jnom izglednu. Caffom kroz vráta uliezzófce, proteghnufcefe pò zégli, Boggufe poklonifce sfetiem niekkiem ftráhom zaedno, i veffelyem poliveni. Zà tim pomolivfci Ifukærfta, i Ifukærftovu Máyku, od koyieh Kijpi prilicni izglédahu, pocéfce sfakka mirno razglédati, i zavirivati ocimma. Cærqviçu gleddayu cetveræ prilikkæ digliu, opchiennim uzidánu kàmenom. Strihhu priliepo od dærvà oblokúcenu: Koyu mallahnimi razlicnu cetverokráyniçimi, i modrom máfti omáftenu,

S. Kùchia nà okolo cetirræ urræ nocchi bi poftavgliena blizu Terfatta.

Kazivafe p[...] likka od S. Kuchiæ, kakovayes, kolicka.

pozlátyenæ zvíezdæ, kako nà yednóm nebbu sfietlecchise uresſivahu. Pod ſtrihhom izhodyahu sfudye iz mírovaa mallahnom prilikkom polukolovçi ſami ſebbe tijcucchiſe, koyieh upijſani ſrid ſebbe sùdovi uresſívahu. Mijri mallomagne lakat débeli, ne olovnom xiççom; ni uprávnom mierrom izmierreni; niſctar ne magne yápnom, i klàkom pomazzani, i obieglieni biehu: Pò Kómuſe obieglienyu ſtarinom izpijſanæ prilikkæ otáyſtva od iſtæ sfetæ Kùcchiçæ prikazijvahu: koyæſe nà viſcieh mieſtieh od mírovaa yoſc ſadà izgledayu; à nà nixieh ſtarinom od bremmena ſatrenæſu. Diglina od Kucchiçæ vechia yeſt od ceterdeſet nógaa; ſcirina magna, od dvadeſet, viſsina okolo od dvadeſet, i pet. Pò ſriedi od mijra, koyi tadà, kako súmgnim, od Kuchiæ bieſce obràz, vrâta dóſti ſciroká; à ne nazbigl opchiennoy obicáyi ſuprotivna. Nà mieſto gorgnega pragga gnéda ye poſtávgliena. Nà lievu yeſt Ormaricch cudno priprôſti dobbar zà ſpremiti ſude. Nà deſnu ù blixemu mijru prozoricch ne velik: Suprot prozorichiu, priproſto oghníſcte, i ſiromasko ſagráyeno, kako i sfà oſtála. Izglédaſe nàd oghniſctem uzviſceno ſpremliſcte, od koga ſtránæ kælomniçæ izdubglienæ izgledno obticcu ù okoliſc, i lukom od iſtæ ſtvari, koyi pet prilikuye sklopglienieh

mieſſe-

miesseça, pokrivenò. V Spremlíſctu, kakò ù yednóy Kucchiçi viddiſe od B. Mariæ Stoyecchiæ, i dà diticchka Ieſuſſa lievom rukom pò ſriedi obhijta, à déſnom uzdærxi, prilikka okolo dva lakta dugga od dærva cedarskoga. Koyæ obràz ambrom ſrebrù slicnom omáſcten; à dimmom od sfiechia poçargnen. Niſctar ne magne iſto onò poçargnenye od ſtarijnæ, i cáſtenya zlàmen, ſaſmà uzmnòxi velicánſtvo od obrazza Dievicánskoga. Viſokku glávu krunna okována ù zlátu drághim kaményem urèſſuye. Prodieglienæ koſſæ nà Nazarénsku niz golò od vráta, i pò plèchieh toccese. Kijp zlátna odichia poktriva, ſcirrim páſom pò obicáyi od narodda, oppaſſana, i propuſctena dò nóga. Iz pléchia moddar mintegh ſværhu odìchiæ poſtávglien: obbadva ù iſtomu dærvù iz diellana, i izpijſana. Stoyi nà máykinoy deſniççi ditichiak IESVS, prilikkæ od umærlæ slavniyi, boxanſtvennæ nikkoyæ privellikoſti oblicye ù obràzzu prikazivayucchi. Pærvæ dvá pærſta od déſnæ, nacinnom od blagoslovitteglia podvixe. Lievom zlátnu dærxi yàbuku. I on prodiglienimi koſſami, duggom haglinom, i páſom, Nazarénsku odichiu slikkuye. Prid B. Boggoroddiçæ prilikkom, viddiſe ottár tvarda od Kammena cetverokráyna, dihayucchi sfetoſt.

Prilikka B. Mariæ, i IEZVSSA kàovva yèſt ù S. Kúcchi.

Dal-

Dalmatinise cudde razgledayucchi S. Kuchiu.

Dalmatini daklè nàsci sfakka tihho razgledavsci, prem dà, sctò biesce stvár ovà, neznadiahu; nisćta ne magne opchiennom odlukom osudyùyu, sćtogòdliye, dà yès istinom ovò dár Bóxyi. Yer bò ne moxe bit', dàye ovà Kucchiça cassome iz zemgliæ izniknula; neggo dàye od drùzzieh strána, naredbom, i hotienyem Bòxyem, stanovitto prinessenà. Daklè dielivscise, kakono koga srèttayu, od sebbe izgleddana izgováràyu. Bez çknénya, mnoxstvo velikko, i meyu ovїemmi gniekoliçi nemocchniçi nà novvi od tolickæ stvári izgled navervisce; ovdi koyugoddi pomocch cekatì. Nitti sfovè gnih uffanye privarri. Od miesta sfetost ù tielu zdràvviem duhovno zdrávye, à nemocchnim yosćte ozdravglienye telesnó darivásce.

OBYAVGLIENIEM Boggoroddiçæ Gnæse Kùchia poznáva, i ocittim cuddom prosfietgliùye.

POG. III.

HItro glassovi ponesseni ù Tersàt, i Rieku od cudnovatæ Cærqviçæ, zdra-

zdravich na xègliu od izgledanya, nemocchnich na uffanye od ozdravglienya uxèggofce. Aleffandar bi jsce od sfetieh duhovnieh ftvari Plovàn ù Cærqvi od S. Yúra Tersàtskoga, Redovnik od ftáræ dobrotæ, yednako Boggu, i gliúdem drág. On duggom, i teskom nemocchi zapleten, texálce ytèr vecch mallahniem uffanyem i protezafce xivotoványe; kadá na brieme domácchiga uoixbafce od onæ Boxyæ Kuchiæ. Bærzo velicka færçe gnegòvvo pòxúda uhitti, izgledati ocimma veffelo tolicko cuddo. Takò filluyucchiga nemocch yedvaggi onàmo bez ocittæ fmærti mogi gafce tkò odniti. Daklè tolikoga vechia od oggnenicæ vrucchina muccafce, ako likko magne uzfillovanye od dufcæ moggahu ùda nemocchna sliediti. Nifcta ne I magne ne oftávvi fam febbe. Zató B. Mariæ Cærqviçu iftinom virmuyucchi, færcauno gnæ pomocch pròffi: Zaviet cinij, i ne vecch xèglian od ozdravglienya, heggo od nebeskoga onoga dára izgledanya. I Obnocch ni drimayucchi on, ni bdècchi fafmà, Boggoroddiça caffom iz nebba, kakono doletíevfci, s nebeskiemi okolo febbe dvoranni, prikázamufe: i kamarriçumu sfù pribiftrom sfietloftyu napunni. Tutako pribliagghiem obrázzom; Bùdditi finko, recce; veffelo færçe. Evoti fam dozvána dofcla, fadafcgnuti pomocch, i

B.Maria máyka Bóxya ozdravvi Aleffandra Plovanna, i ocittovamu fctò yeft ova S. Kuchia, i odklè donefcnà cudnovato.

od

od xudyennæ ſtvári izkázanye donbſſecchi. Ovàko daklè zamirri; Sfeta oná Kùcchiça, prineſſenà iznova ù vaſcæ Kráinæ, oná íſta Kuchia yèſt, gdieſam yá zaceta, royenà, i gdye odhrágnena yesàm. Ovdi yá navieſ-ćtényem Arhangela Gabriella, ſtvórenyem Dúhasfetoga, Boggáſina zacelaſam. Ovdi RIEC PVT ucinillaſe yèſt. Daklè posliè naſcega nà nebbo poſcaſtyá, Kuchiu takovviemi otáyſtvi ceſtittu Apóſtoli posfetiſce, i sfeyer prikazivàſce ovdi slávno Posfetiliſćte od Miſſæ. Ottár zaedno sà S. Kuchiom doneſen oni iſti yèſt, koyi od S. Petra Apoſtola bi posfèchien. Prilikka Hukarſta raſpetoga, koyáſe viddi, ondi od Apoſtola dávno poſtávgliena yeſt. Kijp onni Cedrinski prilikkaye naſca Lukæ Evangeliſtæ rukom, koyi çicchia priatelſtva, i opchienya s nammi, naſce sliccanſtvo diellanyem, i máſtimi, koliko coviekku umærlomu uzmóxno biſce, prikáza. Ová daklè pridrága nebbu Kuchia, tolikko ſtottiná godiſćtaa ù Galilæi veliççiem caſtenyem pocijtana, ſadà vèchie pomagnkávſci s' vierrom caſtenye, iz gráda Nazaretta ù vaſceſe yès priſelilla ſtránæ. Buddi bez ſumgnæ vierra. Boog yeſt od diellaa tvorittegl, pri kómu neuzmoxná nie sfakka riec. Zátó, nekà od ovóga tij iſti sfiedòk buddeſc, i navieſtittegl; zdrávſe uſtanni, i buddi. Tvoyè caſno zdrávye

iz

iz dugghæ nemocchi vierruchie od cudda potværditti. Ovæ izgovorivſci rieci uzviſcena otijde nà nebbo, nebeski niekoyi miris pò kucchi oſtavivſci. A ovó, dà nèbieſce varranye ód zadriemanæ, alli nemocchnæ duſcæ, neggo dà bieſce iſtina slikka, od ſtvári ocittova sfærha. Caſſom Pop pun ſtràha, i veſſelya probúdivſciſe, vas ſe pocce znoyitti: i budducchi izaghnána tay càs oggneniça, ſnákan, i zdrav uſtáſſe iz poſtègliæ. Tadà ne vecch' çicch' ozdravglienya, neg' çicch' ocittouanya od Nazarenskæ Kuchiæ veſſeo kleknù nà kolienna; tèr occi zaedno, i rukæ k' nebbu obrátivſci, Boggu, i Dieviççi Boggoroddiçi zà dvòye blagodárſtvo bezbróynæ hvállæ izgovára: od tolickoga dára veſſeliſe ſebbi, grádu, i naroddu sfomu. Tadà kako oſvanù; igrayucchi od veſſelya nà opchiennæ ulliçæ izijde: i zaboravivſci ceſtitoſt od bijtya sfoga, coviek od onoga dobba, i ceſtitoſti, mahnitçu priliccan pò ulliçah, pò terzieh, pò pútieh tercatti pocce; nocchno prikazanſtvo sfakomu (kako koga ſrettaſce, alli znanna, alli neznanna) izgovára: Bòxyi, i Boggoroddiçæ dár, alli sfoy, alli opchienni sfudyer pripovieda: I bieſce tay glás, i obráz; tóy uxexenye od ſærçamu iz ociyu izhòyaſce, koyé laſnò beſſiedā dobivaſce vierru. Potvardjuyeſce ne súmgniv temmegl, caſno-

snovitto od tiela zdrávye, i snágaliponémmu, kóga znadiyahu, dáye tescka, i dugga veoma muccila oggnemiça yúçera, i one dni. Koyæ stvari kadà vecch' miestani cùsce razglassenyem; Hitro k' Popuse velikko mnoxtvo pokuppi: i nebeski dár, hvále Boggu, i Boggoroddiçi uzdáyucchi, yèdino yedniemmi sfi ustmi izviscayu. Voyvoddą meyu vesselyáçi raddostan, hodyasce Popa: i bærzo cestostupayucchi potexiscese zà prie izgleddati rodyennu Dieviççæ Kuchiu. V koyu, kako uliezze, zaviet sarcanno s' ponixenstvom, i poklagnanyem ispunni. Vechie zà tezziemi pocitanye, i castenye ù puku uxexe særçá. Yerbo ne letyásce laxiv proglassittegl, alli sumgniva vecch' vierra. Zató Cærqviça Cuddesmi proslávgliena s' vecchimi sfakki dán od miestana castima slavviti, i pocitatise pocce. Ovàse náy prie pò kráicanich proglássisce; poslie yosc ù dalekæ stránæ odletiesce. Yurvecch' sfaççim okolo pukovom Cærqva ovà sfeta biesce: poxudom sfi goráhu od stvári toliko neobicáynæ, tolikko proslavglienæ zà izgledatiyu kadàgoddi.

NIEKOLIKO GLIVDII ù Galileu poslávsci, cud-dose izaznà.

POĠ. IIII.

PRIGODNO nazbigl ù onó dobba Nikolla Frangipánovicch od pærvoga plemena Rimskoga Dalmatinski, Hærváçki, i Istriánski. Veliki Baan. dærxávvu onù vládasce, coviek dobrottom yednako, i krèpostyu sfiettao. On isti Gospodár biesce od Riekæ, i od Tersatta. Ovi daklè yedino stvári cudnovatom, koyáse ù gnegovvoy básctini biesce zgodilla, i yedino bessiedenyem od Alessandra Popæ, tèr casnovittiem ovega ozdravglienyem krenut, zacuddise náyprie: tadà vesseo, dà yes nebeski dár ù svoyoy navlasc gnivvi posádiose, i on yunácki nà glaviççu potarcà, i Prisfetu Cærqviçu ne magne, neggose pristòyasce, darrovimi castitti, i urêsitti odlúci. A yerbo od stvári novistvo gliudsku uspomenu, velicanstvo nadhodyasce uzvierrovanye; tolikko neobicáyno, i necuvenò cuddo s'vechiom pomgnom

gnom proçini, dàſe iskuſsiti imma. Zàſctoſe boyàſce, dà ne budde gnih laſnò uzvierrovanye druzziem uzrok od súmgnæ; alli dà tolieka ſtvár vechie zacuden ya, nèg uzvierrovanya pri poroddu imatti budde. Zàtó sfiettovavſciſe od ſtvári s'Pop pom, odlũci oſobite gliúdi ù Galiléu poslatti, nekà sfù ſtvár pomgnivo razgleddayu. Iz sfegà bròya izabráni cetirri poznánæ vierræ, i dobrottæ gliúdi, meyu koyimi Aleſſandar iſti Pop bi. Ovi ù Nazarèt posláni pod Zapovid, dà donesú sfà, i sfakka izgleddana. Daklè ovi ſærcanno ukerçávſciſe nà dríevo, i proyedrivſci priko Dalmatinskoga, Kandiotskoga, i Çiparskoga morra, Paleſtínu Srææchniem putoványem dohittiſce. Bez çknenya pomazávſci zlátom pogánskæ rukæ, ù Yeruzalemmu prisfeti Iſukarſtov gròb pocitaſce. Od tudde s'opchiennom kgniggom, i yákom od oruxánieh ſillom okrùxeni, ù Nazaret od Galileæ grád naybærxe poydóſce. Ondi ſærcanníye iziskayucchi náyoſce pò kázanyu od mieſtanaa ne tolikko diellom, kolikko Immenom Karſtyanaa, Kuchiu rodyennu B. Dieviççæ MARIÆ od onle mallo prie odnoſenú: odvedeniſu ù Cærqvu, kome oggradila posfechienu Kuchiu biaſce dávno Elena Çeſarriça Mayka Konſtantína Çeſarra. Nahoddeyu razorrenu: izgledayu od S. Kuchiæ odkinnutæ temegli, i zlamenye.

Posláni Dalmatini izglédayu ù Nazarettu mieſto od S. Kuchiæ.

menye. Izmierrivsci diglinu, i scirinu od miesta gnæ; i od temeglia debeglinu, na hodde sfakka, dà se zgáyayu sasmà, s'mierrami od prinessenæ ù Dalmaçiu Çarqviçæ, i od zidováa: brieme yoscte od prinesenya gnæ, dàse ugáya. Daklè s'veliççiem vesselyem, i raddostyu dommase vrachiayu: kazivayu sfà izgledana ocimma Frangipanu Bánu. On pun vesselya pocce prolievati rieku od slatkieh súza, Boggu, i Boggorodiçi ne izmiernæ hválæ uzdáyucchi. Barzo daklè k'sfetoy Kucchi narédise slavvan, i raddosni odRedovnikaa, i sfega púka skùp; upútiscese rédom dostoyniem sfakkomu: slavvæ, hválæ, i sfetæ piesni pútém upievati sfi radosno pocésce; à ù S. Kucchi dovarscisce. Ovdi Pop Alessandar fred pripoviedanya púku, i skùppu Sfemu redom cudnovato cuddo izgovára; zaklinayucchi se Boggom, i Boggoroddiçom, i zazivayucchi sfiedocbu od umarlieh, i neumarlieh, ocitto potvardyuye, dà nista neprilága, nitti izmíscglia, neggo dà govorri nascasta, i izgledanà: Akòye druggako, dà nebéska rasarcba dostóynomga mukkom, i porrazom umorri. Koyi glassovi, kakono donesseni iz nebba pokupglieni puuk cúyucchi, tutako velickiemse vesselyem uznòssi, nittise moggasce uzdarxati, dà mu besiedenye radosniemi suzammi, i glassovittiem obesselievanyem ne sméta yu.

C Sfærhu

Sfarhù od Popovoga pripoviedanya boggo gliubnæ, i uxexenæ molitvæ sliedisce od sfega puka. Boggu, i Bogoroddiçi, koyem rieci, koyem nacinnim uzmoggahu, hválæ, i zahvagliénya izgovárahu. Cudna ftvár, kolikko temeglitto vas puuk vierrova ovemu Redovniku besfiedenye, i rotténye; ter ne famo mieftani, pacek yosce, i innoftrançi. O kolikko taçieh gliúdij sfiedocanftvo pokuppi ù S. Kuchiu mnoxtvó nà caftényе, i pocitanye. Ceftafe cuddesá, i prisfietla dogáyahu: od sfud nemocchniçi kgliàfti, hròmi, muceni od hudobe, i inni dohodecchi, i zdravvi odhoddecchi. Neggo nebbi covieka, koyijh osobitto pò nacinnu izpisavsci sfietu ocittova. Vzmnaxascese cafténye od sfetoga miefta tiē nacinnom, dà sfak sçiegnasce dà ù onému mieftu ne famo gliubav kaxuye B. Dieviçça; pacek yosc, dà ù gnemmu onà pribiva. Daklè sfiem cim moggahu caftyáhu, i uresfiváhu yedino S. Kuchiu: alliyim hiromáfctvo zapriecivasce dobroftivvo hotienye. Zató od gnih milloftivo vechie, neggo uzmnoxito bi urésena S. Çarqviçæ Glasfovi od koyæ sfeyer vèchie sfakki dán pò sfiétu letiahu; dà ye iz Galileæ ù Tersát prinesfená rodyenna B. Mariæ Boggorodiçæ Kuchia: dà fu gliudi pocteni, i vierni poslàni ù Nazaret ftvar izgleddanu, i iftino sfiedocanftvo dònieli. Glasfovi ovi

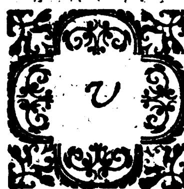
rad-

raddosni obesselisce sfæ ù okolisc Kráinæ Slovínskæ, i dozvàsce k' slávnoy Kucchi ne sámo Istrianne, Harváte, Bosgnàke, Dubróvcane, i ostále pûkove duggo, i scirokò nasegliene pò onezzieh zemgliáh; paccek sfe mnòsctvo od narodda slovinskoga od Dalmatinskoga morra dò Çarnoga, dò Dunàyya ù okolisc od podrávya, i pogá savya, zá ocimma izglédati tolicko cudsávya, zá ocimma izglédati tolicko cuddo, i dár xudyènni, i sfakdáscgna cudessa. Nazbigl Riecanni, Tersachiani, i sfi Dalmatini susieddi od S. Kuchiæ vessegliáhuse radi dohoyénya, i casténya od mnozieh pûkova: igrahu od raddosti, viddecchi Stoyù darxavvu meyu innostránçe naròdde ù tolikko ~~velickoy slavvi~~: uznoscahuse, i sumgnahu, dà sû pò súdu Boxyemu sfiemi prád ostáliem naroddima uzvisceni; grieh coviecanskæ ohòllasti; dàrovi nebéski gliudskiemi dostoyanstvi vèchie, neggo Boxyom blagostyu proçignuyucchi, bez slavnoga dára ponixeni ostàsce.

ODEIGLIVYESE IZ Dalmaçiæ S. Kuchia S'priveliççiem placcem od náſcieh Dalmatinaa.

POG. V.

ESSELYE duggo nebbi nammi, ni sfeti dar: Pet Mieſséça magne od cetirri godiſcta (xalloſt, i túga naſca privelikka.) Prisfeta Çarqviça iz Krainaa naſcieh neſrecchnieh odneſſená bij: koyem uzrokkom neznaſe. Yedni yedan uzrok; à druzzi izmiſcgliayu drugghi. Yà ſçiegnu, dà onako, kakoye htiella B. Boggoroddiça obeſſelitti zà mallo brieme narod naſc, i uxecchiga nà sfoyè gliubexglivvo caſtényе; onakoye bijla odlúcilla, poznàvſci mij blízu gnæ vellicánſtvo, odnieti ſobbom xegliu od ſarçaa naſcieh, i potéghnuti nas zà ſobbom ù ſtránæ mallo dalekæ: yerbo poznávaſce, dà biaſce dóſti ukázatiſe nammi, zà usáditi ù duſcáh naſcieh gliubáv sfoyù gorúchiu, kakòſe, i zgoddi tadà

mno-

mnozziem, koyi ostavivsci Kuchiæ, basctinæ, i gradove sfoyæ poyedrisce priko mora, i okolo Loréta blizu S. Kuchiæ xivot provodisce; à nà càs od smarti sfè blago, i immanye sfoyè darovasce, i nà sluxbu, i cást B. Boggoroddiçæ poklonisce. Yzrok yosc bij, yerè (sfà Italia, temegl, i oggrada priyakostta od vięrræ Karstyánskæ nahoddecchise izbienà, i oborrena, Máyvóyskami, rattimi, i poghibilimi) B. Máyka oviem velickiem dárom, i nebéskiem cuddom, httie utiesciti, i obesselitti cudnovato Itáliu.

Daklè iz ne nadkæ nasciem Dalmatinom, nikako nesú mgnecchi oni stvár takú nebéski yaoh dár uzét bij: i odnessèn bij ù Itáliu, ne tolikko zà vèchie Italiansko dobrò, i vesselye, neggo za Dalmatínsko privelicko zlò, i placcenye, i dresselye. Proglasivscise tolicka násca xalost, i nesrèchià, Tersachiani, i sfi púkovi kraycani, kako mahnitti obtiççahu ovammo, i onammo, yedà bi gdie upazzili nebéski dár, ocimma, i glásom iskahu: Poslie nigdiega nenahoddecchi, túxni, i xallosni kako sirrote bez máykæ, pristàsce, i umùknusce niekoliko bremena. Mallo poslie, kako odasnà probúdyeni, ú yednose sfi pokuppisce; placcem, i túxbami, i gròzniemi suzzami s'privelikkiem narieça nyem gliútu rannu od narodda nascęga kazivatti Odnesſenye od S. Kuchiæ.

zivatti pocéſce. Oni nebéski dár nam ukázan ſamo, à druzziem darován: Ono od Dalmaçiæ pribiexenye; onó od nemocchnikaa zdràvye; onó od ſiromahaa utieſcenye; oni urès, oná dika, oni ſctijt narodda naſcega nammi ugrábglien: taku branitteglıçu Goſpoyu Dalmatinom, i oſtáliem kraicanom uzzétu: nebudducchiyu oni pocitali, ni caſtilli doſtóyniem nacinnom, xagliahu. Alli tko mòxe tolikko sláυni, i priuzviſceni dár Boxyi caſtitti, i pocitati, kolikkoſe priſtòyyi?

Tuxbæ xalloſnæ od Dalmatina.

Takòſe túxahu, i plakahu oni náſci Stári Terſachiani, i Dalmatini. Náyposlie mnozziſe skuppiſce; otidoſce k' Frangipánu Bánu; s'placcem veliççiem od gnegga pomocch, i sfièt upijtaſce. On pùn xalloſti, pokrivſci túgu ù ſarçu razgovori ih, i utieſci: Vzròk immamo, recce, priveliccak od placca, i od ſarcannæ xalloſti, budducchi izgubilli tolikko sláυni, prisfietli, i nebéski dár; niſctanemagne bieſcenám Goſpodinga Boog zamio bez dnèva zabigliexena; zatóſe neimamo túxiti, akònamgaye uzzeo oni, kadye hotio on iſti, koinamga bieſce dáo, ná brieme. Pacèk hválæ uzdáymo darovitegliu Boggu, dà nam ye dopúſtio niekoliko godiſctaá uxiavati toliccak, i tolikko ploddan zaklad: i ſadáſcgnu neſrèchiu, od minutieh dobbaraa uſpommenom pokríymo. Vcinittichiu

Goſpodijn Ban Frangipan razgovára Terſachianne.

yá

yá ftvár, koyachie vas utiefciti kolikogod, i od sfétoga dára xègliu mallomagne, neggo ifpunniti. Izgraditi chiu nà miefto Sfetæ Kucchiçæ prilicnu Çarqviçu, ù kóy, (uzdamfe ù velicko millofardye B. Boggorodiçæ) nechienam pomagnkatti darrovi, i millofti nebéske. Nitti plemeniti Bán uzmnoxitijyæ rieci recce, neggo ifpunni diellom. Nakom mallo godifctaa sfoyem zlátom nòvvu Kucchiçu fagrádi Boggoroddiçi posfechienu nà onomu iftomu miefstu zabigliexenu: Çarqvu yofcte obzijdæ okolo tégom, i cignenyem uzmnòxittyem. Koyáfe danàfcgnidán nahoddi ù Terfattu, ne sfietlijya od Frangipánskoga velicánftva, neggo od velickoga cudda Bóxyega ufpomena. Ogradireglievæ rieci potvardilla yeft B. Dieviçça: mnoggafufe ondie poslie cuddefá dogodilla: ukazallaye Boggoroddiça, dáye gnæ onò miefto farcanno: i ocittovala yeft, dàchie bitti vazda braniteglica, i pomocchniçça Dalmatijnska. Ovu Çarqvu dærxé fadà Franciskáni immenom Obfervánti. Iftinom ova ftvár Dalmatijnom od S. Nazarénskæ Kuchiæ pòxudu ne tolikko ifpunni; kolikko uxèxe: Yèrbo od gnæ odneffenya iddu vechie trifta, i dvadeffet, i cetirri godifctaa, oni yofcte ufpomenó od tolickoga ugrabgliena dobrà, kako gliútom, i vi úchiom rannom muccení yáucu, i uzdifcu. Ocittuye nam tò sfak-

Dalmatinska xeglia, plác, i besieddæ radi S.Kuchiæ.

ko godiſcte mnoxtvo, koyé priko Dalmatijnskoga morra yedrecchi ù Lorét dohoddi, ne véchie B.Mariæ royennu Kuchiu caſtécchi; neggo sfoyù ſirotignu túxecchi, i placucchi. Oviemmi xalloſniemi, i xeglniemi beſieddami: Povrátiſe k'nammi Maria, Povrátiſe. Kaxuyu ne mallo, dà chie bitti viecná gnih poxuda, nebudducchi ſe nàkom triſta, i toliko godiſcta nikako utieſcila. Iſtæ nazbigl beſieddæ sfiedoçiſu neſumgnivi od Nazarénskæ Kuchiæ iz Dalmaçiæ, ù Italiu odneſſenæ.

ODNESSENA V ITALIV Priſta S. Kuchia ù Rakanatskoy dubravvi.

POG. VI.

NEBESKI ovi dár cudnom prigoddom poslán Italij yeſt, ù godiſcte od Iſukarſtova poroyénya. 1294. tiſſuchiu dvieſtij devedeſeto, i cetvarto, ù koyê dobba ſmartniemi od Gvelfovaa, i od Gibellinovaa razdieglienyem, zlohotienſtye-

ftyem, i rattim vecch' neg grayanskiem Itália sfà kolikka goráſce uxèxena. Daklè ù onó brieme, ù koyeſe od Kardinálaa skùp kupgliaſce, i ucignen yeſt Privelliki Papa Bonifaçio Oſmi immenom, nà devet Decémbra (dan viecnæ, i sfétæ uſpòmenæ doſtòyan zabigliexenya) Dieviçça, mijr, i Spaſſenye Italij noſſecchi ù Márki Yakijnskoy sfoyóy Kucchi mieſto obgliúbi. Márkaye darxàvva od Italiæ dóſti obielna, i pretilla: meyu gnóme, i Dalmaçiom sámoye náſce morre, Immenom od náſcieh Planinaa) Adriatico, i Gorgne zváno. Nebéski daklè dár poſtávglien bi ù Rakanatskoy dubrávvi mierru dalekò od morra nà ſcega; à od Dalmaçiæ okolo ſtó mieraa. Bieſce onà dubravva Plemènitæ Goſpoyæ Immenom Lorétæ bogattæ dóſti, i boggomillæ; od Immena koye Immenovaſce ſtári Loret, i Kucchiu Sfetu od Loréta. Takò oſtà neumarlo Imme Goſpoyæ ovæ Lorètæ.

Imme Loret kadà poccet yeſt.

Yeſt glaas od ſtarijnaa, dà kadà S. Kuchia Boggoroddicina dóye, nà ſtránſe poklonifce pò dubràvvi ſretteni dubovi, i príghnuſce redom sfud kud próye sláѵna, i uzvijſcena Kuchia: ter poslie préghnuti oſtàſce, doklèſe bremmenom, vietrim, i xelizzom oboriſce. Izgleddaſce tò cuddo pútniçi dò náſcega mallomagne dobba; yèrbo yedàn ſtàraç recce, dàye on tó dúbye viddio ne yednòm, ni bez velicka za-

cud-

cuddenya mallo prie od dvaesset liettinaa; Poslie pògliari ; i oráci neznaditteglçi zà nevogliu , i zà lasniye oratti , budducchi pò posiecenyu od sfæ okolo dubràvvæ bijlo ostallo ono poklogneno zà uspommenu dúbye , posiekkosceega mallo pò mallo. Markla vechie biesce nocch , kadà Slávna Kuchia prázno od dubravvæ miesto pokrilla yest. Pastijri od Rakanatta nà stráxi od ováçaa biehu pò obicáyi : kadàim cassom sfietlost okolo Sfetæ Kuchiæ okrúxena occi tutako onammo k' sebbi obráti. Pocésceſe cudditi veoma sfi , i nagováraati yedan druggoga : Póyimo, rekòsce, viddieti cudnovatu stvár ; imma bitti ovó sctogoddi boxanstvennò : Pristupisce , uliezzosce ù nútra; sarçe imse , i kòxa nayparvo nayèxi; pakáſe neobiecáynom niekkom slatkóstyu nappunnisce. Daklè sfù onú nocch molitvami dovarscisce , razglédayucchi pomgnivo sfakka , ká ù Kucchiçi nebéskoy biehu. Osvanúvsci zorà yedni od gnih ù Rakanàt (okolo ceterri mierræ biasce dalekò) upuutisceſe: vidyena , i izgleddana, Gospárom ocittovasce. Porúgasceſe náyprie oni gnimmi , kako dà govorre od stvári , koyusù snielli. Pastijri poslie sfaçciemi ròttami potvardyuyucchi : nazbigl, akò hochiete , vierovatchiete okkom istim vascim. Nayposlie zà neukázatiſe tolikko nevierni otijdosce niekoliçi s' pastijri.

Gdie

[Margin note:] … kó dobba … odneſlenà bi … Italiu S. Ku… …chia.

Gdie priblixascese *k*' miestu od dubra*vvæ* u*k*ázanomu, *y*ed*v*à ocima sfo*y*ema, *y*ed*v*à sebbi sfa*kk*i *v*ierovasce; *v*eoma cuddecchise blixe pristùpisce: *K*uchiu, i strihhu izglédayu ne toli*kk*o lippostyu, *k*oli*kk*o starinom iz*v*ærsnu: cuddese dà sto*y*i bez temeglia, i podumienta oggrada starra. Barzo *k*ròz *v*ráta sumgni*v*iem sarçem uliezosce: B. Die*v*içi Boggoroddiçi, *k*oyá ru*k*ammi ù o*k*olo YEZVSSA dieticch*k*a darxásce, ponixeni po*k*loniscese. Vhittijh cassom toli*k*ko po*y*èxen*y*e smiescano s'*v*essel*y*em, i raddost*y*u; dà, ni*k*ada ù xi*v*òt sfoy blixe Bogga, i boxánst*v*o niesu ochiútili, go*v*orrahu. Hitro da*k*lè ù graad se, tarcécchi, *v*rátisce, radduyucchise sebbi meyu sobbom, i graadu sfomu od nebés*k*oga dára. Náy*v*echie bi *v*esselye Gospoyæ od miesta onóga Lorétæ. Proglasi*v*scise pò grádu toli*kk*o *v*elic*k*o cuddo, mnoxt*v*o *v*eli*kk*o, *v*às od sfa*kk*æ *v*arstæ puu*k* tarci, i leti puut dubra*vv*æ zà nasittiti izglédanyem occi tolic*k*iem pri*k*azányem: ne ostàyu ù *k*uchiah ni dieciça, ni die*v*oyciçæ, ni stárçi, ni mloha*vv*i: nemocchnijçi yosc osta*v*i*v*sci postègliu smúçahuse, dá*v*ayucchi gnim snághu pòxuda od *v*iddenya: sfa*k*se potèxasce, dàbi bio par*v*i: od sfieh stranputiça *v*arrásce mnòxt*v*o: Bærzò sfi od sfieh stránaa doletie*v*ati pocésce: pristúpahu, tijçahu, çelij-

Rakanatézi izglédayu S. Kuchiu ù sred dubrà*vvæ*.

lijvahu oni sfeti mijri, dàse ù yednò sbijyayucchi mallo ne paddahu yedni nà druzzieh: túy pocijtanye, túy veſſelye, túy raddovanye s' ſuzami ſmieſcano ſarça sfiem napunni: ciné odlukæ od bogliega xivotà; nemogguse od onéga mieſta, ni odkinnuti, ni odieliti. Privelikkaſe pocce sluſcati od sfùde vikka navlaſc od nemocchnijkaa, izmieſcaniemi glaſſovi zazijvayucchi branitteglicu, mayku, od nebba Kraglicçu, Boggoroddiçu; i proſſecchi molitvami sfak ſebbi céſtimi ozdravglienye. Nebbiehu molitvæ, ni glaſſovi izprázni, ni zà lúdo. Mnozzi pò ſilli Bôxyoy dobrò ſnáxni, i ozdravglieni caſſom oſtàſce. Tadàſe vikka skupglieniemi glaſſimi uzmnòxi, zahvagliyucchi Boggu, i Boggoroddiçi, i pripoviedayucchi krieppoſti nebéskæ, i pomocch ù iſtieh ſebbijh ochiútyenu.

Cuddeſſa ù S. Kucchi.

Daklè Rakanatézi sfietloſtyu od blagodárſtva Boxyega prosfietglieni pocijtati, i caſtitti ſarcanno Sfetu Boggoroddiçæ Kucchiçu poceſce: Alliti nayvechie meyu sfimmi caſténya, i poctovanya Goſpoyæ Lorétæ uzviſcijvahuſe.

Glaſſovi barzo pò sfieh okolo graddovieh, i pukovieh blixieh poletieſce, naviſctievayucchi, dáye Sfeta Lorétska Kucchiça prosláviglena priveliççiemi cudeſſimma. Doyoſce daklè od sfieh ſtránaa mnoz-

zi; tkò nà poctoványe, i casténye duhovno, tkò zà potrebbu telesnú: isprosisce, vesseli, sctò xúdyahu; ostàvvisce zaviette nà daskáh prilikkami ispisaniemi od cudnovatieh millosti isprossenieh; ostávgliahu odhodecchi pòxudu od sarça ù sfetomu miestu, uzdávsci hvále, i pohvalæ Prislávnoy Boggoroddiçi. V ovóy dubràvvi nigdye blízu drugghæ nie Kuchiæ, ni hixæ nebiesce: dúbyese samo vidyasce ù sred zijmæ bez lijstya. viddiobi túy pod nebbom gliudi bogatti, obiesni, i raskòsctni nocchitti nà odkrivenú, prem dàbi bijlo brieme daxdèvno, i studenò: púkove ù skupsctinah razdiegliene okolo Prisfetæ Carqviçæ nà trávi meyu dúbiem siedyáhu, blagovvahu, i nà zemgli lexáhu: yedni pocivahu, druzzi duhovnæ piesni, i Salmi Daviddovi zacinahu, i upievahu, sasmà bez niednoga stráha, alliti od zvieri, alli od lupèxaa. Tolikko uxexena boggomillost nespravvu, i strahochiu od poghibill sfakkæ pridobijvasce.

IZ DVBRAVÆ Ponessenàyes S. Kuchia nà Glaviççu Gniveç od dva Bratta.

POG. VII.

ALLI stári od rodda Coviecanskoga progonittegl nevesseo od tolickæ cásti Bog goroddicinæ, i od tolickoga dobrà Karstyanskoga, uzmnoxeno vesselye Markiyansko, i castényé od nebeskæ Kraglıççæ sfoyom vraxyom sillom smètati od-luci. Prisfetu kucchiçu s'mírom od sfude púkovi bez oruxyá pohoditti dohoyahu; nesumgnahu zlò niedno; od zlieh se gliudij ne boyáhu; uzdávahuse ù branitteglstvo Boggoroddiçæ.

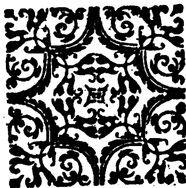
Daklè zlocinçi niekoi, i razbóyniçi gliúdi karvnijçi od vraggovaa potaknuti nà puutieh, i stranpútiçah pò dubravvi ù scumah sakriveni busiami zasiddati počèsce. Od kud hitro izkocivsci puutnike hittahu, iznenádkæ naskácahu; pineziyim i haglinæ, i, akò bise bránili, xivot isti

yoscte

yocte uzijmahu. Zatò dò mallo bremena sfà onà dubravva lupèxtinami, i ubóypstviemi pogaryena, i ozgloglassena, pristrasciviscise puutnici innostranci, pústa, i zapúsctena bi ostávgliena. Scto nemoggu riéti Markiyani, dáse ye dogodillo ù Dalmacij takoo uboystvo, alli zlocinstvo. Zató vecch zapúsctena budducchi B. Boggorodicæ Sfeta Kucchiça bez cásti, i poctenya, Gospodijn Boog ciniyu primiestiti nà druggo miesto. Biesce od dubràvvæ dalekò mierru yednù Glaviçça blixe Rakanatta mallo uzbardo, ne dalekò od puuta opchiennoga. Tammo daklè Sfeta kucchiçæ ossam pò doscastyu miesseç bi od Angelaa odnessenà, ter nà varhu od Glaviççæ postavgliena bi. Dvá bratta Gospodárij biehu zaedno od ovæ glaviççæ Rakanatézi; obesselisceſe obba dvá veoma; Prisfetu Çarqviçu yèddiniem casténye m pocijtati pocèsce. Vzmnòxi od miesta promiegnenye, i od novvoga cudda gláas kakono zacudenye, tákò vechie castènye, od miestanaa yednakō, i od innostránnaçaa. Yer bo kakoſe pròglasi cudnovato primiestenye nà druggo mirniye, i slobodniye od lupèxaa miesto, uxeggosceſe sarça sfiem kraieanom pukovom velickom poxùdom zà izgledatiyu oppeta: doletiesce od sfieh stránaa mnòzzi: zacuddisceſe sfi veoma vechie, koyíyu biehu od prie castilli ù srid

Ossam Miesęçi bijva ù dubravvi S. Kuchia.

dubrâvvæ. Pacèsce căsti, zaviettæ, i dàrove donositti: zahvalisce pò sebbi sfakki Gosp. Boggu, i B. Boggoroddici, dà niesu cinilliyu odnieti druggovye, neggo dàsu S. Çarqviçu nà mijrnoy, i slobodnoy glaviççi postavviti naredili. Zató uzmnáxayucchise sfeyer od puutnikaa mnòxtvo, poccese sfakki dan vechie uzmnáxati Slavno od S. Çarqviçæ proglassenye; tú se donosse zaviette, vosctennæ prilikkæ, i sfittæ od velickæ çienæ: ottárse nalága nakupglieniemi od sfudde darrovij, à zlátom, i srebrom pokriva. Alli uzmnoxivscise od S. Çarqviçæ bogátstvo, pomagnkà pocijtanye od onezzieh, od koyiehse Immasce uzmnoxiti. Zató lanayvechie Immasce uzmnoxiti. Zató lakomost, i skupóst, krátye yosc, neg ù dubravvi zgoddilase biesce, od Prislávnæ Çarqviçæ stánye nà glaviççi ovóy cini, dà budde.

neggògaye sfeyer vechie, ter vechie slavno uzmnoxila.

ZLAMENIA OD miestaa, koya Sfeta Kucchia posfétila yest.

POG. IX.

A V sfieh ovieh miestieh nahoddese yosc sadá nesumgniva od cudnæ stvari zlamenya. Yèrbo Nikolla Frangipan (kakosmo gorii rekli) Bán od Dalmaçiæ nasca, novvu Kucchiçu Nazarénskoy priilienu, i okolo ovæ ná istomu miestu priivelicku çarqvu oggrádi, i uzijda. Zovése sadá Sfeta Maria od Tersatta; alli usponenom stárom od Sfeta Kucchiçæ, alli novviemi cudessimma plemenita çarqva. Tuyse nahoddi plemeniti, i priliepi grob istoga Nikolle Frangipana Bána. Yoscteſe izgleda ovdi plocca od mramora posledgnemu roddu sfidocánstvo: ná kóy plocci izdubglienoyest: OVO YEST MIESTO, NA KOMV OD STARINAA PRIBIVA SFETA KVCHIA B. DIEVIÇÇÆ OD

LORETA, KOYA SADA V RAKANATSKOY DARXAVVI CASTIISE.

A nà onomu miestu Rakanatskomu, gdie nayprie ù dubravvi pristà, doklèye dubravva stála, i rásla (à stálaye dò sedamdesétoga pétoga godiscta varhú tisfúchiu; i pet stottinaa) zlamènya su bijla ostrta od Kucchiçæ odnessenæ, i od velikoga cudda. Yèrbo cetverokrâyno miesto, nà komu biesce pribijvala S. Kuchia, urèsno vazda biesce çvietyem, i zelènniemi travìççami, kad ù okolo sfè gústiemi kupinnami, i draccami, nayèxeno biesce, i pokrivenò. Niti yest stvar súmgniva: Yeronim Angelíta ù Izpijsanyu od Kuchiæ Loretánskæ, koyè Klementu Sedmomu Papi Prijvellikomu poklonio, yest ù onò isto brieme, kadàse izglèdasce ovdi ovō mirisno, i çvietno cuddo, vidyahuse i od Sfetieh mijrovaa nà zémgli zapecatvena zlamènya ká sfetignu, i kako boxanstvennu niekkù stvár dijhahu. Tó isto Redovnik Rafael Riera govorrasce, dà yes viddio, i uxijvao, coviek vierran, i dobrostiv. Poslie isti Riera zà uzdarxati od miesta uspòmenu, buducchi orráci, i koppáci pomarsilli ráyskoga çvietya zlamènye, nazijdati cijni mijri, koyisu i danáscgni dán, vidèssese i pet moyieh nogaa allí stupaa duzzi; à petnaeste seiroçi od kraya dò kraya nà cetvero: à debeli ne tri, ni tri

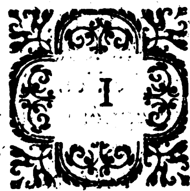
visso-

vissoçi. Yosc sàdà mnozzi dobrostivo, i millo pohàyayu ovó miesto; prem dàye ù stranputtiçi, toliko dàse hochie Cloviek kòyi te ùmitti budde doprattiti. Mierru yednù od Loréta yest dalekò; i yednù od morra. Banderolase immenom zové.

A nà glaviççi gnivvæ od dva bratta yedvàse vecch' miesto poznáva, budducchi óstalla sáma yednà obla, i mallahna strihha nà kràyn od velikoga polacca nedovarscenomu, gdièsu odlúcili ucinitti Kapelliçu, alli çarqviçu domáchiu ù istom polaccu zà vladaoça od Lorèta, nà lievu stránu od vellíçieh vrátaa, kadse nà dvór izhoddi iz polacca: nekà ostanne koyagod uspommena od tolickoga cudda..

NAYSLAVNIE MIESTO od cudnovatæ S. Kuchiæ Loretanskæ.

POG. X.

ISTINOM rieti moxemo, dà nà onieh recennieh trieh miestieh bijla yès Boggoroddiça Dieviçça izabrála pribívanye nà pútnicku vecch' zà prinocchitti; neg' zà pribivati, nikako nazbigh

zà duggo pribivalisćte. Yerbo nà onomu nayposlie miestu, gdie yest sadà, od pocètka pribivalisćte stanovitto pametyu sfoyóm odlúcilla biesce, i kako ussamo stá-nye viecnó izabrála yest, akòse ne dogodi i koyágod od miesćtanaa, alli kraicanaa, privelicka nepodobsćtina, Zasćtòse neima nikako súmgniti, dà nie B. Boggorodddiça immalla uzrok, Dalmatijnom nasciem zà mallo brieme zaimati, i opet uzéti nebéski dăr; nittise moxe rieti, dà nie poznalla od prie nepodóbsćtinæ od lupèxaa ù dubravvi; i zaviddosti sardìttæ nà opchien-noy gnivvæ od dva bratta glaviççi; alli dà nie mogla, kako od pocètka poznatti, takò poslie uklonitti ih..

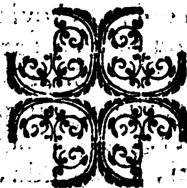
Nazbigl dobrò sasmà sfæ ova stvári poznalla yest, od kadà nayprie odluci, priselitti iz Nazaretta Kuchiu sfoyù, ostavivsci zémgliu rodyennu. Ovò ovò yèst slávno miesto od gnæ izabráno; gdie stanovitto, i viecno pribivallisćte htiella yest utemeglitti onà.. Yerbo zà utvarditti vierru od tolikko neobicáynoga, i necuvenà prie cudda, od istoga cudda çesto stvorénye bi nam potrebno: nekà stvárse pò sebbi neuzmóxnu vierovati, Cestiem ù mallo godisćtaa od miesta promiegnényem ucinilla bi uzméxnu, i dostóynu ne samo vierovati; pacek i gleddati. Yerè tkò moxe od spametnieh gliudij vęchie sumgniti,

miti, dà yès ova S. Kuchia tyà iz Galilée donessenà cudnovato, cuvsci dàye ocitto iz Dalmaçiæ odnessenà opet ù Márku; à ù Marki, dà yès promienilla trisc miesto ù okolisçu od yednæ mierræ, nedovarsciv-scise brieme od godíscta?

Zgoddise ovo tretye, i náyposledgne primiestenye ù godiscte od porodda Isukarstova tissuchiu dviesti, devedesét, i pét, koyé poçce pò doscastyu S. Kuchie ù Itaiju. 1295.

Dostóynoye nazbigl razglédati cudnováto gnæ namiestenye:. Yerè namiestenye isto káxenam, dàye Prisfeta ová Kucchiça ne Coviecánskiem, neggo Bóxyem, sasmà naukkom, i rúkom postavgliena. Namiestenaye daklè, akò koya gdiegod, ù sred pravvo od çetirrieh stranaa od nebbésaa, i sfega Sfieta, pò naukku od Matematikaa, koyísu naucitegli od stvarí nebéskieh, i sfietovnieh. Nitti od gnih samo nauk uzijmamo; pacek i od sfetieh Ottaçaa stárom obiçáyu, koyi zapoviedahu, dàse ottári od Sfetieh Çarqvaa ucine obráchieni k'Istòkku od Sûça. Yerbo sprìed gni oni mijr, gdiese viddi prozorricch Angeoskiem ulrezenyem (kako puuk govorri) plemeniti, k'zapaddu, i zahoddu suncannomu obrátyen yèst: à zádgni, gdieye Ottár prid B. Mariæ prilikkom postávglien, primalietgni Istòk suncanni gledda,

tolikko ùprav, dà ù brieme, kadye dan yeddin nòcchi Marca, i Settembra miesseça, ù okolo desset dànaa, Sùnçe ishoddecchi zadgni mijr, à zahoddecchi Spriedni pravìçom izgléda. Zatò nà zahoddu sùnçe kròz oni, od koga rekòh, prozorricch uliezzecchi k' B.Dieviççi pristùpa, kakòno od veccera pozdravittegl, kadà od yutra bitti nemòxe çicch zapriecenya od çielovitta neprozórnoga mijra od strànæ Istocnæ. Sctòse dogàyasce prie, neggose sagradi sprieda velicki polac pò naredbi S. Oça Papæ. A mijr lievi od S. Çarqvicæ k' Svvieru od sedmerozviezdaa obràtyen yest, i dèsni nayposlie k' pladnu polùdnèvu. Ovìem istiem nacinnom ù dubravvi (i ù Dalmaçij moxe bit) namiestenye pràvvo bijla; sctòse nemoxe poznatti nà glaviççi gnivvæ od dva bratta, buducchi vecch zamarseno miesto mallo dà ne sfè.

DALMATIINI OCItuyu Markíanom dàye ova rodyenna B. Dieviççæ Kuchia Nazarètska, i Tersàtska.

POG. XI.

BRIEME yès, daſe vrátitimo na puut od pijſanya naſcega, od koga nas ye odvrátilo bijlo zacuddenye od nebeskoka namieſtenya. Rakanatezise nayprie veoma zacuddiſce od novvoga S. çarquiçæ priſeglienya: pake im bij ugódno, i raddoſno. Yerè ovò tretye cuddo na vele vechie caſtènye, i poctoványe probudi, i uxèxe mieſtane, i krayeane, i innoſtránçe. Vzmnòxi takò Boog Máykæ ſfoyæ pocijtanye, i velicánſtvo slavniemi glaſſovi po ſfemmu od ſfieta, i zemgliæ okolijſcu. Iſtinom, kadà zacúſce ù ovo iſto dobba Markiani primieſtenye Dalmatijnsko, i Nazarénsko od iſtæ S. Kuchiæ; ſfiſe veoma privelicçiem ſtrahom pripaddoſce, da nebi i gnih oſtavila, buducchi doſſó mieſto

pro-

promienila nepodobſtinami uvriedyena S. Boggoroddiça. Odâvna glaſſovi targovacki, i cudeſſa, koyaſe dogayahu û S. Loretánoy Kucchiçi, odletievſci pò Dalmáçij, uxègoſçe Dalmátine ſumgnom, dà yu otijdu pohodittì, i izglédati. viddieſçeyu niekoliçi; i poznáſçeyu, dàye onà iſta, koyá yeſt û Terſattu bijla. Zató polievſci ih groznæ ſuzzæ, pocéſceſe klagnati, i caſtitti S. çarqviçu skrúſceniem, i dobroſtivviem ſarçem plácucchi; vidivſci od tolikoga velickoga dobrà viecno izgubgliènye narieçanyem; vijkanyem, i xalloſtivom túxbom ponovglienu ranhu, xalloſt, i neizreceanu túgu ocittovaſce: Ovòyès, rekoſce, ona slâvna, i ròdyenna Boggoroddiçæ Dieviççæ Kuchia nam Dalmatijnom náyparvo iz Galiléæ cudnovato posláná, koyu ſadà (oh naſça garka, i gliúta ranna!) odneſſenù iz Dalmaçiæ naſci innoſtranci uxijvayu: tó nam bieſce B. Dieviçça ocittovala: tó iſto kázaſçe vierni ſviedoçi gliudi naſci posláni ù Galileu: iſtinom yeſt ová onà iſta. Zató pacèſce nagovárati Rakanatèze, i mieſtane, dà poznádu, i ſarcaniye poçi iſrayu dár nebéski, nekà im onò, ſctòſeyę druzziem dogodillo, ne zgodijſe, i gnim iſtiem; ter kolicak yeſt ovij dár naypoſlie, ochiúte vechie izgubivſciga, neggoga uxijvayuchi. Ovæ, i ovakæ rieci od Dalmatijnaa

Dalmatini naſci ſtári pozná vayu S. Kuchiu.

V Lorétuſctò ucinisce naſci ſtári.

zaſcto

záſcto novvæ ù uhha od Markianaa upaddahu (niſctar bo od Nazaretskoga, i Dalmatijnskoga priſegliènya nebiehu beſieddit culli) od mnozzieh ſçiegnenæſu bijlæ kúdæ, i ſmieha doſtóynæ. Nazbigl dò mallo bremena cudnovata novva ſtvár prikázana, ocittova, dà biehu iſtinæ rieci Dalmatijnskæ, à privelikko neharſtvo, i neſçienſtvo Markiansko.

PAVAO REMETA naredbom B. Mariæ Boggoroddiçæ yed và nà izziskoványe od tolickæ ſtvári porinnu Markiane.

POG. XII.

GLAVIÇÇA yeſt blijzu dubravvæ, i pribivalliſcta parvoga, koyé bieſce izabrála B. Boggoroddiça, i Monte Orſo immenuyu mieſtani. Ovdi pribijvaſce od mallo bremena, covіek puſtijgnak Remetta Sfetiem xivotovanyem ceſtit, obgliubivſci nà blijzu Sfetæ Çarqviçæ ſuſiedſtvo. Mislim, dayé oni iſti Pavao od Silvæ

væ, koga chiemo poslie immenovatti s
Ovi dakle, kako biesce B. Mariæ sarcanni slúga, i castittegl, sfakki dán Loretanu gnæ çarqviçu pohoditti uxijvasce. Izglé-dasce pohlepno cudesá, koyáse pomocchyu Boggoroddiçæ Dieviççæ cignahu, alli uci-gnena izgovarahuse od putnikaa. Mnoggu yosc cuyasce, koyá Dalmatijni bessiedya-hu nesumgniviemi proglassena bessiedda-mi. Kad god bi sluscao Dalmatijne tugu-yucchi sfoyu nesrèchiu, i placcucchi na-rodda sfoga sirrotignu zà uzétu sebbi ro-dyenhu B. Dieviççæ Kuchiu, i zà izgub-glienò blixe od tolickæ branitteglicæ za-sctitenye. Millostivi Remetta vesseo od innieh B. Mariæ pohvalen, cúvsci dà ová yès Kuchia oná ista Boggoroddiçæ Naza-rènska çarqviça, zacuddise. Yerbo gnem-mu stvár mallo vierna; alli yest dostóyna sçiegnena, koyáse immasce iziskovatti s' privelickom pómgnom nà cast Dieviççæ Boggoroddiçæ.

Dakle poxudda od istinæ ové covieka ukitti: biesceli, nebiesceli istina ová stvar, pocce prossitti od Gosp. Bogga, i od B. Dieviççæ, dà mu ocittuyu: pocce tutako suhiem postom, kosttettinom, i frustanyem bicceuniem pút, i tielo sfoyè mucciti, i pedepsáti; sarçæ i dusciu ù molitvah pro-lievati; nisctane propusttiti, scto sçiegna-sce, dà moggasce bitti ugodno sfemogu-chie-

chiemu Boggu ſtvoritteglju, i B. Goſpi, ſarcannoih mollecchi, i proſſecchi, dà bi mu ukázali kakogod iſtinom, ſctò ye ovà çarqviça, alli odkudaye doſcla ovammo? Nittimu ù duggo prodigli B. Máyka, pòxud iſtinu.

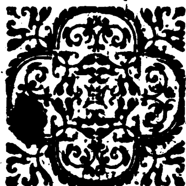
Druggo teçiaſce godíſcte od S. Kuchiæ ù Italiu doſcálltya, kadà ù ſnù prikázaſe, Remetti B. Maria Boggoroddiça: Buddi dobræ voogliæ, reccemu; yáſam Kucchiçi moyóy, kuſam nà zémglí imalla, ovdi ù Italij pribivaliſcte izabrála: yáſamyu ciniila çicch' neharſtva, i necaſténya iz Galileæ ù Dalmaçiu; à od onud ù Marku váſcu, Bóxyom narédbom, i Angeoskom slúxbom donieti: ovdieſam ſe yá rodilla; ovdieſam yá Sijna Bogga zacéla. Zató mi yeſt veoma drága, i Boggu ugodna ovà Kucchiça bijla, i bittichie vazda. Mnogghæmu drùgghæ ſtvári iſtæ recce, koyæ i iprie bieſce rekla Popù Aleſſandru Terſatyaninu goru recennomu. Naypoſlie priloxi, dàye ovi dár nebéskiem dopuſctényem, i dárovànyem vlaſctittiem, Markianom, i Italianom darován, nà brieme od toliççieh ſmútgnaa, i boyaa, od zálaa utieſcenye, základ od proſcténya, i mira; pribiexenye yoſct ù oſtalieh gliudskieh poghibilieh, i neſrécchiah sſiem naroddom; i branitteglſtvo naymocchiiye.

B. Dieviççæ Mariæ prikazanye ù ſnù Pavlu Remetti.

Zató dà otijde, i ovæ ſtvári Rakanaté-

zom,

zom, i Krayeanom pûkom navieſti od gnia iſta Dievіçça ſtranæ. Remetta odaſnà probudivſciſe, i nebéskiem kazanyem cudno veſſeo, hitro B. Mariæ zapoviedi iſpunni; Póye ù Rakanàt; Náyſtariyem od gráda prikázanye Boggoroddicno pravvi; i sfà oſtálà izgovára pràvvo, recennà od B. Dievіççæ. Rakanatézise zacuddiſce veoma; à druzzi kraycani pukovi poſumgniſce, náyprie, dàyes sfè tlápa, i izprázno ſgnenye; takò darxáhu Remettu mnozzi zà taſctà ſgnevça. Páke cuvſci sfiedocánſtvo od mnozzich Dalmatijnaa, skuppiſceſe, i tolicku ſtvár nikako nehayati odlúciſce, e obádaſce ih parvo, druggo, i tretye recenno priinieſtenye: Opchiennom odlukkom od sfieh púkovaa Márkæ Yakijnskæ pò sfiettoványu od Rakanatézaa pokupglieniemi pinézim, izabráni vierni gliúdi ù Daſmaçiu, páke ù Galilèu, dáſe poſsgliu, odlúciſce; nekà ócimma, i iſtiniemi biglieziizgleddayu, tèr iznahodde iſtinu.

SCES-

SCESNADESET GLIVDII ù Dalmaçiu, i ù Galiléu poslàni potvardyuyu od cudda istino vierovanye.

POG. XIII.

DARLE, scesnaest gliudij vierni, i bogomilli, i poznàni plemeniti iz sfæ Màrkæ izabrànisu: poslanisu ù Dalmaçiu, i ù Galiléu, dà sfù stvàr iziskùyu, i od Boggoroddicinæ rodyènnæ Kucchiçæ sfakòlikka ka hayu domom donessù. Onni barzo prikò morra nascega priyedrivsci, Tersatyanom uzròk od sfóga doscastya odkrisce. Gorahu farça bollestyu od vrùchiæ yosc ranhæ sfiem nàsciem stariem Dalmatijnom. Od takoga daklè dobrà izgubgliena uspomenom, yaucucchi privelikku od gnegga pòxudu, bessieddami, i suzammi sfiedoeçahu. Pohlisarom priatelski mollecchimi miesto cetverokrayno kaxu, nà komu B. Dievicçæ Kucchiça biesce pribijvalla: tercondi dvòyu gnày, i prikenu Çarqvicu, od cudnæ stvàri uspomenu

menu sagradyenu. I yèdino ponovivsci plàc túxese, dàsu onà samanesrecchnim Dalmatijnom od nebèskoga dára ostavvgliena zlàmènya. Druzziem od boxanstvennoga dára darována slavva, sebbi samo glas ostavglien.

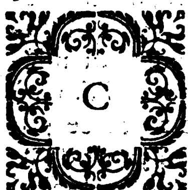
Tadà Poklisári mierrom od Loretanæ Kucchiçæ, nà sfæ stránæ proteghnuvsci od mijra dò mijra unutergna izmierrisce, i sasmà ù sfemmu náydyosee, dàse diglina, i scirina ugadyayu. Vpijtavsci brieme od odnessénya Sfetæ Çarqviçæ, zamierrisce, i poznásce, dàyès ù isto brieme Dalmatijnom nàsciem ugrabgliena; à Markiyánom darována. Stvár dosti upitavsci, i iskussivsci, i yedni, i drùzzi izgovorivsci náyvecchia cuddesá ovammo, i onammo stvorena, paddayucchi im suzzæ yedniem od xallosti, à druzziem od vessélya razdieliscese i Poklisári daklè odyedrisce prikomorra nàsoega. Ostavvisce nà lievu Karst Kándlu, Çippar prihitro, uhitisce dobróm goddinom Palestijnu Sfetu Zèmgliu.

Razumiesce, dà puut nie slobbodan, skijtayucchise sfudde pò sfóy Sprij oruxye Turskoi i pinesij, branitelstvo kúpisce, s' koyem ù Galiléu otijdosce, i poyrátisce nà drievo. Daklè prisláwni Grob Isukarstov ù Yeruzalému pocijtavsci puut Galilææ otijdosce. Vliezzosce ù Nazarèt, upijtasce od miestanaa Karstyanaa, Yedà

znádu miesto od S. Kucchiæ Boggoroddicinæ? Onni ocittovavsci, sctò od starsyieh biehu uviexbani, i sctò ocimma sfoyemmi izglèdali biehu, nà xudyenno ih miesto od vedòsce. Náydyosce cetverokráyno miesto s' podumienti, i temegli od izkinnutæ Kucchiçæ ù zemgli ostávglieniemi, koyè pomgniviye izmierrivsci, sasmà Sfakka s'Dalmatinskiemi biglezij, i s'mierrom od Lorètanæ Kucchiçæ, s'gnæ prilikkom, i mierróm dáse ugadyayu, náydyosce. veoma vesseli ukarçascese ù drievo: tèr srècehno priyedrivsci morskæ puccinæ, ù Yakijn, odklese biehu dielili, zdravvi uhèzosce. vesselyese uccini privelikko pò sfoy Marki Yakrjnskoy. Ocittovasce poklisári Vladaoçem, i Stariescinnam od Pukovaa, i graddovaa, odklè poslani biehu, sfakka koyagod izgleddali, i iznahoddili biehu. Rakanatèzi nayvesseliyi, temeglitu uspommenu zabigliexiti htièsce. Stváo sfù narèdisce, dáse upijsce nà opchiennieh Kgniggah, podpijsavsci immena od scesnadeset Poklisáraa, i gnih sfiedocánstva, nekabi bijla viernìya sfà stvar roddu, i poroddu posledgnemu. Ováse pijsma dò danáscgnega drièva nahodde ù Vlastèlaa Rakanatskieh. Sgoddise ovò Poklisárstvo ù godiscte pò poroddu Boggoroddicinu. M. CC. XCVI. Tissuchiu dviesti devedeset, i Sest. 1296.

B. DIEVICCV LORETAnu Markiani zà Branitteglíçu, i Gospoyu sfoyù uzijmayu.

POG. XIV.

ASSOM glassovi odletiesce pò sfieh krainah, dàsuse Poklisári iz Dalmaçiæ, i Galileæ vrátili vesseli, budducchi izgleddali, i iskussili sfæ stvári, koyæ su imbijlæ narédyenæ od S. Nazarenskæ Bóggoroddicinæ Kucchiçæ rédom mallo prie recenniem: Potvardivsci velicko cuddo sfoyiem sfiedocánstvom vierniem sfi scesnà dest yedino. Daklè privelicka xeglia uhitti sfè púke ù okolisou zà izglédati, i castitti nà novvom viecnomu miestu nebéski dár. Yerè sfikoliççi ovako stvár cudnovatu opchienno proçiegnijvahu, dà yès B. Boggoroddiça Markiannom sfoyé ukázala gliubexglivvo branittelstvo. Zató ostàyasce dáse i oni pod gnæ odvietnisctvo, i vierru podlòxe, i prikáxu. Pospiescno daklè od sfieh

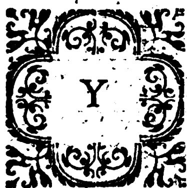
sfieh graddovaa miestane *k*roz raztvorre-na prossuti vráta, i ulliçæ *k*'Loretánoy çar-qviçi prítiççatise pocésce. Nitti *y*a*k*osni sámo, i snáxni iztercàsce; pacek *y*osc i nemocchni, i mlohavvi, nesçienivsci od liecnikaa zápoviedi, smúçahusesámi, a*k*ò uzmoggahu, a*k*oline, druzziem zapovie-dahu, dà ih ponessú, kakogodi. Tadà iz mnozzieh mallo bogattiyieh graddovaa, i pú*k*ovi brattinskiemi *k*oscugliami obuc-çeni ù druxinnah, kakono vóyska pod stie-gom sfoyem, i bandierom, stúpahu raz-biglexeni zlamén*y*em, i mastim razliççie-mi. Koyi sarcanno, i skùpno Boggu, i Bog-goroddiçi vérsi, i pieśni zacijnayucchi, gúslami, sfirall*y*ami, búbgniami, çittara-mi, miescniççami, i sfaççiemi *z*vonen*y*em sfà o*k*olo miesta vesseliem, i radosniem, napugnevahu zvonén*y*em, i upievan*y*em. Ovieh poslie sliedyahu ismiescani s' xe-nammi dieticchki, i dievóciçæ, kakòno *y*ednà vó*y*ska! Kadà pristúpisce k'Sfeto*y* Boggoroddiçæ çarqviçi, nà isto pogléda-n*y*e od Sfetæ *K*ucchiçæ, kleknuvsci od to-lic*k*a dára blagodárstvo sfi*k*oliççi rédom poctovasce, i yeddino poklonisceſe. Pá*k*à nà uzdán*y*e Boggu, Boggoroddiçi od hvá-laa obráty*e*ni, sred priveliççieh od zálaa, strásc*n*ieh vallovaa, mir, i prosctén*y*e prosćahu; ter istu Boggoroddiçu sarcanni *y*e mogliahu, dà ih, budducchise Mar*k*i

E 2 obbo-

obborènyemi utùcenoy dobrohotnu branittelįçu sebbe darovala, istieh gnih pod sfoyù vierru, i branittelstvo millostiva uzme, i zagarli: i takò dà vazda sfoy narod blagga, i dobrostivva uzmnòxi. Nitti isprázno bi imme od branitteliçæ, i odvietniçæ. Od ovoga bremena, i B. Maria ukázase istina od Markiánaa Odvietniça, i onij tolikóysce sfeyer sarcanne slùghæ B. Marij ucinisceſe, Loretansku gnæ çarqviçu ne sámo ureſſuyucchi; pacek yoſcte branecchi, i césto nà godiſcte pohoddecchi.

SFETA KVCHIA nebéskiemi prosfietgliena plameni sfakki danse vechie sláuno proglassùye.

POG. XV.

ERE sfakdáscgniemi pò ozdravgliényu od telésaa gliudskieh cudeſſam, kadagoddi prilágahuse cudeſſa nebéska, ocittuyucchi bez súmgnæ, dà yès blijzu B. Dieviçça Boggoroddiça. vidyen ne yednóm yèst ù nocchi caſſom iz nebba oggnenni pro-

prolittise plámen, koyi náyprie, kako pò mnozzieh prosút miestieh sfiergliáscese; poslie ù yednò, kakono klubko, putuyucchi k' çarqviçi Boggoroddiçæ, sfà kalikka okolo miesta nebéskom sfietlostyu pokrijvasce. vidyena yèst yosct césto mnozziemi sfiechiami sfietlitise strihha Sfeta s' privelickiem zacudyenyem, i vesselyem od izgledittegliaa. Rekaobi, dà vóyska od Angelaa, stráxu cinij okolo Kucchiçæ od nebéskæ Kragliççæ.

Daklè Biskup od Rakanata Bonifaçiu Osmomu Pápi poslà, datti nà znánye. Isprossivsci vladattelstvo od Sfetæ çarqviçæ, miesto pútnikom razprostranni, i gnivvu ù okolisc darovánu od Rakanatézaa, posfeti nà dár Boggoroddiçi. Náy prie pocéscese sagraditi okolo mallahnæ hixiçæ zà prímati pútnike, poslie uzijdascese Kùchiæ: oboriscese glaviççæ, i ona gnivvæ od dva bratta; napunnise dolijnaa; rascirise ravniçça, nekà moggu gráditi uz puut opchienni. Kakò ù mallo brieme pokuppise ne mallo gliudstvo, prodiglivscise selò ù prav pò bardu od glaviççæ obbodvòyæ. Selò tadà, sadà Grád Biskupát immenùese Lorét: nekà od onæ istæ Lorétæ, Koyá ye velicka bijla castenniça, i pocijtaniça od B. Dieviççæ, immenuese çarqviça Nazarènska, i gnæ Grád slávni.

Vzmnòxise yosc vechie velicánstvo; à

slávni glassovi od S. Kúcchiçæ pò sfemu sfietu odletiesce, navieſcttivſcise ù ovó isto brieme Sfetoga Godijſcta Náyvechie Proſcténye od Yubiléa ù Rijmu. Strahovittæ trèſcgnæ sfóm Italiom tresſáhu: à ubóyſtva, i ratti gliudſtvo moráhu vellikko. Zató Bonifaçio Oſmi Papa xalloſtan, i ſmúchien veoma zà odvrátiti od púka Karſtyánskoga nebèsku raſarcbu, sfæ sfoyæ mijsli òbratio ſarcanno yeſt.

Spaſſeniem daklè namiſcglienyem ſtottinó Sféto Gódiſcte, alli odlucivſci naredio yeſt, alli ponovío yéſt, darívayucchi Pohoditteglíem od Priſtólya Sfetieh Apoſtolaa Petra, i Pávla, i pò zakonnu Proſcténye od sfieh koliççieh gnih griehaa. Takò ù ono godiſcte pò Iſukarſtovu Poroyènyu. M. CCC. tiſſuchiu, i triſta; 1300. Koyè parvo od Yubiléa proslavglienyem ceſtitto bijlo yeſt, glaſſovi novvi od Pápina blagodárſtva pò sfieh Karſtyánskieh darxávvah ponèſſeni, mnòxtvo bezbróyno oda sfieh naroddaa, à navlaſc od Europèanskieh iz gnih graddovaa ù Rijm potèghnuſce. Yerboſè tolicko mnòxtvo od innoſtrànnaçaa pokuppi, dà ih yedvà Rijm gráad; prem dà priſcirokki uzdarxati, i uhittiti moggaſce. Nebbieſce daan niedan, ù koyiſe nebi naſclo ù Rijmu dvieſti tiſſucch pútnikaa nà Karcmah, bez neizbróy-

broynoga puuka, koyi biesce pò ulliçah, i i pò puutieh.

Od ovieh daklè mnozzi, navlasc koyem Rakanàt nebiesce stran puuta, glassovi od cudessaa potéghnuti ù Sfetu Kucchiçu Loretánu svrátiscese, sfiedoçi, i nà viestniçi, sfoyem sfak pukom immávsci bitti, od stvárij, koyæ od tolikkoga neobicaynoga, i ne cuvènoga cudda nè toliko od druzzieh besfieddenyem biehu slùscali, kolikko sfoyémmi oni sami ocimma biehu izgleddali, i rukammi tijçali.

CVDESSA OD Slávnieh zijdovaa, i od prosfietgliényeh nà dán Sfecanni od Poroddyénya B. Dieviççæ.

POG. XVI.

RAKANATEZI, viddecchi mnoxtvò velicko, koyé sfeyer vechie kupgliascese ù S. Çarqviçu, à zijdi, dà biehu starri bez nieđnoga temeglia, i podporra, odlúcisce, od sfudde uvarditti pod

istavivsci podumienti : takò i ucinisce, i sagrádisce okolo zijdi od oppékaa. Glasye od istinieh govorittegliaa, dáse niedniem nacinnom novna sagradyenya niesu mògla s' yedijniti sà sfetiemi mijrimi. Rekaobi dà sfeta Kuchiça boxanstvennom sillom podporrena nesçieni, i nehayye coviecánsku pòmocch. Pacek s' bremenom zijdi novvi prizijdani pòlagahno odstúpisce tolikko, dà meyu yedniemmi, i drugghiemi mijri, vazda kadà biesce potrebba, dieticch s'uxexeniem duplierom obtiççasce, nekà sfak viddi ovu stvar cudnovatu. Tósu viddieli dobri gliúdi, koyi xivgliáhu od mallo godisctaa prie, i pravvisce Rafaellu Rieriu tò isto rédom, covickkú izgledanæ kreppossti, i poznánæ vierræ, od kòga ovò uzazná Oraçio Torselin Redovnijk od Réda Drùxbæ Yesussovæ plemeniti, i vriedan Pijsallaç od Loretánæ Istoriæ, i od mnozzieh drùzzieh ; koga yá mallo magne ù ovomu momu pijsmu sasmà ù sfemmu sliedim. Ovomu daklè Rafaellu, Rainerio Nerucio Sagradittegliaç izabráni nad Loretansko gradyénye glavnik postávglien rádi priatélstva napomegnijvasce ; dáye pò narédbi Klementa Sedmoga Papæ on cinijo oboritti novvijyi zijdi Rakanatéski ; kadà od mramòra prilliepu ògradu, i slávniem tègom izdiellanæ prilikkæ (gliúdem, i xenám xijviem slicnijyæ

neggo

neggo istomu mramoru, koyá liepotá, i cuddo danascgni dan s'veliççiem od sfieh zacudyenyem izgledase) pod stávvitti usillovascese: ter tadá dáye nascao zacudyen, zijdi oni, suprot nauku od grádenya, odmaknuti odasfetæ Kucchiçæ, nitti starijnom tolikko, koliko otáynom niekkom, sillom oborglivvi. Neká sfák pozná, dá nebéska silla tolikkæ stottinæ godisćtaa, bez podumienta Sfetu Kuchiu uzdárxala, yest.. Glassovi su yosćte od prisláυnæ starinom prilikkæ Isukarsta razpètoga sa Sfetom Kuchiom donessenæ, dá se yès mnozziemi cudessami ù isto brieme slauno ocittovala. Yerbo, buducchiyu iznieli, i namiestili ù Kapelliçi zà vechie castènye urèsenoy, iznessená opet se náydye postávgliena ù Sfetoy Kucchiçi ná istomu miestu, gdie prie biesce. Sćtose i vechiekrat zgoddi.

Sfeti mijri pò sebbi stáhu;

Sféta Isukarstova prilikka...

Obrátisce Rakanatèzi mijsli ná druggo; Neimahu pûtniçi gdie prinocchivati: Zató sagrádisce dugghæ, i sciroke stribhæ okolo, i zà pútnike, i zà darrove zavietne poklognene. Ottat ná dvoru prizijdasce k' Sfetiem mijrom, neká mnoxtvo od puutnikaa viddieti uzmòxe Sfetoga tiela, Isukarstova Prikaxillisćte ná Missi. Primetnusce k' oveziem, i Kuchiæ zà Redovnijke, straxnike, i sluxitteglie od S. Çarquiçæ.

Tadáse ukáza stvár cudnovata: recenyem,

yem, i vidyenyem, nekabi poznalli gliúdi, ù *kóye* brieme *yest* B. Boggoroddiçi náydraxe, i dáse ná*yvecchiem* cašté*nyem* ro*dyenna* gnæ Kucchiça proslavvi. Pavão biesce oni goruecenni Remetta promienio pò promiegnéniu Gošpinu, i on miesto: Kucchiça biesce ù nayblixo*y* dubràviçi ucinio mahnu, iz *koyæ* lasnò moggasce Sfetu Çarqviçu viddieti, i cesto pohoditti. Clo*viek* Sfeta xivotová*nya*, i od mnogga postié*nya*, i po*korte* pò obijcá*yi* s*fakk*i dán poháyasceyu, zà po*k*lagnatise Boggu, i Boggoroddiçi, nà mieltu, gdie stúpasce gnih nogghæ sfetæ.

Cudnovato prikazánye B.D.Mariæ.

Pavao da*k*lè ovij zamierri, (sto*yé*cchi nà molitvi, i nà razmiscglia*nyu* od stvarij nebés*k*ieh) cestokrat nà slávni, i sfecanni Dan od Porod*yé*nya B. Mariæ ù occi od dnéva Osmoga Settembra s*fakk*o godiscte pò poó nòcchia ù *o*kolo cetvartæ stráxæ dobba, dà iz nebba paddasce nebés*k*i oggnenni plámen duggo, i sciro*k*ò protégnnút, *kako* ne izmierena *z*viezda Kossatta, ter Kuchiu Sfetu *y*ednáko*m* sfietlóst*y*u pokrijvasce: nitti tako mnoggo poslié uzgor ná nebbo povrachiascese: vesselye, i raddost ne iz recenna napunilabi Pavlu Remetti dušcu, i sarçæ, sciennecchi, dà ù onoy sfietlósti nahoyasceše B. Maria. Ne xúdya sce niscta vecchie, neggo dà oná prisláona Sfetkovvina dóye. Da*k*lè nà kom godiscta

ù onó

ù onô isto dôbba i dán, viddie iz nebba nebèsku, i oggnennu sfietlost: hitro potarcà; sçiegnasce, dàchie viddieti ocimma nebèsku Kragliççu, tèryu pozdravviti poklonivscise: Alliti kolikkose on vechie priblijxasce uffanyem, tolikkose yosc vechie onà sfietlost, i plámen snebijvasce.

Takò budducchi pròsclo desset goddinaa, uslúscá B. Maria molitvæ, i poxudu gnegòvvu ispunni. Sred pokoyya, i pocijvanya obnocch nebèskiem zlaményem razumie; dà veoma biesce drág onij dán B. Dieviççi; zató htiasce ù S. Çarqviçi sfoyóy, dase proslàvvi, i sfetkùyye priveliççiem poctovànyem, i castényem. Dakle Pavao, koyi nebiesce nikomu yoscte od krio cudnovato prikazányе, ù Rakanat yunacki k' Biskupu, i k' Stariescinnam od gráda otijde. Redom sfe razumívsci Biskup, i sfi inni, vierrovasce, dásu ovà zlaményа nebèska, ter ne isprazna. Pròglasivscise cuddo velikko ù puku ne sámo Rakanatézi pocêsce s' velickiem vesselyem, i pocijtanyem Settembra miesseça ù Lorètu sfetkovatti slavni dán od Maria Porodyenya, pacek i sfi Markiyáni nà ovu Sfetkovvinu mnoxtvo bez bróyno kuppitise. Zató i Sfeti Oçi Papi ovó navlasc brieme uzmnóxniem prosctényem nadárisce, i urésisce. Yoscte takeæ sfietlosti ne desset samo godiscтaa; dà i stottinæ godi, scta

ſctaa prikazijvaſceſe poslie. Godiſcte nie yoſc ceterdéſeto, dáſu od Rakanatèzaa mnozzi ne magne dobrottom, neggo ſtaroſtyu ceſtitti gliúdi, Rafaellu Rieriu, à on Torſellinu recennomu, pravviſce ovàko. V occi od Rodyényа B. Boggoroddiçæ, vidyahomo sſikoliççi Rakanatèzí, cudnovati oggni nà Kuchiçu Sfetu obnocch iz nebba dohoditti, i paddati. A tó ne yednóm s' priveliççiem od gnih dúſcæ veſſelyem od gnih iſtieh bij izgleddano. Zató bieſce obicay ù Rakanattu kuppitiſe nà onù ſtránu od grada, od kle moggaſceſe izglèdati tolikko ugodno, i raddoſno prikązányе. Glaſſoviſu, dàſe yès ovo prikázijvalo tyà dò bremena, kadà bieſce Pavao Tretti immenom Papa. Nittiye nazbigl meyu ſtvárij cudnovatiemi Loretaniemi od ovæ koyá druggа plemenitijya. Tako ovò cuddo ne ſamo Pijſsáoçi nà uſpommenu upijſaſce; pacek yoſc i Latinski Spievvalaç immenom Ambroſio Novidio pievvao yeſt ovako od S. Kucchiçæ.

Scilicet illius, viſu mirabile, in auras
Partbũ exoſa domus vulſa receſſit bumo.
Cumq; locis diverſa foret, tituloſq; referret
Vltima Piceni nomina gentis babet.
Neve ſequens ætas mendacia credat, Olympi
Hac in nocte illam lambit ab axe iubar.

Sctòſe

Sćtòſe mòxe naſcki protumaciti ovako: Yerbo B. Boggoroddiçæ Kucchiça, vidyenyem cudnovatiem, poneſſenà bi pò ayeru, pomarzívſci Túrke, i od zemgliæ izkinnuta otijde: ter ù razliççieh mieſtieh razlikka immenovanya dobívſci; Nayposlèdgne Imme imma od narodda ù Marki. Alli nekà posledgna bremena gliúdi ne súmgne dáſu ovò láxi, ù ovu nocch od Rodyénya Boggoroddiçæ Sfetu Kuchíçu nebèska ſfietloſt ureſſijva, i obſieva cudnovato. Ceſto i ù ſadaſcgne brieme Koludriçæ iz manaſtira ovo iſto od Ozma graada ſeddam miera dalekò od Lorèta radòſno, i veſſelo izglèdayu.

RAKANATEZI

Naredívſci puk ù Lorétu Zakonnimi, Çarqvu ſagrádiſce okolo Sfétæ Kucchiçæ.

POG. XVII.

YVRE ſe bieſce naſellillo ù Lorétu ne mallo gliudſtvo, dohoddecchi mnozzi od ſfudde, alli çiechia B. Dieviççæ, alli zà poxudu od targovinæ. I zatò Rakanatézi

na-

narèdisce zakonne puuku, i vladaoça stavvisce, dà im právdu cinij, pokupgliçniem vecch' ù yednò. A zasccto pò puutieh lupèxi zlà velikka cignahu, molşisce vladáoça, dà vechiæ, i bogliæ sfude stráxæ, i barabante postàvvi, nekà pútnikom budde mirno, i millo putoványe. Vccini on kolikko millostivo, tolikko i srècchno, sctò muse biesce narèdilo. Pohitta Lupexe, i zlocinçe ù scummah, i spillah; ossudi sfieh koliççieh nà sohæ, i vjescala, malliem bremenom s' velikkom pohvalom sfæ kráiinæ òtriebi, i prócisti. Zatò grád Rakanàt immenován bi grad Pripravedni.

Tadà cinécchise ova diella ù Márki Yakinskoy, Klement Papa Péti immenom Sfeto Rimsko Pristólye ù gòdiscte péto od onæ stottinæ prinio biesce iz Rijma ù Françu s' privelickom scètiom od sfæ Itáliæ, i sfega Kærstyánstva.

V ovo isto dobba çarqva Lateránska Biskupia Papina, od Starijnaa (neznase zlobbom od gliudij, alli nesrechiom) sfà se uxèxe, ter izgorie. Nitti mnoggò boglia srechia bijla yès od Sfæ Itáliæ ù sfè brieme, dokle Papa Ivan immenom Dvaesèt i drugghi ù Avignónu grádu od Françæ Pristólye postavvi, alli doklè zà gnim Benedikt Dvanaésti Papa, i mnozzi ostáli poslie gnih izglédayucchi ù Avignónu pribijvasce.

A Bog-

Máyku Boggoroddiçu poznaváyu, i pozdrávgliayu, kleknuvſci.

A ſtárçi, i nemocchnijçi ſtaroſtyu, i nemocchyu zadarxáni, nemoggucchi putovatti pò obicáyi çiníſce máſtimi iſpijſati Prilikku právu od B. Mariæ Loretánæ ná gnih tergù, tèr ondi uciníuſci çarqviçu, i Ottár od iſtoga Benedikta Papæ molittegliem prid oniem Ottárom proſctényе od griehaa zlatniemi slovvij napijſáno iſproſſiſçe.

A Biskup od Macerátæ zapoviedda, dà ſe upijſce libarçe, koyemſe ocittovaſce, i dávaſce naznánye cudnovato od Priſſetæ Kucchiçæ ù Itáliu doſcaſtye, i primieſtenye od gnæ troye ù Rakanateskoy darxavvij, i navlaſctita yoſcte B. Dieviççæ Loretánæ cudeſa, i prikázanya cudnovaça. Narèdiſce Rakanatézi Meſctrom Naucittegliem, dà od dietínſtva pocnu ucitti dieciççu onæ ſtvári ù Libarçu upijſanæ, nekà takò od malla s'mliekom iſtiem ſiſſayu caſtènye od B. Máykæ, i uhitte uſpomenu od gnæ velicánſtva.

V ovò iſto brieme ne imayucchi niednu pomocch od S. Oçà Papæ, koyi pribijvaſce ù Françi; niſcta ne magne sláwnoſe uzdarxaſce ſama pò ſebbi S. Kucchiça, i gnæſe uzmnáxaſce velicánſtvo. Prem dà i tadà yu pomágahu cimgod izdaleká koyigod Sfeti Oçi Papi. Pò Smarti Benedikta

Klement Papa Scesti skratioye S. Godiscte od stó nà pedesséto.

recennoga Papæ posta vglien bi nà Sfeto Pri stólye ù Avignónu Klement Scesti Papa. Ovi yès tyà od onudda náredio, i navieſtio Sfemu Karſtyánſtvu od Sfetoga Godiſćta, veliko Proſćténye ù Rijmu, skrativſci ſtottinu od godiſćtaa nà pedesét. Takò pedesét godiſćtaa poslie pò Yubileu Bonifaçia Oſmoga Papæ bezbroynoſe mnòxtvo oda sfieh ſtranaa nakuppi ù Rijm nà dòbit od S. Proſćténya. Neimamò, ſçieniti, dàſe nieſu ſvrátili mallomagne sfi pútniçi ù Góſpæ B. od Lorèta, od velicánſtva koya biehu slávni odletielli glaſſovi.

Tri lietta sfû Kugga Itáliu morij pò sfetomu Godiſćtu. 1351.

Poslie ſtráſcna, i gliúta kugga od iſtoga Rijma pocánſci, mallomagne sfû Itáliánsku Darxàvvu pòmori. Tri lietta ne priſtà: yedvà od ſtottinæ oſtà xijv yedàn: mallo magne púſti graddovi bez gliúdij oſtàſce. Mnozzi ù toliççieh xalloſtijh, i túgah uſſillovani utiççahuſe k' B. Dievíççi od Lorèta, proſsecchi gnæ mogúchiu pòmocch, dà bi ih skútom sfoyiem pokrilla fred ſmartnoga gradda, i pomorenya kúxnoga.

Vrban Papa Péti vrátio yès Sféto Priſtolye ù Rijm 1375.

Nakom duaeſet goddinaa Vrban Péti Pápa, koyi vrâtivſci ſe ù Rijm Sfeto ſobbom Priſtólye dóneſe, i nemíslecchi oſtavvi primijnuvſci. Vciniſce zà gnim Gargúra Yedanaéſtoga Papu. Ovi Italianskiemi xalloſniemi túgami, i Sfetæ Katarijnæ Senenskæ Dieviççæ òd cudnovatæ sfetignæ molbami, i proſſegnem potéghnut,

nut, i uzdarxán bi ù Rijmu. Takò ostà Sfeto Pristolye povráchieno nà kom sedam desèt goddinaa nà ftaro gnegovvo miesto, s' koga ù ftránæ Fragnackæ biesce bijlo odnessenò.

Xivievsci mallo dánaa Gargùr Papa, bi ucignen Vrbán Scesti ù Itálij; à suprot Vrbánu ftavisce Françèzi Klementa Sedmoga nepapu ù Avignonu, koyisse litiasce Rimski Papa immenovatti. Takò nà dvoye raz-dijglienò bi Yedinstvo Sfetæ Matteræ çarqvæ. Niscta nemagne Vrban ù fred tu-gaa, sluscavsci velika cuddesa, i nebèskæ sfietlosti prikazovanæ tòlikokrat nad Sfetò Kucchiom od Lorèta nà dàn Prislávni, i Privessélli od poroyènya od B. Dievięçæ Mariæ Boggoroddiçæ, nadário, urèffio, i obogattio yest S. Kucchiçu od Lorèta Pri-veliççiem Prosctenyem: od mukaa dostoy-nieh sfiem griehom: (od koyiehsmo bijli odriesceni od právoga nascega Oça Du-hovnoga, budducchi ih ispoviddieli çielo-vitto sfieh skrùscenim sarçem, i právim pokayanyem, tò yest, kayavscisse dàsmo sagriescilli Boggu, i vriedyalli veliçanstvo Sfemoguchiega Gospodinna nascega.) Prasctenyenam daklè prásćta onæ mukkæ pokórnæ, koyæ bismo mij imalli tarpietti ù oggnù od Purgatoria Ocistitteglia, i ko-yemi; nebiesmo zadovoglnu Pokorru nà ovomu sfietù ucimilli; (koyæ istæ mukkæ

Scisn Tali Fran.

Sćtò ci Prosćtenys od sfich gr haa darov od S. O Papæ.

dostóynæ sfakkomu griehu smartnomu, i málomu nesmártnomu, Boog sámi Sfemogúcchi zná kolikkæ bitti immayu ù Ocistittegliu oggnù xijvomu, koyichie istæ dúscæ mucciti toliko, koliko Boog právi Suudàç pravedno odsúdi.) Yerbo premda nam Boog prásćta pò Ispoviesti právoy viecnu mukku paklennu, koyæsmo dostóyni zà sfakki grieh smartni; nisćta ne margne, zasćtose mij nebolijmo, ni pokotrimo tosikko, kolikkose hochie zà sfakki grieh, nepoznávayucchi mij miertu, zlobbu, ni teskochiù od grieha, neprásćtanam mukku bremenittu nà ovemu sfietu, akò alli neucinijmo velickæ dostóynæ pokorræ, doklèsmo xijvi, alli ne prímimo Prosćténye od griehaa od S. Oçà Papæ, koyi sám imma Oblast glávnu dieliti Karstyannom Çarkovno blágo; alli akó niesmo právi Bóxyi Mucceniçi; nitti nà sfietu druggomu prásćta pò smarti bez dostóynoga ocistenya, koyæ ocistenye immase pravedno izvarscitti ù oggnù Ocistitegliu Bóxyom odlukom çielovittom, akò ù xivotù nebuddemo zadovoglno Boggu plátili trimrecenniemi nácinni. Buddimo daklè sarcanni, pospiesćni, i prihárni nà sem sfietu zà griehe cinitti velikkæ pokorræ, ter Sfeta Prosćténya darována od S. Oçà Papæ s'veliççiem ponixenstvom, i priklónstvom uzímati, i vazda kadà namse naviestùyu bog-

boggogliubno dobijvati, neka pò smarti duscæ nascæ neupádu ù oni xijvi, gliúti, i xestòkki ògagn od Ocistiteglia, koyi ogagn tolikko gliút, gark, i xestòk, kolikko isti ogagn paklenni yèst.

Vrban daklè Papa darovà pohoditegliem od S. Kucchiæ Boggoroddicinæ nà dán gnæ Slávnoga Poroyénya Prosctènye. Pripunno od sfieh griehaa ù devedesèto godiscte od onæ Stottinæ cudnom sasmà prigoddom.

Bonifaçio poslie Devéti immenom Papa ne samo izglèdanyem od Vrbana uzmnòxi novviemi Prosctènyem çarqvu Loretánu; pacek Prostènye od S. Godijscta navìestio yèst, i ucinio ù godiscte M. CCCC. tissuchiu, i cetirrista, poslie Bonifaçia Osmoga stó godisctaa. Zató kolikkose potèxahu Karstyanni ù Rijm nà veliko Prosctènye, i nà izglèdanye od S. Oçà Pagæ iz Avignona ù isti Rijm povráchiena; toliko ih glassovi cudnovati od nebèskieh sfietlostij, i Pápinieh Prosctènyaa potezahu, dà prispietti uzmòggu Settembra miesseça ù Loret nà sfetkoványe od Prisláenoga Porodyènya B. D. Mariæ. Tadà Rakanatézi Opchienne puute napravviscе opekkami: Sliediscе gnih sfi ostáli púkovi od Márkæ; nacinivsci sfè púte dò Loréta; à navlasc Yakijgnani, Ozmáni, Sfetogérçi, i Fermáni nad Riekæ zgradiscе moste, neka S. Godiscte ù 1400. Ilsukarstovieh lietaa.

pútniçi moggu k'Loretu vesseliye, i Jasníyè prohoditti.

Alli yáoh mallose prodigli mijr Karstyánski. Opetse smútgna, i Razdieglièny mnoggo, i razlikko zavarxe, kakovvo nigda nebi prie: Ová Mnogghæ S. Oçè Papæ zà ceterdeset godisčtaa smétalla yest, i muccila veoma. Doklè Martin Péti Papa s'priveliççiem od sfega Karstyánstva, yedijnstvom nà zborru Konstançienskómu ucignèn, mir, i syedijgnenyę Sfietu sfemu porodio yest. Nazbigl koliko çarqvuu sfu neskladnost ová prigharda smútila, i pomarcila biesçe, tolikkoyes uhílila, i ugrabbila Sfetoy Kucchi od Lorèta castènya, i uzvíscenya. Tó nam chie ukázati posledgna bremena.

Scisma strâsc no meyu Karstyanni ceterdeset lietaa prodiglise.

MAR-

MARTIN PETI Prosctényem urésio yest, i Sayám pocceo nà cast od Loré-ta.

POG. XIX.

O oborènyu od Stároga Rakanatta poghinnusce mnogga pijsma, i, akò koyæ cudnovatæ stvári biehu upijsanæ od S. Kuchiæ izgubiscese sasmà. Tadà pomgna velikka, i gliubav B. Dieviççæ farcannase ukáza. Prosfietlise Riecanni Ispijsanstvo od S. Kuchiæ doscástya, i pocétke gnæ upijsasce ne mallo, neg véoma prihárno ù brieme Leóna Dessetoga Pápæ, tèr tá gnih pijsma Rakanatézom poslásce. Sctò ovi Leónu Papi ocittovasce. Tako pravvi Yeronim Angelita, koyi biesce Skrovittegl ù sfomu grádu Rakanattu Opchiénski. Poslie Ispijsanstvo Angelita budducchi ù yednò pokuppio, i Sloxio, rodyáku Leónovu Kleméntu Sedmomu Pápi poklonio yest. Ovo daklè sctòsmo dò sadà

upijsali Angelìta nam ostavvi upijsano, i ispijsano iz pijsamaa Tersatskieh.

V napriedak stvàri sfietlijyæ, i obielníyę pravvitichiemo, koyæ ispijsanæ, mallo pomgniviye, alli od koyieh uspommena dò nasçega bremena dolètiella yest.

Martin daklè Papa veliççiem prosctényem navlasc Settembra miesseça pocce dozijvati nà izghlédanye, i nà castényę od Loretanæ çarqviçæ Karstyánstvo. Zató naredi yoscte, dàsę ù Rakanattu pokuppi nà cast, pohvalu, i slavvu od B. Dieviççæ Loretánæ náyslavnijyì Sayám, namislivsci onò, sctòse dogodillo yèst, uzviscénye, i uzmnòxenye od velicánstva slávniem proglassènyem od S. Kucchiçæ, nękàbise takò kráicani púkovi targòvinami, à targôvçi Prosctényem od griehaa nà castényę, i pocijtanye dovábili. Takò prodigli Prosctényà sfą tri Miesseça Settembra, Oktubra, i Novembra çielovitto, kolikko isti Sayám. V ovò dobba isto Redovniçise dobrovoglno nà sluxbu mnozzi pokuppivsci od S. çarquæ Loretánæ, trieba bij Kuchiæ zà gnih vèchiæ, i prostraniyæ od stránæ poludnévnæ sagráditi. Polacse daklè uzijda zà vladáoça, i Súdçe od Loreta; i zà plemenite, i zà siromahhe pútnike Kuchiæ.

Sayám veliki ù Rakanattu.

Mallo godisctaa poslié ù brieme od Eugenia Cetvartoga Papæ nàkom tissucchiu caterrista, i Pedesèt godisctaa Isukarstovieh koye

1450. Sfèto Godisçte.

koye bi Sfeto Godiſcte od Proſcténya velikoga Yubilea ù Rijmu, pò obicáyi uzmnòxiſe, i obogatti veoma veliçánſtvo od S. çarqvæ Loretánæ.

Alli kratko bij veſſelye. Fráno Sforça potiçanyem, i porivanyem od Filippa Dukæ Milanskoga vòysku, i ràt Suprot Pàpi pokùppi. A Marku Yakijnsku, i ſillom, i himbom pod sfoyù oblaſt podloxivſci, pri dobittegl odluci pohoditti B. Mariæ od Loreta Çarqvu ṣlávno proglaſſenu. vládaſce Márku sfù s'privelikkom oblaſtyu Ivanvitellesko Rakanatéski Biskup, Covick razumom, i rúkom vriedan ſarcanno. Ovi ſe uzboyà, dà onà ohholla, i mahnitta vóyska neucinij kòyugodi ſctettu pòhlépſtvom od darrovaa, i blága S. Kuchiæ: Zatò ukarçà sfé gnæ blágo nà yednò navlaſc dovedenò velicko drievo, ter ù Bnetkæ náyprie, poslie ù Ravennu ſobbom pòneſe; à páke pò rattenyu opet mírno S. Çarqvi od Loreta povrátio yeſt. Takò branila yeſt B. Boggoroddiça blágo, i S. Çarqvu od trih vóyskæ, koyæſe skijtahu robécchi sfù túxnu Márku; à ne taknúvſci nigdye Loret Selò bez mijrij tadà. Biehu vòyskæ, yednà recennoga Herçegga Sforçiæ; drugga Papina; tretta Alfonſa Kraglia Napolitanskoga.

NI-

NIKOLA PETI, Kalisto Treti, i Pio Drugghi Papæ uzmnoxise S Kuchiu.

POG. XX.

NIKOLA Peti Papa razmislivsci velicánstvo od Naviestènya Angelskoga B. Boggorodiçi, kadà bij pocètak od nascega spassenya, htio yest urèsitti oni slávni dán velikiem Prosctènyem; nekábiga sfakko godiscte s'vecchiem uzraddovanyem, i castènyem Karstyanni sfetkovalli.

Isti Papa zabránio yest veoma, dáse Loretanski darrovi ne odnosse, ni rasprodávayu, zabragnùyucchi Biskupu Rakanatskomu uliezenye ù Çarqvu, akòbi sctògod od gnih ù napriedak iznio, alli odnio druggámo ù innæ slúxbæ; akòbili prodáta, i vechse odnessena ù yedan miesseç ne povrátio, dvixucchimu Biskupát. Rakanatèzom yoscte ù istomu pijsmu zapoviedda, dáse

ddáſe naſtòye povrátiti iſti darrovi, i poslie bràniti, i cúvati.

Ovo dobba çar Turski Mahomet ubivſci Konſtantína Imperatura Paleologa, ſillom çarigrad uhitivſci, i porobivſci ghardo, çarſtvo Tursko prineſſe ù Europu, godiſcte poslie Iſukarſtova porodda. M. CCCC. LII. tiſſuchiu cetirriſta pedeſet, i dva? Ohollij Turcin çar pocce prietitj sſóy Garckoy zemgli oborenye, i izkoriepgliènye Itálij.

Mahomet çar uzeo yès çarigrad, ù god. 1452.

Zató Nikòla Papa ſuprot nevierniem Pogannom doſti yáku ſtráxu, i mòcchnu vóysku nà branittelſtvo od Sfetæ Kuchiæ pokuppi: i zaedno ured nà nepriateglia sfiemi Karſtyánskiemi ſillami skocittiſe pripravvi, zà potlacciti, i udúſciti yadovittu gnegovvu raſarcbu.

V tóy pripravvi budducchi ſmartyu xivòt dovarſcio, poſtávglien bi nà mieſto gnegovvo Kaliſto Tretti Papa; ovi cúvſci, dà Túrçi biehu posfoilli vecchi dio od Peloponéſa, i Epira; ter dà tarcáhu, i letyáhu nà Dalmaçiu ſctijt od Italiæ, i nà iſtu Itáliu nayvechiu pomgnu ſtavvi, bràniti, i cúuati Loretánu S. Kuchiu. Poslao yeſt Roderíka Borgiu ſijna brattova, i L. Ivana Miliana ſijna ſeſtrina s'Oblaſtyu od Poklisáraa Papinieh, i Immenom vladaoçæ, i Glavnijke voyvoddæ od vòyskæ: Yedàn otijde ù Màrku; à drugghi ù Bològnu.

Kaliſta Papa Tretti nà Turke voysku pripravvi.

gnu. A zayedno obba dvá dôyosce s'vóy-skom ù Gospæ od Loreta, buducchi im nâyvechie bijlo priporúčeno ovó sveto miesto od Svetignæ gnegovvæ: ovdi mijr, i prosćtényе od Gosp. Bogga, i B. Boggo-roddiçæ yedino prosivsci, svetu Kucchiçu golù bez kámenitieh zijdovaa, i bez oggra-daa oppassasce nassapiemi od zémgliæ okolo bùkastiem tègom, i barziem.

Alli B. Dieviçça prema sebbi Pápino, i Pápinieh Voyvódaa dobrohotienstvo ni-kako ne odmetnuvsci, svoyù oná sáma ne-bèskom sillom zasćtijtila yest Kucchiçu, od Turakaa yadovittost drughovye obrátiv-sci, i pogubívsci. Yerbo ù isto brieme Pápina pò morru vóyska nevelikka Voy-vodinstvom Patriarkæ Aqvilèyskoga, kráinæ pomórskæ od Asiæ sminnostyu, i dobrom srècchiom porobijvsci, prossútu Pogánsku sillu skarscilla yèst. vóyska pò morru Turská ràttenyem bij pridobijta, i mnogghæ gnih galiæ uhitienæ ù rukæ Kar-styánskæ upaddosce.

Vsumkassan Kuxulbasca Krágl od Pèr-siæ, potiççanyem od Papæ Kalista, budu-cchi ù Kráinæ Turskæ uliezzao s'yadovit-tom vóyskom, slávna pridobittelstva od priohholloga Turcinna odnessao domom yest. ne tolikko gliúdskom sillom (tó on isti upijsa Pápi) kalikko pomocchi Boxan-stvènnom.

Vsumkassan Kragl od Persiæ Turke razbi, i robbi.

Yan-

Yanko yosc Huniad Voyvodda, Gospár od Smederova, i Bán gláoni od Vngariæ, ù isto brieme naskocivsci Túrke, kòyi Biograd Serbski naykráyni grád, (pod zijdovij od kóga Sáva Rieka zagargliùye Dunày, ismiescayucchi voddæ sioyæ s'gnegovviemi) velikkom vóyskom, i sillom, biehu opassali, i obkrúxilli, nevelikkom od yunákaa rúkom, mnoxtvo od gnih privelikko posiekkao yest, i pobio. Stvar nesçiegnena od snághæ coviecânskæ: Ivan Kapistran coviek sfeta Xivotà od Reda S. Francêska nossecchi Krijx od Isukarsta raspétoga, Túrçi razbieni, i pokláni poghinnusce. Mahomet isti Çár Turski rágnen yedvà uttekao yèst. Voyvodæ Karstyanskæ proglásisisce ocittu Boxyu pomocch pò Angelu sfomu: hvalæ viecnæ, i slavvæ Boggu sfemogúcchiemu zà tolicko pridobittelstvo sfi yeddino uzvijscisce.

Yànko voyvodda Smederski idde, nà çarra, i raz bi vóyskugnegòvvu.

Primijnuvsci Kalisto postavglien bi nà Sfeto Pristólye Rijmsko Pio Drugghi immenom Papa, coviek razzumom, i kreppostyu sfiettao. Prigoddimuse stvár cudnovata. Nagovárasce, i potiççasce Karstyánske Krágle, i Gospodu ne samò kgniggami upijsaniemi, i Poklisárim sfoyemmi; pacek yosc sam pò sebbi ustima nà zborru ù Mántovi grádu nà rattenye suprot Turcinnu. Slávni Staraç radi truda od putoványa, ù duggu, i poghibilnu nemocch

mocch upadde, ù nayxallofnijye brieme sfemu *K*arstyánstvu. Yerè vecchi broy od sfetieh Boynijkaa, koyi Sfetiem *K*rijxem zabigliexeni ná Sfeto Boynictvo biehu pridali imme, ù Yakijnuse biehu pokuppili: Sfeyer izglèdahu istoga Papæ pò ugoyyayu doscastyè. A Sfetignu gnegòvvu stárostyu, i trúdom ù tielu iztúcenu, gorúscta oggnèniça, i primucno kascglianye tolikkoyu biesce izmuccilo, dà nemoggasce (nechirrieti) hoditti, pacek ni xelietti dò Yakijna, kakono biesce odlúcio, otijti nikako. Vffanye daklè, i pomocch od Liecnikaa izgubivsci, B. Dieviççæ od Loreta millost, i pomocch pocce prósitti, budducchi cúo glassovim ozdravglienya od sfakkæ nemocchi, dàse dogáyayu gnæ boxanstvènnom Krepposstyu. Bez súmgnæ cuvènæ molitvæ, barzo nà dár poslà, i poklonni B. Dieviççi Boggoroddiçi Kalex, alliti Kuppu od zláta tégom, i teskochiòm izvarsnu. Priloxivsci zavietnoy Kuppi nà uspommenu od zavietta, i od dára ovæ rieci.

MILLOSTIVA BOGGORODIÇE.

Pio Drugghi Papa zaviet poslà B. Gospi od Loreta

Prem dà tvoyà vlast niedniemi kráimi nie okrúxena, i vas sfiet napugniuye cudessimá; niscta ne magne yerè césto vecchie ù miestu yednomu, nèg ù druggomu nasla-

dyu-

dyuyesçse: ter ù Loretu tebbi ugodno pribivalisççe, sfakki dán, bezbroyniemi zlamenyem, i cudessami uressuyesç, Yá nesrecchni gréscnik, pametyu i duscom, k'tebbise uticcem, ponijxen mollecchi dà mi goruscçu oggneniçu, i prituzno kascglianye dvighnesç; i uvriedyeniem udom moyem zdrávye povrátisç, Karstyanstvu kakono sçienim, spasseno.

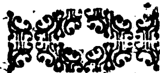
SADA OVI DAR PRIMI SLVXBÆ MOYAE ZLAMEN,

PIO PAPA DRVGHI. GODISÇ. OD COVI SPASSEN. M. CCCC. LXIV. 1464.

Cudnovata stvár: ucinivsci zaviet càssom oggneniça poccese snebijvati, pristàyati hroppot s'kascgliem, povrachiatise snaga ù slabba ùda i od nesmocchi, i od starrosti. Pio daklè ne ustarpgliv od çknènya, yosç ne dobrò snáxan, stàvvise nà puut k'Yakijnu, i zà ispunniti puutem zaviet k'B. Dieviççi Loretánoy. Vputtisçe se s'gnim mnozzi Kardinálij, i Rimska Gospodà. Kolikose vechie k'Loretu puutem priblijxasce Pápa, tolikkose boglie cùyasce, dàse lasnò poznávasce od onlè uzmnáxanye od snághæ. Takòse zgoddi, dà

Papa Pio ozdravvi B. Dieviççæ. milloityu.

dà prid B. Mariu ozdravitegliçu sfoyù zdràv, i snàxan uliezze, i zaviet hàrno, i vesselo ispuhnio yèst. Nigdase ne izgledda vechie velicànstvo Gospæ od Loreta. Vcinivsci velikko castènye B. Boggoroddiçi Dieviççi sà sfòm istom drúxbom Gospoçkom ù Yakijn otijde. Nisçta ne magne cekayucchi ù Yakijnu od Bnetackieh galiaa voyvoddu, i ostàlu od ratni druxinnu, alli túgom od çknénya, alliti od stàrosti tielo mallo snàxno çiech vrucchinæ lietgnæ oslàbiti pocce. Pàke ù tánku, mlàku, i nepristàynu oggniçu upadde, kome náyposlie umorren otijde duscta gnegova puut Rayya nebèskoga zà uzèti od trúdaa sfoyieh, i od onoga slàvnoga usillovanya plàtu, i blaxenstvo viecno, ù godiscte od onæ Stottinæ, LXVI. Scesdeséto, i Scésto. Blondo Istorik sliedìtegl od Pia Papæ plemeniti svedocànstvo upijsa od Góspæ Loretánæ, i od ozdravgliénya Papina B. Dieviççæ millostyu, i kreppostyu. Proglasivscise ovó veliko cuddo pò sfemu svietu, mnòxtvo bezbróyno od svieh. Kráinaa od zemgliæ ù Lorèt, i putnike primnogghe potèghnú, i neobicáyno dovede.

BIS-

BISKVP OD RAKANATA

Dariva Basſtinæ, à Vladavaç od Loréta ù kratko napiſſa Iſtoriu od S. Kucchiæ.

POG. XXI.

NIKOLLA Aſtio Biskup Rakanatski covjek Sfetignom, i ùmittelſtvom proſfietgliem biesce. Ovi, viddecchi od putnikaa mnòxtvo bezbróyno, koyé nà caſténye B. Dieviççæ od sfieh ſtránaa dohodyaſce, nà caſt, i zàgliubáv iſtæ B. Dieviççæ darová gnæ S. Kucchi ù godiſcte od onæ Stottinæ. LVIII. Pedeséto, i Oſmo niekoliko od sfoyieh pritillieh, i plodnieh gnivaa, i baſctinaa, koyæ on okolo blijzu immaſce; Pijſmoſe uccini od ovega daroványa, i poklónſtva, ù kómuſe ocittuye, dà on sfè darová nà slavvu, i cáſt B. Bogoroddiçæ, i zà hránu, i pomocch od ubozzieh putnikaa. Obogattivſci takò S. Kucchiça, koyá prie neimaſce gnivvæ, à hrágnaſce mnogghe ubogare sámiem svoyem

G bla-

blagom, pocce, pomágati yosc vechie, mnoxtvo od putnikaà prikogorskieh, i prikomorskieh privelikkom blaggostyu, i obilnostyu, koyi poslie odnáscahu slávni glassovi pò sfemu sfietu; i od proslavglienyá, i velicánstvá od S. Kucchiçæ Boggoroddicinæ; tèr yosc ne magne, i od millosardya, i pomáganya uzmnoxnoga, koyese cignásce sfiem pútnikom, i ubogárom od vladáoçaa i poctennieh Redovnikaa pri S. Kucchi sluxittegliaa Boggogliúbnieh.

V ovó isto brieme, i ù godiscte. LX. Scedeséto od onæ Stottinæ Pettar Yuryevicch vladalaç od Téramaa izvarsnæ dobrottæ, i mudrosti coviek biesce bio niekoliko godiscta od Loretánæ S. Kucchiçæ vládalaç: vcignén bi pò smarti istoga Biskupa yoscte vladalaç od Rakanatta. Ovi ispijsa ù krátko Istoriu alliti Ispijsanstvo od Doscastyá S. Kuchiæ ù Lorét iz pijsamaa Rakanátskieh recennieh; tèryu ù çarqvi ná ocitto miesto zà utiesscenye, i drággost od putnikaa postávvi. veoma drágo bi tó pijsmo sfakkomu; Zató vazda kadábi ostarralo, cinilli suga ponovitti. Stvári upijsanæ potvardyevahu gliúdi yoscté ù ovo dobba xivi, koyi biehu culli istino doscastyé pravviti od sfoyeh Dieddaa cudnovatu stvár ocimma vidyenu. Sfiedoká dvá vierna i poctenásu bijli Pávao Rinalduçio, i Fráno Prioro immenóm, obba dvá mie stani

Pijsmo ovò ù pooetkuse nahoddi sámo pò sebbi.

stani od Rakanatta gliúdi dobri, poctenì, i viernici. Práugliasce Rinalducio Betru Tereshánu, dà on vechie krát cúo yèst, besieddìti Diedda Sfóga ovako od Pridieda: Yásam moyemi Pridied recce, ocimma viddio B. Dievicçæ Kucchiçu, kadáyu Angeli noscahu priko morra, i kadàyu obsiegnenu velickom sfietlostyu pò sred dubràvæ nàscæ postávvisce, i poloxisce. Yoscte yà samyu vechie krat s'miestanij nasciemi mnoxiemi pohodío.

A Fráno Prioro govorrásce, dàye cúo neyednóm sfoga Diedda stárça od sto dvae set godiscaa spametna yoscte, i dobræ sfiesti ovako govoritti od Pridieda: Yásam recce Pridied, Cesto Sfetu Kucchiçu ù dubrávvi s'mnoggom douxinnom pohodio, i ù moye dobba nà glaviççu gnivvæ od dva bratta prinessenà yèst. Sfiedocanstvo ovò obba dva utemeglisce sfetom zaklétvom prid Gospodarom vladáoçem od Loréta Teremanom.

Slavno sfiedocanstvo od Doscastiá S. Kuchiæ B. Boggoroddiçæ.

Nà potvárdyényæ, i zaglávgliényæ od istinæ od stvárij goru recennieh, nekà nemòxe razloxito nitko od istinæ sumgniti, ovæ riecí upisfanæ nahoddimo ù kgnigah od daroványa Gospodara Nikollæ Astia Biskupa od Rakanatta: Razmiscgliayucchi ya pravvi Biskup ugodnæ sluxbæ od castenya, i právæ viernosti, ter pómgnu veoma velicku, kóme gliúdi poctováni, i izglédni

G 2 Go-

Gosp. Pettar Yuryevicch Namiestnik od çarqvæ S. Sinidea od Teramaa vladdavaç slavnæ Kuchiæ; terè Gosp. Antonio &c. Popòvvi pribivatelniçi pri S. Kucchi toliko duggo brieme potrattisce nà sluxbi, i vladányu od stvarij duhovnich, i sfietovnich od istæ Çarqvæ, i S. Kuchiæ; i yosce mislima yavniemi, i pomgnieviemi, i sarcanniemi skarbimi trattiti, i trúditi ne pristáyyu, i drughæ riecci koyæ sliedæ.

Daklè takoga coviekka pognána dobrota, i sfiedocanstvo vierno, velicko Istorij upijsanoy vieroványe utvardillo yèst. Od tóga briemena, alliti ozdravghénya od Papæ Pia, alli glassovi od blaggosti nà ubogare innostránçe, alli yosc proglassenye od Istoriæ Loretánæ, S. Gospu B. Mariu od Loréta pò sfieh naroddieh od Sfieta prislávnu, prisfietlu, i priplemennitu ocittovasce, i uzvijsciisce.

SFARHA

Od Diela Parvoga.

ISTORIA LORETANA OD SFETÆ KUCHIÆ BOGORODICINÆ.

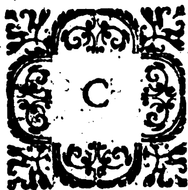
DIO DRUGGHI:

PAVAO DRUGGHI

Papa od *K*ughæ; à Fratar Yakob Franciskan od zlæ nemocchi, i od *V*raggo*v*aa oslobodyeni ſu.

POG. I.

CUDDESA prioelikka B. Goſpæ od Loréta vecchieſe biehu pò sfemu sfietu progiaaſilla. Pò ſmarti Pia Papæ *K*ardinaliſe pokuppiſce obicáyno ù Rij-

ma. V Yakiſnu bieſceſe çicch' velickæ mnoxtva od gniudij na vóysku poſupgli-enieh ſtráſcna kugga uxeghla; pocce náy-prie puuk magni moritti; pake i vlaſtele, i Goſpodu vechiu uhitti. Otijdoſce Kar-dinali caſſom, alli od ſtraha kuxnoga ute-koſce, i odletieſce, koyi gdie barxe mog-gaſce. Pottar bieſce Barbó Kardinao od S. Maria uzviſcen meyu ſfiemmi xivoto-vanyem, mudróſtyu, i umitelſtvom od ſtvarij ſfietovnieh. Ovi oſtà Kuxan, i veoma ſmeten, videcchi prid ocimma od ſtráſcnæ obráz ſmarti. Spoménuſe od oz-dravglienya Papæ Piæ; Zapoviedda, dàga odneſſu ù Lorét; Vliezze ù S. Kucchiçu, i nieh ſfieh izaghnávſci, ná zemgli prote-ghnuſe caſtittegl B. Dieviççæ; uffanye od ozdrávglienya ù gnie mocchnu milloſt po-ſtavi i oſirotieno bez ſfetoga Oça Papæ Karſtyanſtvo ſarcanno, i ponijxeno pripo-ruci B. Boggoroddiçi. Nitti zá ludó. Prav-viſe, dà tihho zadriemáyſci, prikázamuſe ù nebéskoy priliççi Máyka milloſtiva: Buddi dobræ vogliæ, recce, uſliſcanay molitva tvoyá; caſſomchie otijti nemocch; à ti ſchieſc mallo poſlie bitti Papa veliki.; veſſeoſe on, i zdráv pròbudi, zacudivſci-ſe ſfi koliççi kij biehu okolo gnegga; dòz-vak ſebbi vladáoça od Loréta. Ocittova-mu, dàye odlúcio uzijdati veoma uzviſ-ſcenu i uzmnozitu çarqvu okolo S. Kuc-

chiçæ:

chiçæ: Zató koliko prie nà Imme: gnegovvo; dà pripravvi klàka, oppékaa, kaménya, i sfê ſctòy' od potrebbæ. Skup od Kardinalaa ucciniga ù Rijmu Pápu. Nadiemu Imme Pavao Drugghi Papa. V dijglie zapoviedda, dáſe ù Lorétu ográdi privelicka, i ſcirokà çarqva: Dobbar dio od koyæ bio yeſt uzijdàn ù xivotù gnegovvu. Takò pijſce Baptiſta Mantuan Spievvallaç Latinski: Koyá pravvi, Çarqva izglédaſe nà pomóryu Markianskomu; od Prislávno yès Boggoroddiçæ S. Kucchiça, koyû Angèli nebéski priko morra dávno iz Soriæ ovammo doneſoſce sfoyemi rukàmmi. Immenuyeſe Çarqva od Loréta. Alli nemòy ſçieniti, dáye ova velicka Çarqva priko morra doſcla; nadgradio yès ovù privelicku Pápa Pavao Drugghi.

Proſctén*ya* *yo*ſcte *v*elikka dopuſtì, i darovà pohoditteg*l*iem ù sfakki sfecanni dán B. Mariæ Boggorodd*i*çæ, i sfakki Nedieglni dán Goſpodinnov od sfieh koliççieh griehaa, kakoſe mòxe viddieti nà kammenitieh ploccah izdûbglieniemi slòvvij iſpijſano.

Proſctenya od sfieh griehaa sfakki Nedieglni dán, i Sfecanni od B. Goſpæ.

Primio *yo*ſcte *ye*ſt pod sfoyè *k*rilo, i od Sfetoga Priſtól*ya* Rijmskoga S. Kucchiù s' Redovnijçij gnæ, i sà sfaççiemi gnæſtvarij, oslobodiviſci ih od oblaſti Biskupa Rakanatskoga. Redovnijkom yès dáo Lorétánom privelicku oblaſt, dà moggu od-

riesciti putnike od griehaa, i nepodobsctina Biskupu, i Sfetomu Pristolyu Apostolskomu zadarxánieh.

V isto brieme dogodiscese mnogga cudesa ù Lotétu. Fratar niekoi coviek Sfet immenom Yakob od Redá Franciskana, prosfietglien dobrottom, i naukom umitelstviem; Pripovidavvaç od S. Vanyélya biesce, godiscte onæ Stottinæ. LXX. Sedamdeseto. Ovega uhitti neozdra vglivva nemocch, ter yose vechia od duscæ xallost: nikako nemòggasce pripoviedati pò obiçrayi, nitti uffanye immasce od zdrávya. Sillomse takò ustá iz posteglia; uputise k' Lotétu nà pútnicku; govorrecchi S. Missu ù Sfetoy Kucchiçi, i plácucchi; O nebéska Kragliççæ, recce, molli Sijnka tvvoga YESVSSA, termi od gnegga isprosi ozdrávglienye, nekà uzmòxem sfeto Vangélye púku Karstyánskomu nà spassenye od mnozzieh pripoviedati. V táy cás prikázamuse B. Boggoroddiça, i ozdrávviga vesseo, i zdráv zahvaliv sci ponijxeno, i millo B. Ozdravitteglici bez nemocchi, i bez duhovnæ túghæ pun raddosti dommase vráti. Mallo godiscaa poslie oslobodillaga yest od neciftieh opet vraggovaa; mollecchiyu on xallostan, i túxan prid Ottárom istiem gnæ, ukázamuse opet; Buddi, recce B. Maria, dobræ voglia Sijnko, i vijscnomu Stvoritteglju Oçù zahváli farcanno:

B. Gospa ozdravvi Fratra Yakoba od nemocchi.

canno; dósclayo sfarha od rattenya: à tebbi pripravna yest Krunna dobítniku. Tay dàs utekòsce vràggovi necijsti. Mir, i uviesccenya duhovno dóge; à dusca mallo poslie ù Ráy nebéski zazvána bi zà prijmiti od ráyskæ plátæ darrove.

SISTO CETVARTI

Vzmnáxa milostim noviemi S. Çarqviçu; à Túrçi su eudnovato od gnæ proghnáni.

POG. II.

NE magne obgliúbio Sisto Cetvarti Papa S. Kucchiçu od Loréta, neggo biesce Pavao Drugghi. Yere k' Stáriem Prosctényem priloxio yèst drugga novva. Vtvardioyès slobódctinæ oblastyu sfoyome; oslobodíoyès od desetijnaa, i uzmnoxivsci Redovnike vechiu im darovà oblast zà odpustijvati zaviette. Darovstinu Nikollæ Biskupa od Rakanatta potvardio yest vlástyu Apóstolskom, ù godisctte od onæ Stottinæ. LXXV. Sedamdese-

to, i peto Sfeto od Prosctenya Yubilea ve-
likoga. Pocijtanye, i gliubáv prema B. Go-
spu od Loréta veoma izvársnu ocittova ù
vechie sfoyieh pijsmieh. Nà uprásanye
Fratara od Karmina Apostolskoim pijsmo
cijni, ucinitti; dà yès ovà S. Kuchia bijla
od gnih Reda ù Nazarettu. Çicch' koga
uzrokka poslie bi gnim priporuceno, i da-
no od gnæ vladatelstvo. Zà tiemi stvárij
Yerolimu Roveru Sestrinu Sijnu Kardinálu
s' Biskupátom Rakanatskiem dopústio yest
Branittelstvo od S. çarqviçæ ne mallom
gnæ korijstyu. Yerè i Dundoviem poti-
çanyem, i pò sfomu hotienyu veliku Çar-
qvu od Pavla Papæ pocétu dò sfarhæ nazij-
dao, i gnæ velicánstvo uzmnoxio yest po-
sfechienom pratexyu, izabraniemi Redo-
vniçimi, i piesnitteglíçimi.

Mahomet çar uzze Otrant graad Italián ski.

V Isto brieme Mahomet Çar Turski, bu-
ducchi zà lúdo mlátio Lumbardami Otok
Roodi, voyvoddu od sfieh yednóga nà Itá-
liu posláo yest. Ovi sillom uzeo yest iz
nenadkæ grad Otrant Salentinski, pleme-
niti. Zà time porobbio yest okolo sfæ Krai-
næ, i ostálo pomorye hotiasce. Tadà Raka-
natézi zaborávivsci sfoy grád obrátisce
sfæ sfoyæ mijsli nà branittelstvo od S. Kuc-
chiçæ. Branényе yakosno namiestivsci ob-
dan, i obnocch stráxæ cignáhu. Ponesosce
sfè blágo isрijsano pravvo iz Loréta ù Ka-
styellu Rakanatskomu: Darrovi proçie-
gneni

gneni okolo scéſt tiſſucch zlatnich dùkataa. Meyu oſtáſiemi bieſce prilikka od ſrebrà Lovrença Mediçichia (ovi Petrov Sijn, Koſma velikoga unuk bieſce) koya klecécchi nà koliennieh bieſce od lakta diglia: Biehu nà gnóy izdiellanæ ovæ rieci: LAVRENTIVS PETRI F. MEDICES. Lovrennaç netrov Sijn Mediçicch.

Dobrò Rakanatézi sfè ſprèmiſce; à Túrçi doyedriſce nà gnih pòrat; pobiſce cegliad; pogorieſce hixiçæ; poghardiſce çarqvu ondi. Oſtàvivſci meſao od màgnega robgliènya, kakò Lavvi upútiſceſe nà Loretsko Blágo. Branittelſtvo mallo vriedno bieſce od Rakanatézaa ù Lorètù ſuprot tolikko velickoy vóyski od Turakaa, dà nebudyaſce iſta od mieſta Goſpoyà Branitteliça sfoyæ Kucchiçæ. Pogledavſci daklè S. Kuchiu Goſpinu, priſtráſcna caſſom trèſcgna sfù Turskù vóysku uhitti, i sfich koliççieh ſillom ſtupayucch nà tràk nogghæ obrátiti uzſillova, zablenenyem zabùſcenieh; govvorrecchi onij, dà Boog sàmi iſtinom bráni onó Sfèto mieſto. Nebbi gnim bez plátæ propùſcteno uzſillovanye gnih proklèto: Priohholli çar ne vele posslie priekom ſmartyu puknu: Otrant Karſtyanni pò pomocchi, i voyniſtvom od náſcieh Dalmatijnaa (ſctò nieſu htielli upijſati Iſtoriçi Taliáni) opera posſoiſce, izaghnávſci Túrke; od koyieh mnoxtvo à

Pòrat Rakanatski blijzu Lorèta poroiſce Turçi.

pri-

pripravnöy bussiyi posiekosce velikko; i náyposlie s'pogoyavem sillovasce ostavvi-ti grád Otrant slobbodán. Nemoggu pro-pustiti ovdi upijsati, sctòmi ù Rijmu pravvio yest Prisfietli Gospodin Biskup Hvar-ski Cedulinovicch Zadarski Vlastelin: Reccemi daklè on ovako. Biaku Italiáni vechie pûtaa blijzu Otranta s' Turskom vóyskom billise; tèr sfèyer ostàyahu pogub glieni, i razbieni. Zatóse ù tolikkomu Stráhu nahodyahu, dà nesmiyahu vecch ukázatise nà pogliu. Niekoi gním uspo-ménusce, dà dozovú nà pomocch pét, scestli Stottinaa Dalmatijnaa, koyisu nauc-ni boy bitti s' Túrçima, i ódoglievati gnim.

Dalmatijni Otranto, i Italiu od Tu-rakaa oslobo-disce.

Dóyosce mnozzi od gnih mogliedi: Voyvodda ukáza nacin od vbyeványa: namiestisce bussiu obnocch: Spràvvisce nà grád vóysku: nayparvi biehu Dalmatijni, koyi izbábivsci Turke iz grada, pocésce nà trák biexatti, doklè ih ù sred bussiæ dovedósce; páka nasciem yesikkom zaviknu-vsci nà gnih obrátisce obráz, i sabgliæ, i puskæ, i inno oruxyè govorrecchi: Háy, háy Turskæ ghidiyæ: udritte, fieçite, ko-glitte Yunaçi ghidiæ Turskæ. vecchi dio od Turakaa ostà posieccen od onieh, koyi izijdosce nà bóy: à koyi biehu ù grádu tú-xahuse nà Dalmatijne, dà ih biehu doscli progonitti ù sred Taliánskæ zembliæ.

Sillo-

Sillovani nayposlie Turçi grád, i Italiu ná mijru ostavivsci ú gnih zemgliu odyedrisce. Bij slávva Dalmatijnom.

INNOCENÇIO OSMI Papa Castij. S. Kuchiu; à Fratrom od Karmina priporúcenaye ista Kuchia.

POG. III.

CIGNEN bi Innocençio Osmi Papa pò smarti Sista Papæ. Ovi zapletèn Napolitánskiem rattom poslà Gospi od Loréta zlátan pecát veoma liep s'gnegoviemi od Rodda zlaményem, dà yoyse ná vrat stávvi zà urès. Yoscte yedàn pluviao od velúta, i zlátan, vas ispijsan priliepiemi çvietmi, i draghiem kaményem, i bisserrom napravvan; i druzzi çarquenni uressi.

Tadà Kardináo Rovere od S. Kuchiæ Branitregl, i od Fratáraa od Kármina s' oblastyu od istoga Papæ Dunda sfoga postavio yest od Loretánæ Çarqvæ Vlada-

teo-

Tridesset Karmelitanaa vlá dayu S. Kuchiu.

teoçe Karmelitánæ, *k*oyi mallo prie izaghnáni od Tura*k*aa iz Palestinæ sfetiem xi*v*oto*v*ányem sfû Európu Karstyánsku uréssili, i prosfietlili biehu. Tridesetsu od gnih bijli izabráni nay*v*riednijyi. Meyu gnimmi bi yedàn Battista Mántuan Generao Namiestni*k*, alli *vik*ar od Reda ù Mantui, *k*o*y*i napijssa Istoriu, i Isspijssanst*v*o od S. *K*uchiæ, i pokloniyu istomu Kardinálu, ù godisste. 1489.

Baptista daklè Mantuan Karmelitan Boggoslo*vv*aç, i *v*riedan Spie*v*allaç Latins*k*i slá*v*naye sfiedocánst*v*a upijssao ù istomu Isspijssanst*v*u; koya liepo isspijssao yest ù lib. 2. pog. 6. od istoriæ sfo*y*æ Oraçio Torsselin goru recenni, i mó*y* pridrághi priategl, gdie ih moxe, t*k*ò hochie, lasnò proctietti.

V o*v*ó isto godisste Stieppan Battoro*v*icch *V*o*y**v*odda od Magiara, alli od Transsil*v*aniæ, ssrebarnu B. Mariæ prili*kk*u duggu la*kk*at, i pò; liepa téga, i úmittelno zlátom pollitu nà dár poslao *y*est. Zà inniem pijssmom biehu o*v*æ rieci:

NA CAST OD BOGGA, I GNEGA MAYKÆ MARIÆ ZA ONI VZROK; YERE ON PO ISPROSSENYV OD ISTÆ SLAVNAE DIE*V*IÇÇÆ, OD NIEKOYAE PRI*V*ELIKAE POGHIBILI OSLOBOYEN BI. ù godissc. 1489. POKLONI.

PLE-

PLEMENITA VLADIKA Fragnacka Oslobayaſe od Sedam Diavalaa; à Rakanàt grad od Kughæ, tèr Drugga vladikka kliena ozdràvvi.

POG. IIII.

ANTONIA Xenà plemenita Petra prizimenom Orgentorix mieſtanina Graçianopolitana bieſce nebogga od ſeddam Diavalaa górko muccena. Pettar daklè múx gnæ, nenahoddecchiyoy ù Françi pomocch nikakvu, odvedeyu ù Itáliu. A náyprie k' Sfetomu Yuliu pri gradu od Novaaræ; pake k' S. Geminianu ù Modenu; poslie ù Rijm k' Slávnoy Kolomni Iſukarſtovoy sfude bez korijſti, i pomocchi. Náyposlie otijdoſçe ù Lorét, iſprosivſci tò iſta Antonia. Gdie ù gnóy diavli mucceecchiſe, i arvúcchiſe ſillom velickom, uhitivſciyu deſſet ſnáxnieh gliúdij poneſoſceyu ù S. Kuchiu, i prid B. Mariæ pri-

prilikku slávnu ſtavviſce. Stieppan Kanonik od Oxma bieſce tâdâ Straxanhin od S. Kuchiæ, coviek dobrottæ, i Krepposti poznánæ, koyi mucitteglie diavle zaklinanyem pò obijcáyi izgonitti ih pocce. Vſillovani immená sfoyà rekòſce; alli otvardyeni izijti, i otijti nehtiahu. A niſcta ne magne pridobi otvardoſt diavalsku Redovnik ſtanovitoſtyu, i boxyom kreppoſtyu. Ceterri poghnáni Boxyem, i od S. Mariæ Immenom, veliççiemi, i ſtraſcniemi vikkami çarqvu napunniſce, i otijdoſce. Tri biehu tvardijyi, i náygori. Pétomu imme bieſce Heroth, koyi izhoddecchi Poppu Stieppanu zaviknuvſci recce; Maria nas izgonni, ne tij. Pake Sceſti immenom, Horribilis Strahovitti, vijcucchi tuxaſceſe: Maria, Maria veomaſe nà nas gliútiſc. Náypoſlie Arkton immenom meyu sfiemmi naytvardijyi xalloſtitiſe veliççiem yaukanyem, i vijkanyem pocce. Velèſi mogú chia Maria, iſtinom ù ovomu mieſtu, gdie nas iz naſcæ baſſtinæ izgonniſc nehotittele. Caſnu uſpòmenu cúvſci od S. mieſta Stieppan Pop recce; (poſumgnivſci dàſe mòxe od laxívça Boxyom riecyu iskuſſiti iſtina ſillom) Zaklijnam te xijviem Boggom, i B. Mariom; i pravvinam iſtinu; koyè yeſt mieſto ovò: dvaſct, triſct zaklega; nitti bi zà lúdo zaklètva. Arkton uſſillovan zakletvami iſpoviedá, dà ono

yèſt

yèst Boggoroddiçæ Kucchiça, gdie Navieſteniem od Gabriella Arhangela yeſt Bogga onà zacéla; i zaedno recce, dàga fillovaſce Boog, rieti ovú ſadà iſtinu. Stieppana xeglia uhitti od uzaznánya; gdie Angeo Stáſce pozdravgliayucchi B. Dieviççu Mariu ; gdieli B. Dieviçça mogliaſce Bogga oni càs. Zakletvamiga daklè fillovati pocce opet. On boxanſtvennom fillom uſillovan izrece ovako: Dieviçça ù kràyu od Kucchiçæ nà ſtráni od Vangélya ob déſnu Oggniſcta (gdie ſadà yeſt ſtolaç od klecenya) Bogga mogliaſce; A Angeo nà kràyu ſuprot ob déſnu od prozòrichia, pribijvao yeſt; neka laſnò sfak pozná, dàye Angeo iskáo zà poctovanye od B. Dieviççæ náydaglie od gnæ mieſto ù S. Kucchiçi. Necijſti dakle Arkton izgovorivſci ovæ ſtvárij izaghnán oſtavvi kako bezduha umartvenu xenu: alliſe onà mallo poslie zdràvva, i slobodna uſtà: yedino s'muxem primnogghæ B. Dieviççi hválæ izgovára; i zaviette iſpunilla yeſt. Stvar yedváſe nahoddi od ovæ varſtæ slavnijya, i s'vechiom sfiedocbom. izgleddaſceyu mnozzi od nayplemenitijyieh Rakanatézaa, meyu koyemi bi Ivan Fráno Angelita Otàç onèga, koyi iſpijſà Iſtoriu Lorètánu. Náydyeſe Antun Bonfinio Askulan onni, koyi od Vgárskoga Kragliéſtva upijſa Deſeteriçæ: Yoſcſe náydye, i Ivan

H Batti-

Battista Mantuan, kakòno on sam govorrl ù Libru od Istoriæ Loretánæ. Ovà sfà kolikka ne imayuse, sumgniti, dàsu laxglivva, buducchi recenà od laxglivvoga diávla; navlasc yerbòsu istini prilicna, ter od Karstyánskæ Vierræ uzmnáxayu velicánstvo, cinécchi kadagodi Sfemogúcchi Boog, sillom dà pravve istinu necijsti, i ù druzzieh stvarij laxivvi vraggovi.

Ne velè poslie godisctaa nà miesto Innocençia Papæ Kardináli ucinisce Papu Alessandra Scéstoga okolo tissuchiu, i petsat godisctaa Isukarstovieh, kadà bi Sfeto liettо od Yubilea. Tadà kugga morásce ù Rakanattu miestane nebogghe; i umorivsci ih vecchi dio, sfeyer vechie pomorenye prietyasce tuxnomu grádu. Daklè viecchniçi, i Vladaoçi odlucivsci, naviestisce k' Sfetoy Kucchiçi od Loréta Putoványe boggomillo: zavietse uccini opchienno. Cassom pocanscise zavietno Putoványe, kakono Bóxyom rúkom dighnuta bi, i snebbise kugga: vesseli Rakanatézi pokuppisce zláto, i srebrò od sfieh, dáyucchi sfak; sctò moggasce, zà ispunniti zaviet çicch' tolickæ millosti. Putoványe narédisce: Ponesosce ucignenu, i urésenu draghiem kamènyem Krunnu zlátnu. Ovi zlátni Viennaç B. Dieviçi nà glávu stavglien isprossisce od Kardinálaa, dà se viekom nigda vecch' nedighne. Sctò potvardisce

Rakanátèzi darijvayu Krunnu B. Gospi, koyà yes, i sadà nà glàvi.

Sfo-

sfoyom oblastyu Papa Yulio Drugghi, i inni mnozzi Papi poslie. Zató pocce onà Cestitta obicay, koya i dán danascgni uzdarxise, dà graddovi vecchi, i magni sfakko lietto s'narodniem Putoványe m Viennaç Loretánoy Gospi Boggoroddiçi vesselo, i raddosno dònosse. Tescka ullaga, alli ayer, koyá tadà biesce ù Lorétu uzrokovana od dubrávaa, i loqvinaa okolo gnegga, pomorilla biesce mnozzieh od Otaçaa Karmelitánaa. Zató pò zapoviedi Petra Tarvixina vikára Opchiennoga od Reda, devéto pò gnih doscastyu godiscte ostavivsci vladatelstvo od S. Kuchiæ, ù krainæ zdravvijyæ odseliscese. Nà gnih miesto niekoe mille Redovnijke mittom, i plátom Kardináo Branittegl doveo yest: à poslie mallo tòga Leon Papa Deséti imme nom namiestio yest Kanònike.

Budducchi umro Alessandro Scesti, Pio Tretti xivievsci yedvà tri nedieglia zà gnim, ucignen bi Yulio immenom Drugghi Privelliki Papa. Oví veoma Castio yest kolikko koyi drugghi Papa B. Gospu od Loreta. Potvardio yest sfæ slobbodi, i millosti darovánæ B Gospæ çarqvi od Vrbana Papæ Sceestoga, Bonifaçia Devétoga, i Martinna Pétoga. Pijsmom sfoyiem ocitovao yest mnogghæ Stvarij goru recennæ od S. Kucchiçæ Boggoroddicinæ. Poslie pohvalivsci Pávla Druggoga Papu,

i Sifta Cetvartoga Dunda sfoga casténye, i darrove, i millosti, ukáza pijsmom, i yosc vechie diellom, dà on niscta magne gliúbgliasce, i castitti hotiasce ovo Sfeto miesto. Vzmnòxi sfæ millosti, slobboditelstva, i darrove, terè opet primi, i zagharli Branittelstvom od Sfetoga Pristólya S.Gospinu Kucchiçu od Loreta; i immenovà yu Papinu çarqviçu: zapoviddio yest, dàse ù gnóy Sfete Officie, i sluxbæ nacinnom prislávniem, kakono ù Rijmu ù Papinoy Kapelli, ciné, i obsluxùyu. Vcinijo yest sfè Redovnijke, i sluxitteglie od B. Gospæ, dà buddu sasmà ù sfemmu Papini domácchi i brascnoxivittelçi. vladáoça narédi ù Loretu, i htie, dàse vláda pò sebbi Loret, oslobodivsciga od Rakanatskoga vladánya. Oslobodio yest donossitteglie od brâscna, xitta, vijna, mèsa, i sfakkæ innæ stvari nà prodáyu, dà neimayu, plátæ, ni haráca dávati nikakva nikomu. Zabránio yest, dà nitko darrove, alli pinezi B. Marij Loretánoy poklognene neodnesse, strascecchi ih velikiem Prokléstvom. Darovà tadà B.Gospi Yuro Kaluyer Padvan prilicni kijp srebarni od pét littaraa. Kardinao od Tragna druggu prilikku takovvu od srebrà od desset littaraa: à druzzi drugghæ stvári mnogghæ.

S. Kuchia bi Paucignena Papina Kapella od Yulia Druggoga.

Poslie ù godiscte. 1508. tissuchiu petsát, i ossam, dogodillase yest stvar cudnovata. Bio

Bio yès tadà ù Napoli Longo niekki immenom yedàn od Kráglievieh viecchnikaa vriedan coviek. Ovi immasce xenù prizimenóm Longa: biehuyoy neboxiçi Omar tviella sasmà úda sfà: gliútiemi bolliestmi muccen xivòt xallosna prodiglijvasce prilicnijyi smarti, neg' xivotù. Takò vecch' ostavgliena od liecnikaa, i gnih likarijyaa, pocce siromasciça molitti, i prositti mùxa, dàyu odnieti ù Loret naredi.

Gdiese nahoddecchi onà molli Zetta drúga ù puutù, dàyoy cinij rietj Missu, od koyæ pocetak yest; Repleatur: Napunnitese usta moyà pohvalom, od koyæ Missæ ù S. Vangelye kaxuyese ozdravglienye od Kliena coviekka pò kreppposti Isukarstovoy. Ová Missa govorrise ù pétak dan Scesti pò Duhovieh, alli Russagliah; tako onàda ne biesce nà brieme. A nebogga Longa Zavietnu onu Missu cekasce, i xudyasce. Yedvà poslie od tæ xegliæ, i naredbæ, nemocchniçça ista uliezze punna uffanya, i uzdanstva ù S. Kucchiçu, i prid B. Boggoroddiçu prikázase. Etto ti prie, neg' zèt uzmòxe ispunniti naredbu Punniçæ priporúcenu, pristúpa k' ottáru Redovnijk nepoznán. Ovi onù istu Missu, (Repleatur os meum laude) pocánsci, Longu privelikko zacudyenye uhitti. Obrátivsciſe k' Zèttu, koyi nebiesce yosc dieliose od gnæ, neggo vecch' hotiasce, dà naredi, otijti; Ostan- Cudnovate cuddo od klinæ xenæ.

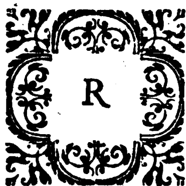
 ni,

ni, recce onà, nie od potrebbæ, dà iddesc: ová yest ista onà Missa xudyenna, i od menne pròssena. Cuddo velicko, kakono Redovnijk recce onæ rieci: (Iesus ait Paralitico: Tibi dico surge:) Yesus recce Kliefnomu: Tebbi govorrim, ustannise: cudnovata stvar recényem, i viddienyem Kliena xenà tudye boxanstvennom niekkom sillom zaedno úda osnáxena, zaedno sarçe neobicáynom slatkostyu polivenò ochiúti. Tutako daklè radosna, i vessela podighnuse iz stolà, stoyécchi sfi okolo od stvári novvæ zacudyenyem zabusceni; i pròlievayucchi od vesselya suzzæ Longa zdravva, ne pristayye, uzdavati hválæ bezbróynæ B. Dieviççi. Nayposlie pò Missah sfoyemmi oná nogammi otijde ù gostiniçu, zacudivscise nazbigl sfi gnæ domácchi od tolickæ stvári cudda. A Redovnijk onij, koyi biesce Longhi Missu rekao, duggo, i mnoggo iziskan, nikakose vecch' ne prikáza: Dà recesc: Boog biesce gnegga poslao nà sluxbu od diella bòxanstvennoga cudnovata. Longa vessela nà slúxbi Bóxyoy sfeto sfarsci xivotovanye. Sagrádila yest Manastir od Dieviçaa: á onà nà slúxenye od nemocchnijkaa neozdravglivvieh sáma sebbe pókloni Boggu, ù brieme od Raimunda Kardona viceretta Napolitánskoga.

IVLIO

IVLIO PAPA DRVGGHI millosti od B. Gospæ prijma: dovarscù-ye gnæ çar-qvu.

POG. V.

RADI mnozzieh uzrokkaa poceta od Pávla Druggoga vechiese ne grádyasce, Yulioyu Drugghi Papa ne samo hótio yest dovarscitti; pacek yosc náſtòya dobrò veoma utvarditti suprot gussare, i poganne. Bramántu daklè vriednomu gradittegliu pò Yeronimu Roveru Kardinálu Branittegliu od Loreta zapoviedda, dáse posspiescno náſtòyi graditi S. Çarqva. A Yeronim poxudom velikkom hotècchi urè ſiti S. Kucchiçu, uzijdao yest Çarqvu, i utvardio yèst obranittegliçami sfud okolo ná prilikku vechie od oggradaa, i Yakijnſtvaa pritvardieh, neggo od Çarqvæ. Ogradaye veoma liepa, Goſpoçka, i slávna, ù ſred od koyæ S. Kuchia izgledase od sfieh ſtránaa; á nád S. Kucchiom kako-

no gláva Kuppula viſoká zamirno uzvij-ſcena yeſt, pokrivená olovom ná dvoru; á iznutra prilikkami ſádá priliepiem iſpijſa-na potrattenyem vecchiem od pedeſet tiſ-ſuchiaa dukataa zlátieh.

Poslie tadá Yulio Papa otijde s' vóy-skom puut Bolognæ zá podbitti pod posluh S. Priſtólya vlaſtele niekoye immenom Ben tivogli : pútem ſvratiſe ù Loret ná dán Slávnoga Porodyénya B. Mariæ. Recce ù S. Kucchiçi Miſſu, i ná yednóy poslie per-guli navlaſc izdiellanoy, i poſtavglienoy ná dvóru, s' prislavniem velicánſtvom prikazáviſciſe sfemmu púku, koyiſe bieſce çicch' doſcáſtya Pápina veoma uzmnoxi-tijyi od obicáyi nakuppio, blágoſovi sfieh koliççieh, i darová im od sfieh griehaa (alliti od sfieh múkaa doſtoynieh zá grie-he iſpovidienæ çielovitto, i pravvo Oçu Duhovnómu) privelicko Proſcténye, koyi pohoditti buddu S. Kuchiu. Pravve Piſci-telçi koyigodi, dá Yulio Papa uccinio yeſt zaviet B. Goſpi, ſpravgliayucchiſe ná onij bóy pravedni. Vliezze ù Bolognu; izagh-náviſci Bentivoglichie; ſmirio yeſt vas graad. Poslie mallo, sfoyè Çarqvenne graddove Faénçu, Forlì, Ravennu. i oſtá-le sfè fillom opet primiviſci pod posluh, ka-dá voyvòde neharſtvom gnih obkrúxènye od Mirandulæ prodíglivahu, iſti Papa ſam neobicányem naùkom zá probúditi voy-

vodde,

vodde, i Boynijke ù sred vóyskæ otijde. Gdie doklè pod scatorom razgováraſe s' Kardinalij od Voyeványa, od ocittæ poghibili boxanſtvennom nazbigl bránom zaſctijten bi. Yerè gvozdena yabuka, kolickay' od Clovieka gláva, caſſom od nepriatégliaa toppovom mieddeniem privelіççiem izmetnuta, obboríuſci Scattor Pápin, niedno zlò nikako Papi neucini, alli komu druggomu od onezieh, koyiſe s' Papom razgováraհu. Poznà Papa B. Mariæ od Loreta pomocch, i iſpoviedda milloſt, alli çicch' zavietta gorurecennoga, alli yerbo nà parvo bubagnſtvo od toppa Dievіççu Mariu zavijknuo bieſce.

Papa Yulio obrágnen yeſt od B. Boggoroddiçæ.

Proſsietgiien daklè pridobittelſtvom od Mirándulæ, i druzziemi dobitima ù Lorèt putovà zà iſpunniti zaviette Boggu. i Boggoroddiçi ſarcanno zahváliuſci, gvozdenu onu yabuku zapoviedda, obieſſiti ù S. Kucchiçi, uſpommenu posledgnim', kolika bi kugga od gnegovvæ glávæ branitelſtvom Loretánæ B. Dieviççæ od bienà. Viſſi dànaſcgni yoſc dan nà lievoy ſtráni od ottára iz Sfétoga zijda. Poslie iſti Papa darovao yeſt zà prid ottar inçéfo od velikæ vriednoſti; Krijx od ſrebrà pozláchien od littaraa cetardeſet tègom ſtarovaſctittiem uréſſen: yoſcte dvá ſfiechnaka od dvaeſet, i Sceſt littaraa ſrebarna, posláuſci

sfè

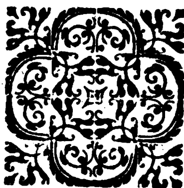
sfé tó iz Rijma. Ná podnoxyu od Krijxa ovæſu rjeci izdúbglienæ:

IVLIO II. PAPA. PRIVELIKI.

BOGGÒRODDIÇI DIEVIÇÇI LORETANOY POKLONI GODISCTE. M.D.X.

V OVOMV ZLAMENYV DOBITICHIESC.

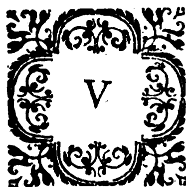
Ni tó bi gnemmu doſti; poslá yoſc dvá drugga inçéſa od rúdæ sſijlæ modræ uréſſe ná zlátom, i drághiem kaményem, i izgledniem tégom. Poklonio yeſt, i redovnijckæ odichiæ: mitru, i inni ureſſi Biskupski zá Miſſu: i drugga mnogga ná ureſſenye od çarqvæ, i inne mnogghe dáre.

B. DIE-

B. DIEVIÇÇA V LORET
Dievoyciçu od Sèdam godisctaa voddi: IVLIO Papa pocigne gráditi Polac: à Kragliççæ od Napulæ k'S. Kucchi dohodde.

POG. VI.

ROKIKONTRADI (miesto yès ne mallo, punno seglianaa ù Marki) biesce Dievoyciça od seddam goddisctaa Kcchi niekoga immenom Sabino, koyáse imenovasce Alessandra. Ová cúvasce nà pásci ne dalekò od selá occinæ ovciççæ; koyá, páscúcchise óvçæ, kleknulabi, i Boggabi molilla pò obicáyi pod dúbyem. Takò gonebudducchi yosc dovarscilla seddam godisctaa, sáma sebbe pòkloni Stvoriteglia Boggu. V sred molitvæ Boggoroddiçu sarcanno mollecchi, prikázayoyse nebéskom prilikom Dieviçça (bez sumgnæ bijla yest Boggoroddiça.) Koyá Dievóyciçu uhitivsci zà rúku sebbe dà sliedi, zapovied-

vieddayoy: takò sáma nebèska Kragliçça mallahnu dieviciçu tridesset mierraa voddi ù S. Kucchiçu; ter priveliççiem napugnenu vesselyem, i raddostyu od izgledanya sfoyaa prilikkæ, i Kuchiæ, odvoddiyu nà miesto od pàsce: vazda poslie kadàbise uspoménula od ovæ stvári plàcucchi Oçà Sabina nepristàyasce molitti, prossitti, i zaklinati, dàbiyu odvéo ù onù Kucchiçu, gdiesu tolikkæ sfiechiæ, i Kandiellæ, ù kóy priliepa onà Dieviçça pribijva: varrasce gnæ molbæ Otàç, alli dietinski, dà luduyye, sçienecchi; alli, koye miesto onà hotiasce zabigliexiti, neznayucchi. Dogoddise ne velè bremena poslie, dà Sabino sà sfom obitilyu sfoyóm ù Loret otijde. Tadà pocce Alessandra, poznávsci S. miesto, igratti od vesselya, ter obráchiena k' Oçù; Evo Occe, pravvi, ova yest onà Kuchia, ù kume priliepa onà Dieviçça bielom haglinom odievenà, biesce dovella: ovammo yá xúdyahse povrátiti: oviemse izglédanyem nasittiti, i uxivatiga. Zacuddise veoma Otàç, i ne pristà goyitti ù kchierri dobrostivvost. velè krat Otàç, à Alessandra yosç vèchie cudnovatu stvar mnozziem dobriem, i boggogliubniem gliúdem, i xenám, kadà biesce odrásla, naredno pravgliasce, i ocittovasce. Ovò cuddose zgoddi ù godisćte tissuchiu pétsat, i seddam. 1507. Nitti tō bi zà ludo. Alessandra vás

xi-

xivòt Dievstvo, i Dievicánski urès zaghar li, i gliûbi: devedeset godiſctaa xivie veoma prisfeto, pohoddecchi sfakko lietto B. Dieviçu od Loréta. Tolickiem od Sfetignæ gláſom xivotovaſce, dayu ù manaſtiru od Montealbotta Stariesſcinnu Goſpoyu uciniſce od Dieviçaa, gdie prósfietgliena bi cudeſſami yòſc, ne sámo krèppoſtimi.

A S. Otáç Papà Yulio Drùgghi, (búducchi vechie primijnuo Yeronim Kardinao Rovere Branittegl od S. Kucchiçæ) graditelſtvom od Bramanta Pápinu oggradu okolo S. Kuchiæ, uzmnòxit, i privelicak polac pocceo yèſt; s' odlukom zà prijmati, i goſtitti ù gném Principe, i veliku Goſpodu. Sfà gradya cetverimi kràyyi prilikkuye Kaſtiellu; à mijri od çarqvæ Slikkuyu oggradu. Od ovoga Polacca yoſc ù. 1617. nieſu dvá od trieh dielaa uzijdana. Iſti Yulio Papa od zvonijka temegli, i podumienti priduboki podſtavvi, i nazijda: narédio yeſt Pieſnitelçæ, Organe uzmnòxitiem tégom, i zlátom izglèdne: dvà privelicka zvonà, i priliepa. Vréſivſci çarqvu cinío yeſt, nakuupiti mrammora bieloga od privelikkæ vriednoſti, zà uréſiti onako, kakono yeſt uréſena ſadà, ù okolo S Kucchiçu, dà biga nebijla nà sfiet drugghi ſmart odnesla; Boog oſtavgliayucchi

od

od toga slàvvu, i cestittu pohvalu drug-gomu.

Mallo prie neggo Yulio Papa primijnu, utvardio on yèst Apostolskiem Pijsmom, nà sluxbu od S. Kuchiæ Opattiyu od S. Lovrienſa blijzu Loréta nà pogliu od Kastiella Fidárda, koyu biesce darovao Pettar Antonio Perotto od Réda Silvestrina Glávni Stariescinna B. Gospi od Loréta, sà sfiemmi sellami, Kuchiami, sinokoscami, gnivvami, maslinami, dubravvami, od koyieh gospodárstvo immasce. Papa istoga Petra uccini Vladaoça od Loréta, proçienivsci Sfetigna gnegovva, dà onommu, komu biesce drágo bijlo uzmnoxiti blágo Gospino, immasce bitti yosc dràxe sahrániti, i braniti uzmnoxeno.

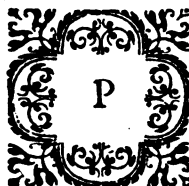
Pò smarti Yulia Papæ buducchi nà Sfetomu Pristólyu uzvijscen Leon Pápa Deséti immenom, dóyosce pohoditti S. Kuchiu od Loréta dviæ Kragliççæ tadà od Nápulæ. Imme biesce starijyoy, i mlàyoy Ivanna Aragonia. Cudesa ih privelicka cuvenà od Gospæ od Loréta iz gnih Kragliéstva izvedòsce, ter ù Lorèt, dósti pò duggomu puutu priko Abruçça tyà dò Márkæ Yakijnskæ potéghnusce. Sfude ih prijmahu pukovi s'velickiem véssselyem, i casténiyem. Zapoviedda Leon Papa, dàse prijmayu pò sfieh gnegovvieh graddovieh çarqvennieh

Go-

Gospoçki, i Kraglévskiemi pripravvami, ne toliko zà gostitti gnih, koliko zà proslavgliénye, i çasténye B. Dieviççæ, i Kragliççæ nebéskæ Boggoroddiçæ. Dàrovao yést, i istiem Kragliççam, i sfiem Karstyannom, koyibi pohodilli ù dàn od gnih doscastyá, i pocijtali naredno S. Kuchiu, Prosctényе od sfieh múkaa (zà sfè griehe odriescene pò Ispoviesti) dostóynieh. Biesce tadà Godiscte Gospodinnovo. 1514. tissuchiu petsát, i cetarnaesto.

LEON PAPA PRISLAVniemi Slobodmi, i millostiviemi uressuye S. Miesto, i darrovijmi uzmnáxa.

POG. VII.

OSLIE Leon Papa Deséti utvardio yest Apostolskiem pijsmom sfà Prosctényа, Slobbodi, i blagodárstva, Loretanoy S. Kucchi darována od prie, koyá darovao biesce Papa Yulio Drùgghi, i od starijnaa sfi predgni Papi; pacek on zà visce druzziemi, nad drugga, pijsmima obiel-

obielno naloxijo yèst. Çarqvu od Loréta ucinijo yest Kollegiátu, dávsciyoy pecàt, i ostále uresse od Kollegiate. Dvanaest Kanonikaa (meyu koyémi immahuse broitti Náyparvipòp, i od S. Kuchiæ Straxannin), i tolikóysce Redovnijkaa Sfeudielnieh, koyise immenùyu Mansionarij, tò yèst, Pribivatelniçi; à sceſt Diákaa, alli Xákanaa zà pomágati ù Kóru; hotio yest, dà buddu nà Slúxbi sfi ovi. Sfakkomu nà godisćte sfoyù naredioye plátu. Sfà Prosćténya, koyá se ù razliççieh Çarqvah sfakki dán uzijmayu, i prijmayu ù Rijmu, dárovao yèst, dàse moggu dobitti ù ovóy yednóy çarqvi od Loréta ù onij isti dnij od Pútnikaa, i od innostrannaçaa. Od sfegàse toga Priliepo Pápino pijsmo nahoddi ù Lorétu, koyega ovi yèst Pocetak: KADA MII (pravvi Pápa) uspomenuyemose od veliççieh, i mallo magne bezbróynieh sfeudilnieh cudesaa, koya Privisćni Boggoroddiçæ Mariæ Yedinorodyenni, uprásćanyem, istæ B. Mariæ Prislávnæ dielluye pri Çarqvi od Lorêta nà pomocch od mnozzieh Karstyánaa çicch' razliççieh nesréchiaa, i potrebbaa, sfudye potisćtenieh, koyise k' istoy çarqvi od Loréta sámiem duhovniem nadahnútyem uticcu; sćienimo dostoyno, i dásmo darxáni, istu çarqvu od Loréta ne sámo ù stárieh millostieh, i slobbodieh goyitti, i uzdarxati obrágnenu, pa-

Pijsmo Pápino nà slavvu od S. Kucchiçæ.

pacek yosc novviemi sfakki dán od pro-
slávglienyá darovimi, cástimi, i poklón-
stvimi uréfiti: i ostala.

Zapoviddio daklè yèst, dáse sámo ù Ra-
kanattu Settembra miesseça (ná cást Poro-
yénya od B. Mariæ) pokuppi, i proglási
Sáyám veliki, dvighnuvsci Yakijnski, Pe-
zarski, i sfi inni Yessenski od sfieh grad-
dovaa Krayicnieh. Proglásivscise prive-
likkæ slobbodi od ovéga Sáyma Rakanat-
skoga, ne samo Targovçi odasfieh stránaa
Karstyanni; pacek yosc i isti poganni po-
kuppiscese ù Rakanát. Dotarcásce Italia-
ni, Dalmatini, Niemçi Alemanni, Fiamen-
ghi, Gharçi, Arméni, Xudièli iz Spágnæ
proghnáni tadá, tèr isti Túrçi. Daklè ve-
cchi dio od gnih S. Kuchiu Gospinu poho-
yahu. Allise sámiem nevierniem Xudie-
liem, i Turkom zabrágnivasce ulazziti ù
S. miesto. A Gharçi, i Armenni (prem dá
mnozzi od gnih biehu Poluvierniçi Scisma-
tiçi) castényem, i pocijtanyem malloma-
gne pridobijvahu Italiane. Mnozzi od
gnih izkinuvsci ná vrátieh od çarqvæ seb-
bi postolè, i çrévye, ter uzdvighnuvsci
k' nebbu rukæ, i occi sfoyi k' S. Kucchiçi
pristúpahu; ná praggu nicciçe proteghnuti
Klagnahuse Boggu Sfemogúcchiemu, i B.
Boggoroddiçi; ter bise takò dosmúçali ná
Koliennieh dò slávnoga Ottára prid B.
Dieviççæ cudnovátu prilikku, immenuyu-

Castè S. Kuchiu Karstyanni Targóvçi, i Garçi Poluvierniçi.

cchi, i zazijvayucchi, YEZVSSA, i MARIV ponijxeno, i sarcanno.

Poslie Leon isti zabránio yèst, dà nitko neuzmòxe promieniti zaviet od Gospæ Loretánæ ù drùgga dobrà diella, neggo sámi S. Otàç Papa. Takò sadruxio yest ovi zaviet od Loréta s' oniemi Pét zavietti zadàrxániemi gnegòvoy Sfétigni. Nahoddise od sfega toga slávno pijsmo Apostolsko, ù komusu pohvalæ cestittæ, i proslavglienya privelicka od Priuzvijsçenæ S. Kuchiæ Boggoroddicinæ oviemi riecmi. Prisláv̇næ Dieviççæ Boggoroddiçæ MARIAE, od pohvalaa koyæ, kakono nepristòise, nikomu pristàyati; takò sçienimo, nikoga uzmòxnà zà ispunniti ih. Yèrbo nenahoddecchise prid Sfemog. Boggom niedno túxniem, alli mocchnijye grèscnikom branittelstvo, alli lasnijye pribiexiscte, dostòyno od sfæ dusæ, i pameti uxexenyem razmiscegliayucchi, dàse gnóy nayprie nà nebbesieh klàgnati immamo, poslie sfudye nà zemgli, dàyu immamo pocijtati, i castitti; ter miesta gnæ immenu posféchiena sfaççiem poctováányem immayuse uréfiti, súdimo: à onà navlasc, koyá B. Dieviçça sáma sebbi s' Angeoskiemi druxbami izabrála yest; i césto ù gnih nà pomocch, i sahragnénye od Karstyánaa tvorij cudesá bezbróyna. Meyu koyemi S' yedijgnenyem od sfih, sfiedocánstvom,

i po-

i poctovànyem mieſto onó Loretanſko ſlàvno glaſſovimi, i ceſtiem pohoyenyem od pùtnikaa nàyslavnijye, i poctovanijye doſtóynoſe broyij parvo, i oſtàla mnogga proslavglienya, koyáſu ù pijſmu.

Nebbi doſti Leonu Papi Slávniemi pijſmij uréſſiti S. Kucchiçu Goſpinu; pacek náſtòyya yoſc vechie Apoſtolskiem blágom obogattitiyu. Pomoxe veoma od Çarqvæ; i Polacca oggrádyenya: Dviæ od çarqvæ Sakriſtiæ liepo cinijo yèſt narèditi. Pocce razmijſcgliati, Koiém bi nacinnom, i tégom dovarſcio, ſctò bieſce namislio, pokuppi vſci liepi mramor, Yulio Drugghi Papa slávnæ uſpomenæ, Dozvà dàklè Sanſovin na Graditteglia yednako vriedna, i texit teglia plemenita od kijpaa kamenitieh, Zapovieddamu, dà iſpijſce prilikku od prislávnoga, i priliepoga ureſſa i téga, koyi mij, i vas ſviet izglédayucchi raddoſno, i veſſelo vechie tolikko godiſcta prie dovarſceni uxijvamo, i nikada dóſtiſe naſitiiti mòxemo gleddayucchi. Sctò namisli Sanſovin, narédio yèſt Leon Papa Goſpoçkiem ſarçem, dàſe gráditi pocne.

Negleddayucchi potratyenye privelikko od zláta zapovidio yeſt, dàſe doneſe pridrághi, i pribieli mramor tyà iz planinnæ od Karraræ pò morru nà drievieh veliçieh, pridugghiem obhodyenyem (yere

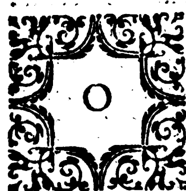
od potrebbæ yest okolo sfæmallomagne, Italiæ nositti) i nastoyao yest, dáse ù Yakijn, alliti dò pomórya Rakanatskoga prinese, i tuy izkarçáye. Odklè nà kollieh bívoli ù Lorét potézahu. Gdie privriedni kámenari od onèga briemena privelickom plátom dovedeni Garckiem, teré Rijmskiem od stari jnaa tégom diellahu, i uresſivahu. Yosc Leon Papa urésio yèst Opatta Antúna Perotta Vladaoça od Loréta: Darovàmu oblast, dà obuccen, kakono Biskup Missu govorri, i nà Sfarhi od S.Posfetillisćta Biskupskiem nacinnom mnoxtvo od púka blagoslívglia. Poslà poslie cetirri Sfietniçi od srebrà pozlàchieni, i texàni sasmà liepo, lakat i poó duzzi od pedesét littaraa.

Poslásce tadà i mnozzi druzzi dare B. Gospi. Antun Leiva Voyvodda od vóyskæ Spagnúlskæ poklonio yest urès od Misnika Dàmasckin rudiem zlátom napletén. Kragliçça Vgàrska prilikku pokleknutu sfoyù od srebrà tridesét littaraa. Markéxiça od Mántuæ odichiu zà Misnika, i Sluxittegle od velikæ Missæ srebróm, i zlátom texánu. Mnozzi druzzi inne dare bez gnih immena dôsti liepe, i vriedne nà cast B. Dieviççi poslásce.

SLAV-

SLAVNI POP NASC Dalmatin ù Lorét dóyde, izkinnutu sebbi od Turakaa utrobbiçu s' sarçem ù rúçi nossecchi.

POG. VIII.

VO isto brieme pricudna stvar, i vechie rádi ne izmiernæ Boxyæ krepposti, neggo çichia od tvorénya neobicáynosti dstóynavierræ Loretanu ùccini çarqvu veoma slavnijyu pò sfieh krainah zemoglskieh. Pop biesce nasc Dalmatín, coviek stárom dobriottom cestit, i isti on velik B. Dieviççæ glúbittegl: Oví srechiom od Turakaa uhityen, nà odmetnutstvo od S. Vierræ Karstyánskæ sfaççiem na cinnom Turçi vabecchiga, pogardyenæ gnih rieci, nechiu rieti duhom, pacek ni ùhhom sfoyíem sluscati nikako nepodnásasce. Takò nà gnih pogardu (dà im budde mucno) slobodno, hotte, i césto zazijvasce Sfeta Immená; ò Isukarste, ò Maria. Ra-

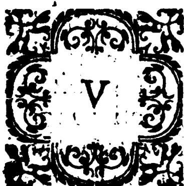
ſarceni onij pijtahu; Sctò tolikko onà Imménà zazijwaſce ? Yerboſumi (recce) ù ſarçu zapecatyena. Tuytakò Turçi priſtiſimu, dà chiemu ſarça izkoriepiti, akò caſſom ne prokúne Iſukarſta, i Mariu. Varrateſe veoma (reccé on), ſarçemi izkoriepiti mòxete; nazbigl Iſukarſta, i Mariu nemòxete. Tadà oni mahnitti raſarcbom nà Popà skùpno britvami navâliſce. Tadà Dalmatín naſc zazijvnuvſci B. Mariu od Loréta zàviet ovoſe, akò xijvot oſtànne, s' parviem briememom, dàchie k'gnóy otijti. Ovi glás raſarcenieh uxexe vechie. Dàklè Popà okrûxiſce, tèr razpolûtivſci, i otvorivſcimu parſi garkglian sà sfómeù utrobbiçom odrézan izkinnuſce; tèrmu ga polumartvu; ſad ſad, kakono ſçiegnahu, martvù ù ruku ſtavviſce, zaèdno poruganyem pſuyucchi, rekòſce: Póydi, veech' potarci, ter utrobbu, i ſarçe, ù kóm pravviſc, dàti ye Maria Loretána, k'gnóy odneſi, kakonoti ſe zaviettovao. Nadhoddi vierrovanye, alli ne Boxanſtvennu krepoſt, ſctòſe poslie uſpomenuye. Polumartav Pop Blaxeni (Boog uzdarxaſce ſmart, i ſnághu darijvaſce) nápried putovatti pocce. ter od mnozzich dânaa putovanye barzo dovarſcivſci, ù Lorét dóye, sfoyè ſarçe noſſecchi ù rúçi. Stud kud ſtúpa, kuppiſe okolo gnegga gliudſtvo, alli xegliom zà viddieti, alli zà uzaznatti ſtvar. A on Lo-

Dalmatijn Blaxenni Pop Muccenik ù Lorét noſsi utrobbiçu sfoyù.

Loretánskiem navlasc sluxittegliem od çarqvæ otvorrenæ, i práznæ parsi, i podighnuvsci rukom utrobbiçu sfoyû kazijvayucchi, sfù cudnovatu stvár ù kratko izgovára; sfi kolicçi gleddayucchi zabuscenyem, i zacudyenyem zablènuti. Nayposlie hválą B. Dievicçi sarcanno uzdávsci, i Sfetiemi Sakramenti pokriepglien, i oruxien, prid B. Boggoroddiçæ obrazzom, i Zagarglenyem (dostoynoye vierovati) duscu izdahnù. Ista Vtrobbiça obiescenaye duggo brieme stála nà izgled od pútnikaa innostrannich ù suprot od S. Kucchisçæ. Koyá budducchise saghgnijla, priliçna od darvà drugga, i ondi pribiená, mnoggo goddinaa uspòmenæ od ovoga, pribijva cudda; à sadà nà yednóydaski Pop s'utrobbiçom ù rúçi napijsan izgledàse, i pod gnim izpijsana yest sfà ovà stvar cudnovata, kakonoseye dogodillà. Cudnovato cuddo nazbigl tolikom yest sfiedocbom proglásceno, dà yes griehotà, od gnegga sùmgniti. Mnozzi su yosc xijvi, koyisu viddieli od darvà utrobbiçu, i primnozzi od miestanaa govorre, dàsu od starijyieh culli, govoritti, dà onij isti biehu izgledali ocimma istu istinu od Popà Dalmatina utrobbiçu.

BOXANSTVENNO su Túrçi proghnani od S. Kucchiçæ Loretánæ, à Karstyanska vóyska lakoma varrana ostàye.

POG. IX.

ISTO dobba B. Dievissa cudnovato sfoyù S. Kuchiu, i Lorét obranila yest. Selim unùk Mahometta Turski çar, xúdecchi porobitti S. Kuchiæ blágo viekom netaknuto, nisćta srecchnijyom sfarhom tolicku nepodobstinu hotio yest tworitti, neggoyu Mahomèt gnegov died tolikko prieuzhotie cinitti. vechie Selim sfæ puccinæ morskæ boynickiemi drievijmi robgliásce, sfù poslie Europu mislecchi, sà sfiemmi od Zapadda krainami pod sfoyè gospóstvo, i sabgliu podbitti, kakono i sadà zà lúdo hvastayuse oholli Turçi. Daklè on nà gúsu pomorsku vóysku privelicku ù Italiu poslà; ter od Dalmáçiæ, i od Pùgliæ kráinæ prorobívsci, uffanyem od porobgliénya Loretánskoga dozijvani, k'Mar-

k' Marki Yakijnskoy yiedra podvigosce. Oggradu od porta Rakanatskoga poplienisce, i sfæ Kucchiçæ poxeggosce. Vecchie suprot gnim nenossecchi nitko oruxyé, ù Loret s'uxexenom poxudom tarcâhu. Kadà ostávglienu od umarlieh gliúdij, i branittegliaa S. Kucchiu, od nebéskieh boynijkaa brágnenu, i utvardyenu ochiútisce. Yerè pogledavsci iz daleká S. Kuchiu Loretánu, tolicka gnih strahochiá uhitti, dà nà postúpanyu pristrásceni kom godi nebéskom prikazzom pút morra ù drievassi koliççi utekosce. Selim húdi tvorittegl od nepodóbstinæ mallo poslie bez súmgnæ Bóxyom rasarcbom púknu, i poghinnu túxno gliútom, i poghardnome nemocchyu od kánkara. Nisctase nepristrascisce xestokkom Selimma smartyu prizlobni gussari. Pravvilisu poslie Turski Súxni, koyi pobieghnuvsci, ù Lorèt nà zaviet k' B. Dieviççi dohoyahu, dàsu Voyvoddæ od gussaraa cestokrat vóyskæ pò morru zà porobitti Lorét dovodilli. Alli tukako bi viddieli S. Kuchiu, udilye uhitivsci ih strahochiá privelikka povrachiahuse usillovani nà trák; govorecchi, dà yès ondi Sakrivenà istinom Boxanstvenna kreppost. Takò se sminnost obrátila yest ù castényé. Yerè budducchi glassovi ovi meyu Túrçi, i gussarij proglasilise, od onoga briemena niedan

Selim çar poghinnu.

dan od gnih yedvà kadà smio yest robitti, alli táknuti onæ kráinæ.

Yednom dviæ fusctæ Turskæ poglie od Loréta porobisce, koyæ tutako oni isti dán uhichienæ upaddosce ù galiæ Kanaletta voyvòdde Bnetackoga. Ovi lupexe gussa-re obiessio yèst, i otteo lupésctinæ sfæ ko-likkæ. Takò Slavva B. Gospæ od Loréta Sfudde meyu poganni ostà prosfietglie-na.

V ovó isto brieme nie vechie bijla brá-gnena od Turackæ sillæ S. Kuchia; neggolí od pohlépofti, i lakomosti boynijkaa Kar-styánskieh: nazbigl nebéskiem zasctijte-nyem. Francesko Maria Herçeg od Vr-bijna biesce ostáo bez Gospústva, koyému biesce uzeo Leon Papa, kako stvár çar-qvennu. Alli mallo poslie, buducchiga opet oruxyém, i sillom ugrabbio Herçeg, hotte on pò Márki Yakijnskoy plienocchi, i robécchi tarcásce, nà priekor, i zà osfe-titise, kakono on govorrasce, suprot Leo-nu Pápi. Vóyska gnegovva biesce ismie-scana od razliççieh náròdaa, koyem niye-zik opchienni, ni nacin od xivgliénya bie-sce; à robgliénye dràxe, neggo casténye od vierræ. Nemogga sce ih vechie vláda-ti, ni uzdarzati, ni isti Herçeg: voyvo-dinçi, i glavniçi mnozzi odávna nà blágo Loretánsko hlépiahu. Meyu sobbomse

bija-

bijahu pò otáynieh poslániçieh dogòvorilli. Daklè nà glaviççu od Filatrána ne dalèc od Loréta okolo mráka veccer pokuppisceése, s' tome odlukom, dà ù yutro ranno osvanuvsci dán S. Kuchiu bez branitteglyaa práznu porobitti otijdu. Nemogosce tolikko skrovito dogovorittise proklétniçi, dà ne uzaznú prihúdi gnih doggovor, sasmà Herçeg dobrostivvi, I razborriti. Pocce ih on pò tumaccieh molitti, od zlà odvrachiati, i nebéskomu osfetom strasciti. Biehu Zlocinçi ogluhnuli sfi kolíççi, bucecchi pohlepost, i lakkomost. Takò vecchi dio od gorrieh, pridobi dio od bòglieh. Prie Zorz, i sfijta, poslávsci naprieda uhodde, kuppitise prihúda druxinna poccé.

zóyska Herçegga od Vrbijna.

Sliedi Herçeg vóysku sillom, koyú uzdarxati, ni vládati neuzmòxe. Alli nepomagnkà prisfetoy Kucchiçi branittelstvo od B. Dievíççæ. Poslánæ uhoddæ nebiehu dalekò od Lorèta, i sfà viddecchi slobbodna igrahu od vesselya; kadà tutako od strascnieh staddo vukovaa (dà Xivinsku od gliúdij yadovittost zvieri podbiyyu) iz náyblixæ scummæ iztarcà: ter kakono narédyena vóyska nà uhoddæ naváhisce; od gnih mnozzieh iznenádkiem strâhom mahnittieh zaklasce, i razdarpisce; innieh raztierrasce nà trák, od Spassenya yur vechie mislecchi, neggo od lupé-

sctinæ.

fctinæ. Ovij, kakono k' parviem od vóyskæ dotekòfce mallomagne ne ftráhom, tarcenyiem, i iztrúdyenyem udúfceni; odahnúvfci od ftráha tolicka, od biexania razftercanya, i od pripaddenya uzrok druxinni proklétoy od tolikko velickæ nepodobfctinæ právitì pocéfce: govorre im vechie, ter vechie; Dà vidde, fctò ciné: Boog yèft ftraxannin, i osfetittegl od Çarqvæ od Loréta: tolikka filla od vukovaa, tolikko ftráfcni trúpi od zvierij ne iz onæ fcummæ izífcla yèft, neggo boxanftvenno nà pograbitteglie poslána yèft lupèxine: nitti oni immayufe tolikko bitti s' vóyskom od ftrafcnieh zvierinaa, kolikko sà Sfemogucchiem Boggom, i s' nebéskiemi boynijçimi. Tadà mahnitti od vóyskæ glávni vòyvodde ftráh od uhhódaa, i pripaddanye, kakono lúdo, boynickiem pofmiehoványem odmetnuvfci, nifcta ne magne nà porobftvo tarcáhu. Iftinom názbigl, kakonofe S. Kuchia ù ociyù prikáza, caffom sfù vóysku proklętu privelicka ftrahochià obhitti; i sfi koliççi pomamglieniem prilicni tréftife pocéfce, ù prihúda farça od 'sfieh poslánom od Gofp. Bogga tréfcgnom. Tadà vechie takò budducchi iztréfsli mahnittoft, povrátifce voyvodde od zlobbæ ù febbe sami febbe: tèr alli od Bogga rafarcena, alli sfetignom od Çarqvæ priftráfceni, sfi koliççi od namifcglienæ zlobfcti-

næ

næ pokàyascese, i odvrátisce. Alli etto, nekàse nebi voynijcka sarça nà zlò opeta, povrátila, sméteniemse novvo cuddo prikáza. Yur mnoggo od dnéva biesce prósclo, kadà cassom magla iz nebba padnuvsci, pravvise, dà mallo pò mallo okolo çarqvæ gústo stísnuta, izglédanye od gnæ uzze; budducchi nisćta ne magne ostála ù okolo miesta Súnçem prosfietgliena. Tó oblicye ù occi namètnuto, od boynijkaa sarça yoscte nekrénuta uzdarxa. Tadà priveliççiem naxèxenyem sfi obhityeni, posarnúsce nicciçè nà kolienna, tèr promienivsci sminnost ù pocijtanye, zà utièsciti Boxyu, i Boggoroddicinu pravednu rasarçbu, ù Lorètse upútisce. Pristupivsci sfi Koliççi, à navlasc voyvodde, ù Sfetu Kuchiu Klagnayucchise uliezzosce, tèr metnuvsci nà tlè kolienna od namiscglienæ zlobsctinæ prosctényе ponijsceno, i skrúsceno prossisce. Slobodno B. Dieviççu, kóy htielli biehu blágo pograbbiti, darrovimi poctovàsce: takò mahnitti pocétak od púta, sfarhom spametnom dovarsciose yèst. Vrbinátski Herçeg vesseo s' B. Gospomse obesseli raddi odvráchienæ nepodobsctinæ: barxe iz sebbe iskinnuto oruxyé prid parviemi vrátmi od S. Kuchiæ obiessi nà uspòmenu od tolickoga cudda: Zaednose zaviettova iz Márkæ izvèsti sfù vóysku. Nit zaviet privarrio yèst. Od

Cuddo novvo, i velicko.

vede

vede strascnu vóysku; tèr takò i Loretána Çarqva, i sfà Márka boxanstvenno od strá ha, i od porobgliénya oslobodyena ostà.

LORET OD LEONA Papæ Mijrimi Oggrádyen yèst; à poslie Klement Sedmi S: Kuchiu liepiem urèssom naprávglia.

POG. X.

SLVSCAVSCI Leon Papa ovæ stvári od Loreta, namislio yest, brániti, i zasctítiti S. miesto gliudskom pómgnom, i branittelstvom. Daklè zapoviddio yèst dáse obròve, i potokke scirokè izdúbu ù okolisc od Loreta, tèr dáse od zemgliæ kuppimi, i zijddovimi, i oggradami opásce, tèr okrúxi, ù godiscte 1520. Priloxio yèst yósc mieddenich toppovaa zabragnènye, i nà dalekò odbiyènye od nepriatègliaa. Tadà primijnuvsci Kardinào Rovere od Loreta Branittegl, Bernardu Kardinálu od Bibienæ; poslie koga Yulianu Ro-

V godiscte 1520.

Rodulfu Priuru Kapuanskomu od S. Oçà Papæ priporúceno bi Branittelstvo. Ovomu zapoviedda Leon Papa, dà sagrádi Kuchiu gostíniçu zà ubogare pútnike. Poslie cinío yèst stvoritti Zvono privelicko od. 20000. dvaeset tissucch littaraa tèxko: nadievsci mu imme Laureto. Nagovárasce cesto, dà zà gnegovva xivotà pospiescise Sansovin Kámenar vriedni s'druxinnom, dovarscitti priliepi urès od bieloga mràmora, koyi mij uxijvamo sadà, i izgledamo okolo S. Kuchiæ. Nahoddese Leónovæ casnæ kgnigghæ upijsanæ istomu Sansovijnu, ù koyiehse ćtè rieci od privelikka prosláavglienya od S.Kucchiçæ B.Gospæ od Loreta. Nisćta ne magne nie moggao Leon xivieti dò dovarscènya. Takoyer zà Leónom yedvà godisćte danaa xivio yèst Adriano Papa Scesti, coviek dobrostiv, i razzuman, koyi nie moggao ù tolikko mallo brieme niedan dár, ni urès S. Kucchiçi ucinitti, alli poklonitti; nisćta ne magne dàbi bio diglimu xivòt, ocittuye gnegovvo pijsmo i kgnigga poslána vladáoçu od Loreta, koliko sláνno misćegliasce proslavviti S. Kuchiu.

Privelicko Zvono od 20000. dvaeset tissucch littaraa.

Poslie zà Adrianom Sceſtiem uzvijseen bi Leóna Papæ bratuced Klemento Sedmi immenom Papa. Ovi náyparvo, i naydràxe vechie nisćta ne sçiegnasce, kolikko S. Kuchiu od Loreta Apostolskiemi pijsmi

ma

ma urèsitti, i proslavviti, tèr iznovviçe millostiviemi uzmnòxiti, i uzvijsciti, k' starijyim dàrovom blagodárstva novva priloxívsci. Meyu ostála dobrocinstva uccini ovó, dà oslobodi Loret ù sfemu sasmà od Gospodoványa, akò koyè immahu nàd gnim Rakanatèzi, dvighnuvsci gnime sfù oblast. Biskupa od Verónæ Mattea Giberta postavvio yèst vladáoça od Loreta naukkom, i kreppostyu sfietla coviekka, dár ne mallahan. Od gniegga Loretána çarqva posfechienom pratexyu, dobriemi Kanonicimi, i Slávniemi slúxbami, alliti cerimoniami naprávgliena, i počtovana yèst: gustierna uzijdana pò nared bi Kardinála Rovera dovarscena, veliççiem alli od putnikaa, alli od miestanaa dobrómc, i koristyu. Xúdyasce veoma dovarscitti náyvechie prislávni urès okolo S. Kuchiæ. Takò Antúna Sangalla, Rafaella Baccia, Nikollu Tribula, i drugghe kamenare s'velikkom plátom, i potrattenyem dòvede. Poslà vladáoça od graditelstva, ter navlasc od onòga slávnoga tèga mramorskoga, Raineria Nerucia vried na meyu dobriemi coviekka. Nerucio daklè, doklèse inna tègom diellayù, obboritti cijni zijddove od opèkaa, koyi okolo S. Kuchiæ biehu zà podpor sagráyeni; à od istæ S. Kuchiæ Boxanstvenno odmètnuti, i od máknuti, zà izgled cudnovàti biehu. Od

klè

Ne tolikko ostàvivsci miesto prāznoŝ koyè od stároga cudda bitti uspómena immasce: novvi zijdovi okolo S. Mijraa sagraditi drágo bij, koyi texániem, i izdiellaniem mramorom obúceni izvánka na dvóru uressivalibi S. Kucchiçu;i uzdarxalibi nadzijdanu bótu novvu; dighnuvsci stáru S. Strihhu od grédaa, i dasákaa: nekáse nebi kadgod rádi mnozzih Sfiechiaa súhi, i stári lijs sćettom od S. Kuchiæ uxègao, od kámena dósti tvardu bôtu uzijdásce! Nauk od gradittelstva hotiasce dáse podumienti, i temegll dubokò namieste, nekà mòxe ù brieme od veliççieh tréscgnaa zemalskieh, Stanovittose, i temeglitto uzdarxati od tolickæ vriednosti sláνni tég, i urés. Tadà daklè od S. Kucchiæ mijri (nekà yoyse nezgoddij podkóppanyem od zemgliæ koyagod sćetta) pokroviemi, kakonoye obiçay, i konoppim uvézani veoma, ter priyáçiemi obiesceni guminami tolikko brieme visoçi vissisce iz arganovaa, doklè sfarscivscise yammæ okolo, novvi podpôrni temegli, i podumienti izhoditti pocésce. V koye brieme, dósti ocitto yèst (yerè primnozzisu ocimma stvar gleddali) pod Sfétiemi mijrimi podighnutiemi, zem gliu izmarvgliemu, i práscnu, térè plooi od gnivvæ podmécen, i inna od opchiennoga púta, koyi S. Kucchiça biesce pokrilla, zlaményа náyoscese; novvæ od ſtároga

cudda uſpomenæ. Sćtò od mnozzieh radà zamierreno, i izgleddano, Yeronim iſti Angelita ù Izpijſanſtvu od S. Kuchiæ zà uſpomenu napijſao yèſt.

GRADITTEL, VZDAvſci Sféti mijri probíyatti, Boxiom ſillom uduſcùyeſe; à Klemento Papa yoſc vechie caſtij S. Kuchiu.

POG. XI.

PROGLASIVSCISE pò sfietu od S. mieſta Velicánſtvo, potrebba bij vechie vrátaa ù S. Kucchiçi otvoritti. Tadà yednà biehu sáma vráta (górusmo tó rékli) pò ſriedi od zijda onoga, koyí obrátyen puut Sivvera ſedmozviednoga yèſt; tudde ulazzaſce, i izlazzaſce mnoxtvo privelikko: takò yedni druzzieh tiskayucchi i mécecchi, niekkoliçi (yèrbò parviem náyzadgni povrátitiſe ne dopuſćtijvahu) iſtiskńuti, i potiſćteni zaduſcivahuſe. Dalè (ſćtò odávna od mnozzieh xúdyaſceſe, i od

i od Leóna Papæ ná nadvórgnemu mra-
morskomu ureſſu odlúceno bieſce) puut
ucinitti króz Sféti Mijri drágo bij, otvo-
rivſci dvòya vráta ná ſuprot od dvieh mij
raa. Tutakoſe od Gradittegliaa sfietto-
vánſtvo govvorom odneſe, nazbigl greſc-
naſe ſtvar ſçiegnaſce, ne vechie mieſta-
nom, neggo pútnikom, onè mijre gvoz-
dyem oſqvarnitti, koyé Boxanſtvenno pri-
glédanſtvo tolikko Stottinaa godiſctaa
Spaſſene, i netáknute bieſce ſahránilo.

Mnozzi ocitto rexáhu; tkogòdi tó ſinjet-
ti budde, néchie bez porraza nazbigl ſmrét-
ti. Daklè od nebéskæ raſarcbæ ſtráhha
Kamenare od diella priſtráſci. Nebi ſúd
ſtráh: tó ukáza, dogodda. Netúçio gra-
dittegl vidivſci, dá niedan od Kamenará
ſmiaſcę, táknuti, on sám Sféte mijre pro-
bitti ſprávviſe, vèchiom od nauka ſmiñ-
noſtyu, neggo poctovánſtvom od S. mie-
ſta. Daklè tutako mlátom ú S. mijr bubnu,
caſſom rúka otarnúvſcimu, neobicáyno na
xèxenye ſtráſcno oſtála uda, i pút sſú uhit-
timu. Obliedivſci póslie vás obràz, ve-
liko zlò navieſtivaſcę: vèchie oſtavivſci-
ga dúh, koyi okolo biehu, pádayucchi
gnegga prijmayu, tèrga dóma ná rukáh
odnoſſe vecch' martvá, neg' xijva, i bez
sfakkoga chiútyenya. Lexao yèſt zadúſcen
úraa mallomagne oſſam, daklè gnegovva
xená bogomilla, tèr od B. Dievicçæ pocij-
 tani-

taniça molitvami, i zaviettimi od Gosp. Bogga, i od B. Boggoroddiçæ prosctěnye muxu isprossilla yèst. Náyposlie daklè od xivotà toplijna, koyà mallomagne sfè tielo ostavvila biesce, pò údiehse pocce vrà-chiati, i dúh slobodnijye prohoditti. Otvo rívsci occi, pocce okolo sebbe, poznávati cégliad. A yúr vecch' ù paméti sminnost sam Sfoyù Kárasce; prosctěnye, i pomocch od B. Mariæ prosiasce: nitti zà lúdo: Ozdràvvi; pijsa Pápi sfù stvar, kakonose dogodilla biesce, sfiettovase, sctò hotiasce, dàse ucinij. Papa mu 'odpijsa, zapoviedayucchi Neruciu, dà bez súmgnæ dovarsci pocétu stvar Namiestnikom Boxyem, tvoriтegliem, i nareditegliem: tèr zaedno sarcanno nagováraga, dà Sféte mijre probiye ne tolikko mlátom, i sminnostyu, kolikko pöstom, i poctovánstvom od B. Dieviççæ otuxien; takò chiese nazbigl stvár pò ossúdi náyposlie prigodditi. Yèrbo chie ugodnà stvar bitti B. Dieviççi, puut otvorren nà Spassenye od pútnikaa, koyayes cinilla donieti ovu S. Kuchiu zà gnih, i sfieh zdrávye, vessélye, i spasseno xivglienye ù ovæ stránæ. Nisctà ne magne Nerucíose strà scasce, opeta stàviti rúku nà diello, ù kómu prie tolicku poghibil ochiútio biesce. Náyposlie Pápina zápovied potiççasce, i çknenye od otvorenya od vrátaa, zijdanye uzdarxasce, náydyese yedán mla-

inladicch ne ſtráſclivviça, koyi ù Papinu uzdáyucchiſe vláſt, i pún priatèlskieh riecij diello pohittì. Ventura Perino immenòvaſceſe; diak Sluxittel bieſce od S. Çarqvæ Loretáne. Ovi tri dnij poſtìvſçi k'Sfetomu mijru s'mlátom ponijxeno priſtupa. Okòlo gnegga i mieſtani, i pútniçi biehu mnozzi; tadà Perino ovæ rieci prògovori: Sfeta B. Dieviççæ Kuchio, proſtì pràvednoſti: ne yà tebbe oviem mlátom, neggo Klemento Boxyi Namieſtnik poxudom od ureſſenya tvóga probijyate: on tebbe ureſſenu, on tebbe otvorrenu pútnikom xelij. Drágo buddi Boggoroddiçi, ſctò yèſt drágo Bóxyemu Namieſtniku. Molívſci on takò zabigliexeno nà mijru mieſto lupnu zdràvvo. Gnegga poslie sliedecchì Kàmenari pôſtom, i poctovanſtvom ukriepglieni, tròyya otvorriſce vráta, od koyieh dvòyya Slobodno puku ulazzenye dávayu, à trètya Redovnijkom dávayu vliezzenye ù mieſto od S. Kuchiæ Sfetijye, gdieſe nahoddi nàd oggniſctem, od B. Dieviççæ Prilikkà, od izgára recenà, i upijſana.

Nacin od probiénya od S. Kuchiæ.

Tadà yoſc raſciren bi prozorich maláhni, koyi yedàn sámi nà priedgnemu mijru mallomagne ſuprotiva od Goſpinæ prilikkæ; ter utvardyen priliepiemi pozlatyeniemi mieddeniemi mrexami. Kamènyem izvadyeniem, ſtára vráta doſti pò ſriedi

ſcirokà zazijdaſce. Od tadà novvi zijdati mijr pocèſce veſſelo, tèr prislávniem od izdiellana mràmora ureſſom pokrijvati, i odievati.

V ovò iſto brieme B. Dieviçça od zlà velikka Papu Klementa obránila yèſt. Privarrom, i himbom od nepriatèglia, bivſci uhityen Rijm Grád, Papa ù priyáku Adriánsku oggradu uliezzao bieſce. Ondìga obſieddoſce Boynijçi Çeſſarrovi, i nemoggucchi vechie gnih ſillu podnoſitti, ne zaviettimi sámo, pacèk yòſc i kgniggami od B. Dieviççæ Loretánæ pòmocch poccè proſsitti. Nittiſu s'vietrom poslánæ molbæ (pijſce Bernardo Cirillo): Papa ne velè poslie pò ſriedi od boynijckieh ſtrielaa ù slobodnæ ſtránæ utekkao yèſt. Zatò iz zláta, i ſrebrà Loretánskoga nà zayám, okolo tri zlátieh tiſſucchiaa pokupglienieh, i Pápi ù velickoy potrebbi prigodna pomocch poslánieh. Takò Klement dvòyìm B. Dieviççæ dobrocinſtvom, ocittu poghibbil od ſebbe, i ubògarſtvo uklonio yèſt: Daklè budducchi Karla Pètoga çeſſarskiemi uresſimi ù Bologni okrùnnio, tèr vrachiayucchiſe ù Rijm k'S. Góſpi od Loreta Branitteliçi, i Osloboditteliçi sfoyóy nà pozdravgliènye, i pocijtanye zavrátioſe yèſt. Hválæ doſtóyno uzdávſci, i zaviette Boggu, i Boggorodiçi iſpunnivſci, zapoviddio yèſt, Graditteglia, i Kamenarom, dáſe

po-

posſpieſce, i uzhitre dovarſcittivechie pri-
slàvni oni urès od priliepoga mramora.
Zà dovarſcénye od ovieh tégaa pinézij,
koyi nà zayám od B. Dieviççæ uzzeo bier-
ſce, vrátio yèſt. Takò zà xivotá gneggòv-
va i ſtriha od Çarqvæ, i kúba nàd ſvétom
Kuchiom, i slávni urês od mramora, i dob-
bar dio od Pápina Polacca dovaſciſceſe.

KLEMENTO PAPA Cíni Poſiecchi Dubravvæ; i poslà tri Kamarniçi sfoyì ù Dalmaçiu, i ù Galiléu.

POG. XII.

RASCE ù Lorétu grádu ráddi ulagghæ, i zlóga aëra mnoxtvo velikko, i tolikko, dà mallo tkò vèchie hotiaſce pribijvati ù gnèm mu. Pòglie yès bijlo okolo sfè blatno, i nezdrávvo pod ſcùmami, i dubravvami kalovittiemi takò, dà mieſtani vechie mieſſeçaa od godíſcta hropotglivvi, punni slijnaa, i bliedi biehu mal-

lomagne ne sfi koliççi: mnozzi slâbbæ, i nezdràvva snàghæ xivòt xivgliahu; dieciçça ù dietinstvu blieda, i tarbuscgliasta nezrellom smartyu mrâhu. Rekaobi tkogod, dà yès obrâla B. Dieviçça onò miesto nezdravvo, nekàse od gnæ branittelstva spassenost, ù sred miesta nezdravva vechie uzvijscena ocittuye, tèr nekà miestani od Loreta gnæ gráda sfeyer vechie pripravni xijvu zà ottiti s' gnom ù Ráyskomu dvóru nà nebbu viekom pribijvati, neggo velè godisctaa ovi nevoglni xivòt pri gnæ Kucchiçi nà zemgli prodiglívati.

Papa daklè nà uzviscenye od S. miesta, i raddi zdrávya, i uzmnòxenya od miestanaa (koyi biexécchi prazno miesto ostávgliahu, viddivsci, dàse gnih dieciçça nemoggahu odhrániti zdravva, ni duggo xijvieti) sfiettovànyem od Gradittegliaa zapoviddio yèst, dàse blixæ blatnæ posahnu loqvæ, i kallove; à scummæ, i dubravvæ okolo possieku. Liepæsu çichia toga kgnig ghæ ù pijsmu poslánæ od Sfetìgnæ gnegovvæ Vladáoçu od Loreta Ivannu Antúnu à Statis; i Antúnu Sansovínu Gradittegliu. Pocêsce ovì sarcanno, i dobrovoglno pò narédbi Pápinoy stvar diellom varscitti, ù godiscte. 1533. pokúppivsci texáke, i ubog gare pútnike dubrávvu náyblixu Loretu oborìsce, i possiekkosce; izkopávsci po-
tokke

tokke sfudde puut rie*ka*, alli morra posu-ſciſce blatto, i loq*v*æ, ter *k*alo*v*ittæ *v*odinnæ izlijſce: naſtòyaſce koppayucchi oboritti goriççu immenom Monte Reale, i Montino*v*o, nà *ko*y iehſe kupgliaſce maglà, uzròk od zlæ ulagghæ, i aëra; ter koyæ zaſtúpahu, i zapriecí*v*ahu od zdra*vv*ieh *v*iettaraa iz góraa, i planijnaa *v*elliçieh dijhanye. Alli ſt*v*ar nemoggaſceſe takò barzo bez dùgga briemena do*v*arſcitti; zatóſe *v*echie ſamo pocélo yèſt oborén*y*a, neggo do*v*arſcillo.

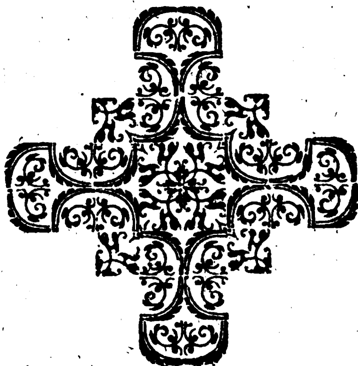
V o*v*o dobba Yeronim Angelita plemenita rodda *v*laſtelin od Rakanatta, i co*v*iek xi*v*oto*v*ányem kreppoſtan meyu sfo*y*emmi mieſtani izpijſao *y*èſt cudno*v*atæ ſt*v*ári od doſcaſctyá S. Kucchiçæ od Loreta. Iſpijſanſt*v*o, alli Iſtoriu on iſti poklonío, i pri*k*ázao yeſt *K*lementu Papi Sedmomu. Vzròk od Iſpijſanſt*v*a bijliſu nie*k*oi Dalmatijni naſci, koyi iz Pijſamaa Tarſat*sk*ieh doneſſoſce kazanye od prineſſen*y*a od S. Kuchiæ iz Galiléæ ù Dalmaçiu, páke ù Márku. Zató proćti*v*ſci Klemento Papa tó Izkazanſt*v*o, uhittiga pòxuda pri*v*eli*k*ka, dà s'*v*echiom pómgnom izglédati, i is*k*uſſiti otijdu gliúdi *v*ierni, i ſpametni ù Galileu od Prineſſenya o*v*oga prá*v*u Iſtinu. Znáſce dobrò, dà Dalmatijni, i Markiáni odá*v*na yoſc tó iſto biehu ucinilli dóſti ſarcan-

canno, i ſpametno. Daklè troyiççu od Kamarnikaa sfoyieh izabráviſci Papà, poslà ih s'blagoslovom sfoyiem, i sà sfom pratexyu pò púru potrebnom. Onij ſprávni ù sfemu upuutiſceſe k' Loretu: gdie S. Kuchiu pocijtaviſci, s'velikkom pomgnom, izmierriſceyu, i izgledaſceyu: páke ù Dalmaçiu k' Tarſattu odyedriſce. Tuy náyoſce ù çarqvi od Frangipána uzijdanoy çarqviçu Loretánskoy prilicnu, i dóſti ſtarru, tèr od cuddeſaa uſpòmenami prosláveglienu. Bieſce, i yèſt dò ſadà nà gnar mijru pijſmo slovimi veliççiemi izdiellano nà kamenitoy plocci, dà yes ondiè Loretanska S. Kuchia od ſtarijná bijla. Takò tò iſto právgliahu mieſtani, i s'velikkiem placcem, i bezbróyniemi ſuzammi potvar dyevahu.

Tutakò daklè Poklisári Kamárniçi prisloniviſci mierræ, náyoſce, dàſe ù sfemu ſaſmà skládayu sfakka. Zatò barzo opet ukarçáviſciſe ù drievo, ùprav puut Galileæ k'Nazarettu otijdoſce: mieſtani od Nazaretta ukazaſce im podumiente, i temeglie od S. Kuchiæ: onì ih odasfieh ſtránaa izmierriſce: sfakka yednaka pravvo ſaſmà náyoſce. A yedàn od gnih immenom Ivan Senes nà potvardyenye od ſtároga cudda ondì izabrà dvá kamena od onezieh, koyimiſe opchienno zijdayu Kuchiæ ù Nazarettu.

rettu. Kàmen narávnom prilikkom sliccan yèst opekki, ù druggomu xilliçami sfietlijsse xutiemi.

Vrátivsciise ù Loret, onà dvá kammena s' kaményem od S. Kuchiæ skládayucchi, i slìkuyucchì veoma slicna, i prilicna nâyosſce. Ovà yòsç ſtvár uzmnòxi od cudda uzvierrovanye, nenahoddecchise ù Márki od takovva kamenya mieſto kammenito. Veſſeli daklè Kamárniçi k' Papi cèkani ù Rijm poletięſce; pràvve izgleddana, i naſcaſta sfaka: Ivan onij yoſcte Nazarénsko kaményè Loretan skomu prilicno káxe od tolicka cudda sfiedòcbu: Privelikku ſtvar i Pápino Veſſelye, i od sfieh dvoránaa govorénye veoma proslavgliùye.

PRI-

PRISFIETLI TRI gliúdi od ſmartnieh Cegliu ſtiẹh otímgliuſe : à ŭ S. Kuchiu mnozzi darrovviſe donoſſe.

POG. XIII.

NI magne ù ovvò iſto brieme S. Kuchia novviemi cudeſſami prosfietgliena bijva. Yuliano Cezarin od Goſpodé yedàn ù Rimskomu grádu ù godiſcte . 1530. Straſcnom zapletén nemocchyu ù Bològni nà sfarhi od poghibili bieſce : vechie od Liecnikaa oſtávglien chiútyaſce, dàſe náyzadgni dán k'ſebbi priblijxaſce, kadà uproſivſci od Loretánskæ B. Dievіççæ pomocch tudye caſſom ozdràvvi .

V ovò iſto godiſcte Voyvodda od Tranſilvaniæ , alli Erdéglia, i od Magiaraa, koga ù boyụ razbívſci , i uhitivſci Abrahim Paſcà Turski iz privиſſokæ ſtienæ raſarcen hotíaſceſe mètnuti , od B. Mariæ od Loreta zazvánæ obrágnen bi ; i od gliútæ priekæ ſmarti , i od ſuxánſtva izbavglien oſtà.

Yerè

Yerè pò frècchi s' Pàfcom od Vierræ razgovor pocánfci, tolikko razyedyeno gnegovvo farçe Boxyom pomocchi utièfci, dà Turçin yed obrátivfci ù gliubáv gnegga sà sfiemmi oftáliemi Magiarijmi fuxgnij bez odkupa púfti slobodna. Danafcgni dàn ù Loretu velicka dafckiçça liepo ifpijfana, i zlátóm urèffena nahoddife, gdièfe sfà ftvar ne sámo máftimi, dà yofc i slovvimi prikázana izgléda.

B.Gofpa oslobodilla yeft voyvoddu od Tranfilvaniæ iz rukæ Turskæ.

V ovà ifta mallomagne briemená Ferdinando Gonzaga mladicch priplemeniti ù Mántui bieſna tarkom ucáfce kognà; koga od vechie veoma propúftivfci, on izmetnut nà gvozdennæ mrexæ od náyblixæ çarqvæ, zavijknu pomocch od B. Mariæ od Loreta: ftvar cudnovata: Iz tolikko ftrafcna, i poghibilnoga upaddanya, caffomfe zdráv, i fnáxan uftáo yèft. Nà ufpòmenu od zavietta háran fam on odneffao yèft B. Gófpi dár, frebarnu nà kognù prilikku sfoyù. A vàs xivòt sfóy nà gharlu obièfcenu noffio yèft od frebrà prilikku Gofpinu, alli od cudda ufpòmenu, alli od xivotà branittelftvo: nitti zà lúdo ù veliççieh od poghibili fumgnah coviek boynijk blijzu vazda od Boggoroddiçæ Dieviççæ ochiútio yèft pomocch.

Glaffovi dakle od ovezieh cuddesáa, i uzaznánye od prineffenya S.Kuchiæ iz Galileæ, i Dalmaçiæ, Papu Klementa Sedmoga

ga veoma obesfellivsci, sarćanno pocce oú potiççati Nerucia Graditteglia, dà náybarxe priliepi, i prisláevni urès mràmorski dovarscitti násŧòyyi. Alli Gospodin Boog odlúcio biesce druggomu od dovarscényа slàvvu, i vessélye: nisćta ne mágne sfak sçieni dostóyno, dà yès Klementovo sfe diello, i urès: prem dáse sfudde pò uressu izglédayu złaményа, i pecatti od Papæ Leóna Desetoga. Yerbo Klement niednu sasmà od sebbe usppomenu nie hotio zapeccattiti; rédak nazbigl nauk posledgniem, i Boggu ugoddan tolikko, dà boxyem bez sumgnæ ukàzanyem, tolikko izvarsnæ rabottæ, i téga slavva slieditteglia biexasce, biexitteglia sliedyasce, i viekom sliedittchie.

Darrovi poslie bezbróyni B. Góspi donesseni nigda vecchie, neggo ùovo dobba. Nahoddimo ù pijsmieh, i kgniggah dà pò obicáyi mallomagne ne sfi púkovi od Markæ sfakko lietto nà molítvah, i putovánуieh donosillisu srebarnæ B. Dieviççi krunnæ yednù, dvìæ, tri, deri dò seddam, ràdi zavietta, alli pocijtanya. Poslie dò danascgnega dnéva, budducchi vechie punno tezzieh krunniçaa (biesce ih nazbigl bróyem seddam deset) pocésce nà záyam uzijmati od Straxanaa od S. Kuchiæ onæ istæ krunnæ zà gnæ, çienu dàvayucchi.

Yosćte od mnozzieh graddovaa, i sélaa

srebar-

frebarnæ gnih prilikkæ ù putovànyu donáscahuse. Devetnaest taçieh graddova, i sélaa frebarnieh biehu ù B. Gospæ. Meyu koyemi Fermó grád biesce izvarsan ù prilięçi, i ù mierri od dvaesét littaraa frebra.

Koyá obicay neuzdarxascese sámo meyu Kráinami od Markæ. V ista briemena grȧyani od Pézara frebarnu od istoga gráda sfoga prilikku poslȧsce, liepiem tégom izdiellanu.

Nitti onæ lietinæ çastènye vęchie ùkáza se od graddova, i pukovaa; neggo pocijtanye od grȧyanaa osobitieh, i plemennitieh gliúdij. Askanio Kolonna meyu Gospodóm Rijmskom, roddom, i blágom Prisfietao, frebarnu od S. Rokka prilikku od litræ; i planietu pokováanu frebrom, dár B Dievięçi dónio yèst. Kardinao od Cætirrieh Koronátaa gláv u frebarnu od Cætirrieh littaraa. Knéz Rangonio Modenéz, i Ivan Francesko Boffio Milanéz sfakki ftaghnò od litræ frebarno. Pirro Gonzaga noggu frebarnu od litræ. Pardo Papakóda Napolitan prilikku sfoyù od dvieh littaraa. Alessandar Kalkagnino sfoyù prilikku od trieh littaraa. Markez od Tripaldæ od istæ mierræ frebarnu Kandiellu. veliki od voynijká Maltézaa Mesftar druggu, alli vechiu kandiellu od frebrá. Vincenço Alfano Perusin kijp sfoy

od

od frebrà mierrom petnaefte littaraa . Prilikkæfe od druzzieh bez immena nahodde fcefnaefte, sfæ od feddamdefet, i feddam littaraa . A fafmà nadhoddi sfè darrove od ovèga briemena prilikka frebarna, vecch' od pedefet littaraa Ludovika Ghifilárda vlaftelinna Bolognéza. Kardináo Montijno (ovi poslie bi Papa Yùlio Tretti) Redovnijcku odichiu priliepu zlátom pokovánu rúdiem nà dar pokloníó yèft. Kardinao Palmenio od ottára, i od Redovnij ka urès liepi od brokáta. Dúka od Trayetta haglinæ zà Mifsnika, i dva Sluxitteglia od velikæ Miffæ çviétyem zlátniem, urésenæ od modra velúta. Oliverio Fagnano Milanéz od iftæ varftæ urès od ottára. Markéz od Bitónta yofcte od Dafcnasckina pozláchièna. Druzzi drughæ ftvári od ottára, i od Mifnikaa odìchiæ, krunnæ frebarnæ, kuppæ, kálexi, i inna tàkòvva, koyá izpijfati duggobi bijlo. viceretti ça od Napulæ Ifabella Kardona, krunnu frebarnu od litræ, i sfoyù prilikku klecècchi nà koliennieh od litræ, i poloviçu, i noggu od litræ: yofcte yednù skrigniçu liepa tèga od frebrà; dvie goftariçæ zlátnæ od ceternaeftæ unacaa. Markèza od vàfta prilikkù B. Gofpæ noffecchi dieticchka YEZVSSA nà rukàh frebarnu od cetirrieh littaraa. Pacek yofcte i od Turakaa poslanifu bijli darrovi. Ocittoye,
dà

dà ù godiſcte. 1529. Paſcà nieki (immeſe, ni uzrok nezna) ſrebarnu od Ottára odlichiu biſerrom uréſenu B. Goſpi od Loréta nà dar poslao yèſt ù brieme Kleménta Papæ Sedmoga: nekà sfak, i sfi razumiemo, dàye B. Dieviçça od Loreta opchienna od sfieh naródaa Branitteliça, i odvietniça, tkogoddi hòchie gnæ Branittelſtvo nà pomocch zazijvati, i proſitti. Turski Paſcà poſijla darrove ù Lorét.

SFARHA OD DIELA DRVGOGA.

NADGLAVGLIENYA od Oſtálieh Cetirrieh Diela.

NEIMAYVCCHI yà tolikko ſrebrà, zà pláriti Vtijſctenika, odlúcioſam sáma ovà dvá parva diela ukázati naroddu Slovínskomu, i Dalmatijnom náſciem: yedà komugodi dóye xeglia nà slavvu B. Góſpæ od Loreta, poklonitti tolikko od blága sfóga B. Boggoroddiçi, kolikobi bijlo dóſti, zà prikázati nà sfietloſti sfietu Cetirri Dieli oſtáli, ù koyiehſe ocittúyu mnògga, i prisláva cuddesá ſtvorre-

na od B.Dieviçça Mariæ nà gnæ proslav-gliényè,i poctovanye zà spassenye od mnozzieh dúscaa. Nekáse daklè ová xeglia uxèxe ù sarçu, zà poznatti çielovitto, i punno poslie, sctòse uzdarxi ù ostálieh Cetirrieh Dielieh, upijsatichiu sadà samo Nadglavgliénya od sfieh Pogláv yaa ù krátko.

OD DIELA TRETYEGA Nadglavgliénya. 26.

PArvo. Pavao Papa Tretti Slobbodimi, i darovimi nadário, i obbogattio yèst S. Kuchiu.

Druggo. Bij Priporúcena S. Kuchia Rakanatézom, i narédyeno yèst mnoxtvo od Dieviçça zà slavviti molitvami, i piesnimi Bogga, i Boggoroddiçu.

Trettye. Otvoriscese zà nemoccknike, i zà putnike zdravve dviæ Kuchiæ Yestíniçæ.

Cetvarto. Grédæ, i ostálæ ostánkæ od S. Kuchiæ cudessima prosfietgliùyuse; à S. Kuchia proslavgliuyese.

Peto. Ispijsanstvo od liepoga mramora, koyem yest urésena S.Kuchia okolo, ocittuyese.

Scesto. Kuba nàd S. Kuchiom razpuzzana bij utvardyena, à S. Kuchia novviemi

mi darrovimi obogatyena.

Sedmo. Yedàn Voyvodda od Kògnikaa bùducchi od nessen od barzæ riekæ, B. Góspa oslobodillaga yest od priekæ smarti.

Osmo. Pavao Papa Tretti dvásc pohodío yèst S. Kuchiu, i nastòya, dàse dovarsci, Polác Papiri.

Deveto. V çarqvi od Loréta gradiscese liepæ Kapellæ, i cudessase slávna Zgodisce.

Deseto. Yulio Papa Tretti postàvvi ù Lorétu Kollegio od Otaçaa Drúxbæ Yezussovæ. 1554.

Yedanaésto. Nebéska cudesa od oggagnaa ponoviscese ù Lorétu, i ù istoy çarqvi viddiescese.

Dvanaésto. Metnuta dvâ Kapucina ù sred puccinæ morskæ dóvedenassu pò morru ù Yakijn millostyu B. Boggoroddiçæ.

Trinaésto. B. Gospa izvaddila yèst Mladichia, koyise potópgliasce ù Rieçi: à yednù dievoyçiçu iz dubokà púcca, i iz tamniççæ yednoga covieka.

Cetarnaésto. Pascà yedàn Turskì ozdravglien od B. Gospæ possijla cásti ù Lorèt.

Petnaésto. Plemeniti, i Sfietli gliúdi possijlayu darrovi bogatti B. Gospi rádi primglienieh millostij.

Scesnaésto. Marcello Kardinao Cervino ù S. Kucchi obyavglienyem poznáva, dà chie bitti ucignen Papa; takò i bij mallo poslie.

Sedamnaésto. Pavao Cetvarti Papa uzmnòxi Kollegio od Yezuitaa; takòse uzmnoxisce pútniçi, i blago od Loréta.

Osamnaésto. Vzmnoxiscese darrovi od S. Kuchiæ, i casténye od vóyskæ od Françezaa.

Devetnaésto. Vdene Grád bij oslobo-yen millostyu B. Gospæ od Loréta, i zavietom zasctityen, dága Kugga strásena neúhitti.

Dvaesseto. Sfietlost od oçiyu B. Gospa vrátila yest dviem Sliepçem.

Dvaeseto, i Yednò. Pavao Genoves Gospodar od Drieva obrágnen bij od dvieh poghibilij: à Agostin od Rokæ Valdoniæ od Senesæ darxávvæ izbavglien iz tamniççæ: à Francesko Ferrares dvásc iz viescalaa, i sohaa smartnieh dignnut od B. Gospæ od Loréta yès.

Dvaesseto, i druggo. Yedná mladiçça Siciliana buducchi pò zlù puutu otiscla ù Bnètke, i tuy priklána, bij ozdrávgliena pomocchyu B. Gospæ.

Dvaeseto, i Tretto. Genovèz nieki sumgnecchi ù sarçu, dà ovo nie S. Kuchia, ù godiscte. 1557. porázen bij veoma. Takò pozná privelicku sfoyù zlobbu.

Dvaesseto, i Cetvarto. Coviek plemenit ukráo biesce yedan kammi od S. Kuchiæ i druzzi porázeni ostásce radi gnih sminnosti proklétæ.

Dva-

Dvaeseto, i Peto. Vhityeni lupèxi od S. Kuchiæ cudnovato, nà viesclieh umrìesçe: à dvá mladichia od suxánstvá diavalaa izmaknutisu od B. Gospæ.

Dvaeseto, i Sesto. B. Gospa otijma iz nohhataa diavalskieh yednóga mladichia, i cijni vrátiti pijsmo, koye on biesçe ucinio vrágu, od istoga necistoga duha.

SFARHA OD DIELA TRETYEGA.

ODDIELA CETVARTOGA
Nadglavgliénya. 20.

PArvo. Pio Papa Cetvarti, i Yulio Kardinao od Vrbijna bráne, i uresfivayu S. Kuchiu, i Loret: à Markiani, i ista B. Gospa bráneyu od Turakaa.

Druggo. Biskup od Koimbræ Gráda uhitivsciga gliúta nemocch vráti S. Kucchi kàmmi odnesen, i ozdravvi ù mallo brieme, koyi kàmmi s' velickom pripràvvom bij postàvglien nà sfoyè miesto.

Trettye. B. Gospa od prieka oborrenya mnozzieh bráni; à yednóga Gospára od drieva razbienà sahragnùye.

Cetvarto. Dvoiçasu obrágneni od trie-

ska; i dviæ xenæ neplodnæ rodillesu pò millosti od B. Gospæ; à mnozzi ozdravvisce, koyieh Liecniçi biehu ostàvili: i dvoiçasu osloboyeni od vràgováa.

Peto. Dvá sliepça isprosfisce dràghi vijd od ociyù; i yednòmu vráti yezik odrezzán; à druggomu niemu millost, i mocch od govvora B. Gospa.

Sceslo. B. Gospa ù priliçci od Priliepæ Dievoyciçæ izvàddi iz tamniççæ, i verigaa yednoga Xudiella od Nazaretta; stavviga ù yednù plavciçu; narèdimu dà ù Lorét otijde, i dàse pokarstij: Yásam, reccemu, Mariá od Loréta. Plavciça sàma pò seblji letiasçè cudnovato barzo pò morru, i ù Yakijn ù dvá dni dóye ù godiscte. 1560.

Sedmo. Náyvecchi darrovi donesenì ù Lorét; à navlasc bij poslána od S. Karla Boromea pritikka gnegovva od parsij uzgor, od pèt littaraa srebarna.

Osmo. Sfiedocánstvo Pia Papæ Pétoga od S. Kuchiæ, i stvári ucignenæ ù gnegga brieme od Róberta Sassátello ù Lorétu: i uzijdanye od Ospedála; i Almusctva od S. Kuchiæ ubozziem, i darrovi od istoga Papæ, i od innieh poslàni.

Deveto. Mnozzisu osloboyeni od potoppa od riekaa; druzzi od uboiçaa lupéxaa; à inni od morskæ puccinæ ù fortùnah.

Deseto. Mnozzisu iz Turskoga suxánstva

ſtva izvedenì; à yedàn obieſcen, od ſmarti osloboyen bij.

Yedanaéſto. B. Goſpa obnocch ù ſnù izvaddi iztamniççæ yednoga vlaſtelinna, razbívſci verigghæ, i vráta otvorivſcimu; à yednóga Spagnúla oslobódi od ſmarti doſtóynæ, kóyiſe bieſce zavietovao od Spàrgnæ dóçchi nà putnicku pieſciçe ù Loret.

Dvanaéſto. B. Goſpa pomága Karſtyánſku vóysku pò morru ſuprotiva Turskóy armáti poslánoy od Selima Çarra nà Karſtyanne, koyá mallomagne ne sfà poghinnu. 1571.

Trinaéſto. Gargur Papa Trinaéſti, i proſcténeyem, i liepiemi pútimi uréſio yèſt S. Mieſto; à mnoxtvo velikko dóye ù Lorèt nà S. Godíſcte. 1575.

Cetarnaeſto. Izvarſno poctoványe prema S. Kucchi ukàza Prisfietli Goſpodin Ivan od Auſtriæ, pohodivſciyu; iſpoviddieſe od sfieh grieha sfoyieh, i velikko zláto pokloni.

Pétnaèſto. Caſtenye privelikko prema S. Kucchi, i darrovi Prisfietlæ Goſpoyæ Ivannæ od Auſtriæ, Herçegoviçæ od Toskánæ.

Sceſnaeſto. Budducchi doneſſenà ù Loret kliena Máyka Herçegga od Lorènæ cudnovato ozdravvi.

Sedamnaeſto. Dvoyiçça padnuvſci niz kognà osloboyeniſu od ſmarti.

Osamnaesto. Ivan Filip Ambrosio Napolitán, ù. 1579. od B. Gospæ obrágnenyès od rúkaa nepriatèlskieh oruxènieh on bez oruxyá cúdnovato, budducchiga smartno rannili.

Devetnaesto. Matti, i kcchi od smartnæ nèmocchi ostáсе ozdrávglienæ, buducchi im vecch' uxèxena sfiechia blagoslovgliena nà càs od smarti.

Dvaeseto. Tri graddovi zaviettom od B. Gospæ od Loreta obrágnenisu od straſcnæ kugghæ: Palermo ù Sicilij; Poggio, i Lione ù Françi.

SFARHA OD DIELA CETVARTOGA.

OD DIELA PETOGA

Nadglavgliénya. 20.

PArvo. Darrovi mnozzi posláni B. Gospi od Loreta nà cast od Kardinála Vrbijna, i od innæ Gospodæ: vladavaç Gospodin Kasalo Bolognèz uzmnòxi riecmi, i diellomi sfetæ slúxbæ çarkovnæ, I poctoványa od S. Çarqvæ Loretánæ.

Druggo. Gargur Papa Trinadesti slávnæ uspommenæ, Otàç od sfieh naródaa, i Vzviscitegl od S. Vierræ Karstyanskæ.

Rijm-

Rijmskæ Katolicanskæ, ucinio yest Kollegio zà mladicchie od nàscega Narodda Slovinskoga ù Lorétu: Zapoviedda, dà ih se broyem tridesset hràne, i uce sfétiemi karstyánskiemi nauççimi; naredi Oççém od Drúxbæ Yezussovæ, dà ih vládayu, i uviexbayu dobriemi kgniggami. Poslie ù brieme od Klementa Papæ Osmoga, godiscte. 1593. Ovó Kollegio razorío yèst Kardinao Anton Maria Gallo Ozman Protektùr Branitegl od S. Kuchiæ, tad' od tridesset mladijchiaa, koyi bijehù ù Lorétu, zapoviedda Klement Papa, dà oti jdu ù Seminariu Rijmskomu sàmi dvanaeste. Meyu koyiemi sam bio yedàn od izabránich yà isti Bartolomeo Kassicch privelikkom milloftyu od B. Gospæ, pò pomocchyu od koyæ B. Boggoroddiççæ, budducchi ulieazao ù Red Drúxbæ Yesussovæ ù godiscte. 1595. nà. 15. Agostà dan Sfecanni od Poscastya istæ B. Dieviççæ Boggoroddiççæ Mariæ nà nebessa, ù koyi isti dán dvaesset godiscta prie biehse rodio yà nà ovi nevógļni sviet. Poslie toga budducchi xivio ù Rédù mallomagne dvaesset godisctaa. Etto náyposlie operame ù godiscte. 1614. nedostóynoga k' sebbi ù Loret priteghnu nà gnæ slúxbu.

Trettye. Kragl od Françæ Enriko Tretti pocstova S. Kuchiu, i Gospoçki dár poslà pò sfómu Poklisáru B. Gospi; à Dukka od

Gio-

Gioyozæ Françéz poctoványem, i darrovim veomæ ossam danaa castio yèst S. Kuchiu: yòsc yoy darovasce mnozzi Françézi Gospodicicehi liepe darrove.

Cetvarto. Yacob Markez od Bádæ primio yèst zdrávye od rukæ slomglienæ pùskom, búducchi doscao ù Loret kgliastom rúkom godisćte. 1584.

Peto. Guglielmo Duka od Bavieræ, i mnogga Gospodà od Alemagnæ pohodìsce i darrovimi castisce S. Kuchiu: à ne magne casti, i poctovanstva ukázasce Gospodà od Italiæ.

Scesto. Cudnovato pedepssanye od onezzieh, koyisu bijli odnieli bespametnom sminnom kamènye náymagne od S. Kuchiæ, klakka, alli yápna.

Sedmo. Yednò drievo Dubròvacko budducchi upallo ù mnogghæ Turskæ Fústæ, i nemogucchise vechie trudni, i rágneni márnári bràniti, zaviettovascese, ponieti Kalex B. Gospi od Loreta, i ispoviddietise, akòbi ostalli slobodni od onæ poghibili. Cassom ih pokrilla yèst tolikko gusta maglà, dà ih vechie Gusàri nevid- diesce. Milloſt Karstyanni B. Gospæ poznàsce vessèlo, i hàrno zaviet ispunnisce ù Loretu dò mallo dánaa.

Osmo. Sisto Pápa Péti ucinio yèst Biskupat çarqvu; à Loret immenòvà graad, dav-

davſcimu Parvoga Biskupa Franceska Kantùcia Perugina nà. 16. Aprila. 1586. Godi. 1. Sfoye.

Deveto. Kardináo Gioyoza priporucùye Branittelſtvo od Kraglieſtva Fragnackoga B. Goſpi od Loreta; à Kardinao Gallo Protektur od S. Kuchiæ pomgnivo, i ſarcanno nà uzvijſcenye od gnæ naſtòyyi.

Deſeto. Darrovi bezbróyni od razliççieh S. Kucchi poslániſu. Od kragliççæ od Françæ Katarinæ od Mediçij: od Dukèſſæ Klèves, od Markèza od Guaſta, od Principa od Stigliána; od Duke od Savòyæ, od Duke od Mantuæ, od Principeſsæ od Amalfa; od Duke od Sermonetæ, od Petra Demetria Principa od Valakiæ, od Kardinála od Auſtriæ, od Duke od Vrbijna, i od druzzieh.

Yedanaeſto. Edmondo Buskup od Iberniæ dváſc obrágnen yèſt od B. Goſpæ iz rukaa Poluvierskieh guſarskieh; à yedán mladicch iz priekæ poghibili izbavglien; à dvá Popà povrátiſce klak ukradden iz sfetieh mijraa rádi nebéskæ pòrazæ.

Dvanaeſto. B. Goſpa od Loréta, prikazávſciſe dvoyìççi koyi biehu oſtavglieni od Liekaraa, povratila im yèſt zdrávye; à yedàn Goſpodiccicch Fiaméng obrágnen od poghibili nepriatelskæ pokionio yèſt priveliccak duplier B. Goſpi.

Trinaeſto. B. Goſpa yednómu glúſcçu vrá-

vráti slúh od usçiyu; à S. Kucchi poslánisu mnozzi darrovi ù brieme Gargura Papæ Cetarnaestoga.

Cetarnaesto. Pri sláυna Prosctenya od sfieh griehaa ù sfakko brieme, i dobba, darovao yèst Klement Papa Osmi pohoditcegliem od S. Kuchiæ; i poklonio yèst drugghæ darrovæ nà gnæ urès: sctò ucinìsce i druzzi mnozzi Principi, Gospodà; i Plemennitæ Gospoyæ.

Petnaesto. Pohodilla, i liepæ casti poklonilla yèst S. Kuchiçu Kristina Xenà Ferdinanda Velikoga Dukæ od Fiorençæ.

Scesnaésto. Sfiedocsánstvo yednóga Spagnúla Redovnijka immenom Alfonso Sanceç: Nigdie nà sfietu, recce, ù xivòt móy ochiútio niesam ù niednom miestu, dà yèst Boog tolikko blijzu, kolikko ù ovóy Prisfétoy Kucchiçi? I neznam koyá yèst Boxanstvenna kreppost ù dúscu moyù ulijlase? Poslie prigodillamuse yèst stvar cudnovaça ù dáru, koyi pridda B. Gospi.

Seddamnaésto. Beatriça Gazéa Spagnúlka zlátnæ, i dràghiem kaményem urêsenæ narúkviçæ pòkloni B. Gospi, i YEZVSSV; Prijmi ih Pop Straxannin: dà ih postàvvi nà désnu (meyù dvà parsta) ruku Yezussovu: tu tako zamierri, dà yednà narúkviça ostà vissecchi nà parstieh; à drugga cudnovato sáma pò sebbi okrúxi, i okolo istæ rukæ napràvvise sasmà liepo:

páka

páka on isti hotécchi villiçami dìghnuti iz parstaa narùkviçu obiescenu, odmètnuvsci ù Góspina gniedra zlátnu od sfieta yabuku iz rúkæ lievæ Yezùs, nà istu lievu ruku cudnovatiem nacinnom narukviçu nà pravvi. Tadà Beatriça taknuta od Duha sfétoga, pocce od vesselya slàtko plàkati, viddivsci, dà yès Gospodijn tolikko gliubvenno, i cudnovato dár gnæ prijmio; ù godiscte. 1593. Zgoddise ovó cuddo.

Osamnaésto. Bartolomeo Migliorini Genovéz od smartnæ rannæ ozdravglien bij: à Ivan Battista Giudici od istoga gráda ozdravvi od nemocchi smartnæ búducchi se priporúcili B. Gospi vecch' ostávglieni od Liecnikaa.

Devetnaésto. Prihúdi gréscnik prie od Ispoviesti odagnanyès cudnovato, dà nemòxe uliesti ù S. Kuchiu; à drugghi, koyi hotiasce ubitti yednù xenu ù S.Kucchi, promienio yèst cassom zlò pohotienstvo.

Dvaeséto. Mnóxtvo privelicko, i bezbróyno dohodillo yèst, i dohoddi od à sfieh stránaa od sfieta pohoditti S.Kuchiu od Loreta, proglasivscise vèchie pò sfemu sfietu meyu Karstyanni, i Poganni Velicánstvo, Slavva, i Cudesá privelikka od Priblaxennæ, i vazda Blagosloovglienæ Dieviççæ Boggoroddiçæ Mariæ od Loreta gráda srecchnoga, i slávnoga.

SFARHA OD DIELA PETOGA.

OD

OD DIELA SCESTOGA.

Nadglavgliénya. 13.

POkuppio sam ova. 13. nadglavglienya, iz Libra, koyè upijsaoyès Bartolomeo Zukki.

Parvo. Papa Klement Osmi nà. 23. Aprila. 1598. pohodío yèst S. Kuchiu, hotècchi otijti s'vóyskom zà uzéti Ferraru, koyáse immasce povrátiti S. Petru: B. Gospi mnogghe darrove pòkloni on isti, i yedàn Kardinao od gnegga drúxbæ pò rúçi od Ispoviednika stavvi ù skgrìgnu Gospinu skròvito Scest Stottinaa od zlátieh skudaa.

Druggo. Hermanno de Atimis dvorannin Prisfietloga Arcidùkæ Ferdinanda od Austriæ prid ocimma ovóga istoga budùcchi odnessén s' kógnem od varlæ vodæ niz Saavu rieku, i sfak sçienecchi dàseye utopijo, B. Gospa od Loreta nà pomocch zazvàna od gnègga, oslobodiga od stràscnæ riekæ, i gliútæ smarti: nà uspommenu poslà od srebrà prilikku, i pod gnóm pijsmo, koyé ocittuye ovó cuddo. nà 24. Aprila. 1598.

Trettye. B. Gospà oslobodi yednu Xenù, koyáse biesce od xallosti metnula ù dubokù

gu-

gustiernu; à yednoga zlà Clovickka ù zlù xivotù otvardnuta nà dobar puut obrátila yèst, budducchi zaviettom ozdràvila mu xenà cassom od smartnæ nemocchi, i ustallase iz postèglie zautra dán. Xúdyasce onà s' múxem otijti ù Loret. Alli on nehtíasce, boyècchise, dága liepiem nacinnom, i dobriemi riecmi koyigodi Otàç Yezuit Spoviednijk ne nagovorri, dáse ispovie, nebudducchise on zà Scést godisctaa ispoviddio. Kadáse onà bez gnegga vecch'hotiasce upútiti ù Loret, i gnemmu dóye xèglia, zà otijti viddiéti graddove, i isti Loret s' gnómse Spravviti. V Loretu sfáse druxinna ispoviddie: à onse sam pò niedan nacin nèhtie. Yednù nócch mi Spécchi on, ni bdècchi, viddie prid sobbom B. Gospu s' yedniem Spoviednijkom od Loreta, koyise razgovárasce od gnæ stvarij cudnovatieh s'gním istiem chiútecchi on ù sebbi velicko nasladyenye. Osvanúvsci dán otijde nà Missu ù S. Kuchiu, i Sféyer mgnásce cutti uhhom onæ nocchnæ slátkæ rieci od B. Gospæ. Poslie obijde Çarqvu; gledda yedà mòxe upazziti, i poznatti onoga Spoviednijka: poznàga s' veliççiem vesselyem: pristûpivsci k' gnemmu, i rékscimu pò tanko recenno prikazányæ: ispoviddie se, i pricesti sa xenóm sfoyóm ù S. Kucchi s' priveliççiem vessselyem, i nasladyenyem gnihhoviem.

Ce-

Cetvarto. Darrovisu mnozzi donesseni S. Kuecchi od Gospodæ, i Gospoyaa Prisfietlieh, i plemennitieh; à yednà xenà od smarti nà xivòt bij povráchiena; à drugga poctenà, i liepa mladiçça ù yednóy Ostarij, alli Gostijniçi obrágnenæ bij iz ne poctennieh rúkaa s'múxem sfoyem od dvanaeste izaghnánikaa banditieh oruxénieh; onà bo zazvávsci nà pomocch B. Gospu od Loreta razbieggosceſe oni psi zlocinçi, kakono dà ih tkogodi tierrasce, i raztierra ih B. Gospa.

Peto. Bernardo od Sardègnæ budducchi ù Zadru sodát pod Voyvoddom Dúymom Lukarevicchiem, uhittiga varla nemocch: dò mallo dánaa ostà sliep od ociyu: zaviettovase B. Gospi od Lorêta, dà chieyu pohoditti, akòga ozdrávvi. Tutako od nemocchi náyprie ozdrávvi: odyedri puut Yakijna mallo poslie: gdie budducchi iz drievaizisscao, kleknuvsci pocce prossiti, i molitti B. Gospu, dà bi mu vrátila vijd od ociyu: Cassom tadà lieviem okkomniescto mallahno viddieti: páka pútem sfeyer mallo vechie; náyposlie ù S. Kucchi Stoyécchi nà molitvi ù yedàn càs obiemma ocimma liepo, i bistro (cudnovata stvar) gledati, i razglédati pocce S. Miesto s' priveliççiem vesselyem.

Scesto. Agustin Tino s' Xenám dóyè ù Loret nà zaviet, buducchi bio ozdrávglien

od

od gueculæ pò millosti B.Gospæ ; à sedmerriça utekòsce xijvi, izdravvi iz rùkaa od pedeset oruxénieh nepriatégliaa, zavvietovavscise B. Gospi od Loreta.

Sedmo. Kastellino Pinelli brát tadà Kardinala Pinella od smàrtnæ nemocchi ozdravvi; à Luçio Venançio od Kamerina izliecen bij od gliútæ rannæ nà lijçu, pò millosti B. Gospæ od Loreta.

Osmo. Cuddessa dvá dogoddiscese Markézu od Burgau. Biesce ruku slomio, nitti mu liecniçi moggahu nàcchi lieka. Pripo ruciyscise B. Gospi od Loreta ozdrávvi. A mallo briemena poslie smartniga oggniç uhitti; buducchi ostàvglien od Liecnika, B. Gospaga iz liecila yèst, uciníysci zavviet pohoditti S. Kuchiu.

Devéto. Darrovi Petra Kardinala Aldobrandina, i ozdrávglienye Bartolomea Zukki od oggniça udielnoga: oni isti koyi iz Latinskoga Yezikka prinessao yest ù Italianski Ispijsanstvo od S.Kuchiæ.

Deseto. Darrovi mnògghi od priplemennitæ Gospodæ B. Gospi poklògnenisù bijli: ù. 1598. kadà Pettar Aldobrandin Kardinao, i Bartolomeo Cesis Kardinào rekòsce sfoyù Parvu Missu ù S. Kucchiçi: Darovàsce ù isto brieme. 1599. liepæ casti Gospodicnæ Sfietlæ B.Boggoroddiçi.

Yedanaesto. Bartolomeo iz Luniga

M mie-

miesta od Vicèntina dietichiak biesce ve-chie od dobba, dà govorri: nisćta ne ma-gne stásce niem. Vesseli biehu roditegli, dàye uzrástao; alli niemaga viddecchi tú-ga ih morásce. Odvedòscega s'veliççiem ussanyem ù Loret. V sféto y Kucchi prid B. Gospom klek nuvsci on sarçem moglia-sce, nemògucchi yezikkom: Iznenádkæ cassom padnu nà tlè kakono martav. Pùk-nu mu niekka xilliça pòd yezikkom: Pocce liepo govoritti, cuddecchise sfi, koyiga dovelli biehu. Záedno s'veliççiem vesse-lyem hválæ uzdàsce B. Boggoroddiçi, i Ye-zussu, koyi cinée, dà niemçi govorre.

Dvanaéslo. Dvixxenæ B. Gospa oslo-bodi; yednù od neciſtieh duhaa; à druggu od smarti. Parva biesce Dumna, alli Ko-ludriça sestrà. Gosp. Minuçia Arhibiskupa Zadarkogà. Ovú pò narédbi Papæ Kle-menta Osmoga dovedosce ù Loret; yedà-bise mògla oslobodditti ù S. Kucchi. Nayese tadà Gosp. Kardinao Dietrikstáin Biskup od Olmuza ù Moravij. Cúvsci on potrèb-bu od ne vogl næ Dumniçæ, uxèxega Bóxya gliubáv nà gnæ pomillovanye. V ljezze s' Popóm Izgonittegliem ù S. Kuchiu: i ce-terri urrà trúdivsci mollecchi, i izgonne-cchi one necystæ duhæ, naypóslie neciſti diavli rekòsce pridobiveni, dà chie izijti iz onógà tiela, alli nedávahu zlamenye

nied-

niedno od ishodda. Tadà Kardinão zapíknu veoma; otijdite, recce; zapoviedamvam ù Imme od *B.*Mariæ, kakono nedostóyni, státi ù S. gnæ Kucchi; i nà ocittovanye, dà ste izíscli, udunnite Kardiellu zlátnu *koyá* gorij prid *Cospom*. Tutakò izrece zapovied; udunnusceyu. Dumniça padde, kakono martvà: mallo poslie ustà *se* zdravva, i vessela, i slobodna od pro Klétieh diavalaa: uzdáva bezbróynæ hvá*læ,* i pohvalæ *B.* Boggoroddiçi obranittegliçi sfoyóy.

Trinaésto. Yednù mladiççu otrovánu oslobodi od ottrova B.*Gospa*: Druggu od *strá*scnieh bollestij od renelkæ, alliti bubriggova; à yednoga mladichia od gorúchiæ oggneniçæ.

Etto dovarscih *yá* od bezbróynieh cudessaa stvorrenieh od B. Boggoroddiçæ Ma[r]iæ, náymagni bróy nà slavvu, i pohvalu [o]d istæ B. Má*y*kæ; tèr zà Korist duhovnu [n]áscega narodda Slovinskoga, nekà sfa*k* [p]ozná, gdiese imma, utiççati ù potrèb[ie]h; túgah, i xallostieh sfoyieh, akò xúdi, [br]icchi barzu, i mogúchiu pomocch s'utie[sc]enyem, i obranényem od sfieh zálaa, [du]hovnieh, i telesnieh.

Prijmi daklè B. Máyko oví malláhni dak móy, koyiem yá xúdim sláυnæ S. [Ku]chiæ tvoyæ od Loreta slavvu proglásiti,

kolikko uzmòggu. Tij darúy menni, i sfakkomu, *koyi* budde, Ctietti ovó moyè pripròsto pijsmo, nasladyênye od tvoyæ millosti, nekàte sféyer vèchie xelijmo, slavviti, hváliti, i castitti, prímayucchi od Branittelstva moguchiega tvoga darrove bezbróyne, i sfakcásna dobrocinstva tvoyà.

OD DIELA SCESTOGA. SFARHA.

HVALA, I SLAVVA BOGGV, I B. BOGGORODDIÇI MARII.

